

KIRMIZI BEYAZ

HAYAT KÜLTÜRÜ DERGİSİ

14

2013
İLKBAHAR

* ALLAH'IN TOPRAKLARI:
MARAKEŞ

* BALABAN TEKKESİ KÜLTÜR EVİ

* MEDENİYETLERİN KORUYUCU
KABI: CİLTLER VE CİLTÇİLİK

* AKILLI TELEFONLAR

albayrak

YENİ DÜNYA'NIN HARİTACISI:

PIRÎ REİS

TÜMOSAN

Değişimin Adı **TÜMOSAN**

- Yılda **45.000** Traktör Üretim Kapasitesi,
- Yılda **75.000** Dizel Motor Üretim Kapasitesi,
- Türkiye'nin İlk Dizel Motor Üreticisi,
- 48 - 95 BG Aralığında 118 Model Aralığında Traktör Üretimi,

- Türkiye'nin ilk 500 Sanayi Kuruluşu Arasında Yer almaktadır,
- Üniversite Sanayi Çerçevesinde Etkin Ar&Ge Gücü,
- 3 - 4 - 6 Silindir Motor Üretim Kabiliyeti,
- Design Turkey Tasarım Tescilli,

90 Bayi ve 400 Servis Teşkilatı ile TÜRKİYE'nin Her Yerinde...

albayrak

Merkez : Dünya Ticaret Merkezi A-3 Blok 8. Kat Yeşilköy - İstanbul - Türkiye
Tel : +90 (212) 468 19 00 pbx Fax +90 (212) 465 28 91
E-Mail : info@tumosan.com.tr Web www.tumosan.com.tr

Fabrika : Ankara Yolu 12. Km. 42050 Konya - Türkiye
Tel : +90 (332) 239 05 40 (10 pbx)
Fax : +90 (332) 239 11 88

DÜNDEN YARINA YELKEN AÇMAK: PİRİ REİS

Tarihimizi bilmek, önem vermek geleceğe açılan kapılarımızı oluşturuyor. Bu kapıları ne kadar fazla aralarsak geleceğe o kadar geniş bir bakış açısıyla hazırlanabiliriz. Kırmızı-Beyaz Hayat Kültürü Dergisi olarak bugüne kadar kapaklarımızda bu düşünceyi yansıttık. Kadim kültürümüzün abide isimlerini ehil kişilerle konuştuk ve hayat kültürümüz için bir köprü olmayı tercih ettik. Kırmızı-Beyaz'a rengini veren bu tercih, sizlerin de teveccühü ile bir gelenek olma yolunda ilerliyor. Bu sayımızda da yine bu düşüncenin etrafında şekillenen yazıları sizler için hazırladık.

Denizcilik denince akla gelen ilk değerlerimizden biri olan Piri Reis'in haritasının 500. Yılı münasebetiyle 2013, UNESCO tarafından Piri Reis yılı olarak ilan edildi. Osmanlı'nın deniz veçhesini gösteren bu muazzam eser sadece bizim için değil tüm dünya için referans kaynağı ve denizcilik alanındaki yeni çalışmalar için bir ilham kaynağı oluyor. Piri Reis Yılı münasebetiyle Albayrak Grubu olarak 2013 takvimimizde de Kitab-ı Bahriye'de yer alan çizimlerden müteşekkil bir çalışma hazırladık.

Denizcilik tarihi konusunda uzman isimlerden Prof. Dr. İdris Bostan'la Piri Reis'i ve onu nasıl anlamamız gerektiğini konuştuk. Piri Reis Albayrak Grubu için sadece tarihi bir şahsiyet değil. Bugünkü çalışmalarımızda farklı yönleriyle örnek aldığımız bir değer. Albayrak Grubu'nun genç şirketlerinden Piri Medya ismini Piri Reis'ten alıyor ve dijital dünyanın engin sularında başarıyla yol alıyor. Kendilerini Kırmızı-Beyaz'ın sayfalarında konuk ediyoruz ve yaptıkları başarılı işlere kulak veriyoruz.

Kadim olanı gelecekle buluşturmak bizi sadece geçmişine sahip çıkan insanlar olmanın ötesine taşır. Geçmişimizle yeterince ve doğru şekilde ilgilendiğimiz takdirde aynı zamanda inceliklerimizi de muhafaza etmiş oluruz. Kitaba önem veren, ona hürmet gösteren bir medeniyet olarak geliştirdiğimiz ciltçilik sayfalarımızda yer alıyor. CERN'de gerçekleşen Büyük Deney hakkında bu kurumda görev alan değerli bir akademisyenimizle güzel bir sohbet gerçekleştirdik. Hem geçmişi hem geleceği, hem ilimi hem irfanı gündemimizden eksik etmemek bizi arzu ettiğimiz daha güzel günlere taşıyacak. Türkiye'nin geçmişine sahip çıkması kaybolan birçok değerimizi de ihya etmemize, onları tekrar hafızamızda canlandırmamıza vesile oluyor. Üsküdar'daki Balaban Tekkesi Kültür Merkezi bu örneklerden sadece biri...

Kırmızı-Beyaz Hayat Kültürü Dergisi'nin Albayrak Grubu'nun olduğu kadar Türkiye'nin de kırmızı-beyazı olarak görüyoruz ve dergimizin sayfalarını bu bakışla dolduruyoruz. Piri Reis Yılı olan 2013'te, hepimizin gittiğimiz yollardan daha sonra gelecekler için anlamlar taşıyacak haritalar bırakmasını temenni ediyoruz. Geçmişimizin güzel yarınları araladığı günler görmek dileğiyle...

Dr. Ömer Bolat
Albayrak Grubu
Genel Koordinatörü

22 **EKONOMİ**
ÜNİVERSİTE -
SANAYİ İŞBİRLİĞİ

34 **GEZİ**
ALLAH'IN TOPRAKLARI:
MARAKEŞ

42 **KÜLTÜR**
BALABAN TEKKE'Sİ
KÜLTÜR EVİ

46 **GEZİ**
KEYİF ŞEHİRİ
CANAKKALE

58 **MEKÂN**
ŞAZELİ
İSTANBUL İÇRE BİR VAHA

62 **SPOR**
UÇMANIN EN KESTİRME YOLU
YAMAÇ PARAŞÜTÜ

70 **SAĞLIK**
RUTİNİN DIŞINA ÇIKMAK

74 **TEKNOLOJİ**
BÜYÜK DENEY

84 **OTOMOBİL**
MERCEDES BENZ MÜZESİ

KIRMIZI
BEYAZ
HAYAT KÜLTÜRÜ DERGİSİ
SAYI: 14 | 2013 İLKBAHAR
albayrak

ALBAYRAK HOLDİNG A.Ş.
ADINA SAHİBİ | NURİ ALBAYRAK
GENEL YAYIN YÖNETMENİ | HALİL İBRAHİM İZGİ
SORUMLU MÜDÜR | BANZAROĞLU HUKUK BÜROSU
SATINALMA - BASKI MÜDÜRÜ | ÖZCAN URAL

YAPIM TÜRK MUTFAĞI İLETİŞİM HİZMETLERİ
BÜYÜKDERE CD. NO: 157/10 ZİNCİRLİKUYU-İSTANBUL
TEL: 0212 275 7505 www.tmih.com.tr

BASKI | İHLAS GAZETECİLİK A.Ş. | YENİBOSNA İSTANBUL TEL: 0212 454 35 08

İRTİBAT ADRESİ

ALBAYRAK GRUBU KURUMSAL İLETİŞİM KOORDİNATÖRLÜĞÜ
ÇAYHANE SOKAK NO: 1 34010 TOPKAPI İSTANBUL TEL: 0212 467 3636
FAKS: 0212 544 4748 E-POSTA: kirmizibeyaz@albayrak.com.tr

EDİTÖR | HALİL KURBETOĞLU **GRAFİK TASARIM** | DİLARA YEŞİLDAĞLI
FOTOĞRAFLAR | SEDAT ÖZKÖMEÇ
KATKIDA BULUNANLAR | SERİNUR YASSIKAYA - ALİ MERDAN

08 KÜLTÜR YENİ DÜNYA HARİTACISI: PİRİ REİS

18 TASARIM AKILLI TELEFONLAR

30 ALBAYRAK PİRİ MEDYA

ALBAYRAK 4-7
Grup'tan Haberler

KÜLTÜR 8-17
Yeni Dünya Haritacısı:
Piri Reis

TASARIM 18-21
Akıllı
Telefonlar

EKONOMİ 22-25
Üniversite Sanayi
İşbirliği

İŞ HAYATI 26-29
Yeni Normal
Sosyolojisi

ALBAYRAK 30-33
Piri Medya

GEZİ 34-41
Allah'ın Toprakları: Marakeş

KÜLTÜR 42-45
Balaban Tekkesi Kültür Evi

GEZİ 46-51
Çanakkale

KÜLTÜR 52-57
Ciltler ve Ciltçilik

MEKÂN 58-61
Şazeli

SPOR 62-69
Yamaç Paraşütü

SAĞLIK 70-73
Rutin Dışına Çıkmak

TEKNOLOJİ 74-79
Büyük Deney

HOBİ 80-83
Müzayede

OTOMOBİL 84-87
Mercedes Benz Müzesi

BAŞARI PORTRESİ 88-89
Aydoğan Özcan

SİNEMA 90-91
Lincoln

ALİŞVERİŞ 92-93
İş Yaşamında Yeni Teknolojiler

KÜLTÜR-SANAT 94-95

KİTAP 96

İMKB'NİN GONGU TÜMOSAN İÇİN ÇALDI!

Türkiye'nin ilk dizel yerli motor üreticisi TÜMOSAN, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda (İMKB) işlem görmeye başladı. Halka TÜMOSAN için düzenlenen İMKB'deki gong törenine TÜMOSAN Yönetim Kurulu Başkanı Nuri Albayrak, TÜMOSAN Genel Müdürü Kurtuluş Öğün, Albayrak Grubu İcra Kurulu Başkanı Mustafa Albayrak, Albayrak Grubu CEO'su Dr. Ömer Bolat ve İMKB Başkan Yardımcısı Aydın Seyman katıldı.

TÜMOSAN Yönetim Kurulu Başkanı Nuri Albayrak, gong törenindeki konuşmasında halka açılımla birlikte daha da güçlendiklerini, hissedarlarını gözeterek başarılarına yenilerini eklemek istediklerini belirtti. Türkiye ekonomisinde marka geliştirmeye çalışacaklarını ve istikrar için yeni paydaşlarla yeni bir süreçte hizmet vereceklerinin altını çizen Nuri Albayrak, dünya borsalarının aksine Türkiye finans piyasalarının ve İMKB'nin kırmış olduğu yeni rekorlarla birlikte olumlu bir sahnede yer aldığına vurgu yaptı. Albayrak, "Motor ve traktör üretiminde Türkiye'nin tek çatı altında en büyük kapasitesine sahip olan TÜ-

MOSAN, halka arzdan aldığı kuvvetle yarınlara daha da güvenli bakıyor" değerlendirmesinde bulundu.

TÜMOSAN'ın İMKB'deki ilk işlem gününün kendileri ve Türkiye için önemli bir adım olduğunu kaydeden Grubun CEO'su Dr. Ömer Bolat, arz sürecinde 2.7 katı talep geldiğini, 9 bin 963 yatırımcı için başarılı bir süreç gerçekleştirdiklerini söyledi.

Albayrak Grubu iştiraklerinden TÜMOSAN Traktör'ün halka arzı DenizYatırım liderliğinde başarıyla tamamlandı. 4,0 TL birim fiyatla halka arz edilen toplam 120 milyon TL değerindeki paya karşılık, 332,4 milyon TL talep toplandı. Payların tamamının yurt içi yatırımcılara satıldığı arzda, yüksek talep nedeniyle yurt içi bireysel yatırımcıların taleplerinin yaklaşık yüzde 34'ü karşılanabildi. TÜMOSAN, 'TMSN' koduyla İMKB'de işlem görüyor.

DERİN TARİH ARTIK İPAD'DE

"Tüm Bildikleriniz Tarih Olacak!" sloganıyla yayınlanan ve çarpıcı konularıyla gerçek tarihin kapılarını aralayan Derin Tarih dergimiz artık iPad'de. Albayrak Grubu elektronik yayıncılık şirketi Piri Medya A.Ş. tarafından hazırlanan iPad uygulaması ile Derin Tarih Dergisi artık Apple Store'da da yayınlanmaya başladı. Önceki sayıların da yayımlandığı uygulamada ister aylık isterseniz

yıllık abonelik ile derginizi satın alabilirsiniz. Derin Tarih Dergisi, Türkiye'nin doğmakta olan yeni yüzünün "yeni" bir tarih görüşüyle sağlıklı bir şekilde görülebileceğinden hareket ediyor; okurlarına sağlam bilgiler, orijinal belgeler ve sağlıklı yorumlardan oluşan, zevkle okunacak ve yıllarca saklanacak gerçek bir tarih hazinesi sunuyor.

LAHOR'DA METROBÜS HEYECANI

Pakistan'ın Lahor kentinde inşa edilen 27 km uzunluğundaki metrobüs projesi törenle hizmete açıldı. Ülkenin ilk metrobüsü olma özelliği taşıyan Lahor Metrobüs Hattı Albayrak Holding tarafından işletilecek.

Binlerce kişinin katılımıyla gerçekleştirilen açılış töreninde bir konuşma yapan 80 milyon nüfuslu Pencap Eyaleti'nin Başbakanı Şahbaz Şerif, 'Bugüne kadar yüksek sıcak altında saatlerce otobüs bekleyen fakir insanımız, yanından klimalı araçlarla geçen zenginlere bakmak zorunda kalıyordu. Artık fakir halkımız da bundan sonra klimalı metrobüslerde hızlı ve güvenli şekilde seyahat edebilecek. Metrobüs projesinin inşasında ve işletilmesinde görev alan Albayrak Holding bizi ciddi bir yükten kurtardı. Bu projeyi Pakistan halkına kazandırmak bize nasip olduğu için mutluyuz' dedi. Törene, yaklaşan genel seçimlerde tek parti olarak

iktidara gelmeyi hedefleyen Muslim Lig Partisi Genel Başkanı Navaz Şerif de katıldı.

Törende söz alan Başbakan Yardımcısı Bekir Bozdağ, 'Metrobüs projesinin inşasında ve işletilmesinde görev üstlenen Albayrak Grubu uluslararası yatırımlardaki tecrübesini Pakistan'da da ispatladı. Bundan sonraki işlerinde de başarılar diliyorum' şeklinde konuştu.

Günde 120 bin yolcu taşıyacak olan Lahor Metrobüs Hattı 12 milyonluk şehrin en yoğun caddesinde 27 km boyunca uzanıyor. Toplamda 300 milyon dolara mal olan projenin 9 km'si yükseltilmiş yoldan oluşuyor. Hat 10 ayda tamamlanarak tarihi bir rekora imza atıldı. Yoğun trafik nedeniyle 2 saatte gidilebilen mesafe, metrobüs sayesinde 50 dakikaya indi. Üç tekerlekli rıksa ve çinçi araçların yoğun hava kirliliğine neden olduğu Lahor'da

Lahor Metrobüs Hattı'nın işletilmesi için açılan uluslararası ihaleyi kazanan Albayrak Holding, halen Lahor'da 100 adet özel halk otobüsü ile günde 30 bin kişiye şehir içi yolcu otobüs taşımacılığı hizmeti sunuyor.

metrobüs ilk bir ay ücretsiz olacak. E-biletin geçerli olacağı metrobüste, henüz ilan edilmemiş olmakla beraber bilet fiyatının 10-20 Rupı (18-35 kuruş) aralığında olması tahmin ediliyor.

Lahor Metrobüs Hattı'nın 3 km uzunluğundaki bölümünü inşa eden Albayrak İnşaat, iki viyadük arasındaki dar yola üçüncü bir viyadük (yükseltilmiş yol) inşa ederek projenin en zorlu bölümünü tamamladı. Hassas mühendislik hesabıyla yürütülen projede viyadükler trafiği aksatmadan kuruldu. Albayrak İnşaat ayrıca, 27 durak içerisinde en uzun durak dahil olmak üzere iki modern durağı inşa etti. Duraklarda yürüyen merdivenler ve otomatik kapılar bulunuyor.

45 araçlık yatırım

Lahor Metrobüs Hattı'nın işletilmesi için açılan uluslararası ihaleyi kazanan Albayrak Holding, işletim için 21 milyon dolarlık yatırım gerçekleştirdi. Yatırımlar kapsamında 45 adet Volvo Sunwin marka metrobüs satın alarak hizmete sokan Albayrak Holding, halen Lahor'da 100 adet özel halk otobüsü ile günde 30 bin kişiye şehir içi yolcu otobüs taşımacılığı hizmeti sunuyor. Holding, metrobüs ile beraber toplamda günde 150 bin kişiyi taşıyacak.

Katı atık yönetiminde lider marka

Lahor'da nüfusun yarısına denk gelen 6 milyon kişinin yaşadığı kısmın katı atık yönetimini gerçekleştiren Albayrak Grubu, yakın zaman önce 4 şehrin katı atık yönetim ihalesini daha kazandı. Grup bundan sonra, toplamda 4 milyondan fazla insanın yaşadığı Ravalpindi, Mari, Multan ve Sialcord şehirlerinin katı atık yönetimini gerçekleştirecek.

ALPORT'TAN ÖNEMLİ ANLAŞMA

Afganistan'daki ISAF kuvvetlerine bağlı askerlerini çekme kararı alan Federal Almanya Silahlı Kuvvetleri, bu ülkedeki askeri araç ve kargo eşyalarını Trabzon Limanı üzerinden taşıyacak. Albayrak Grubu şirketlerinden Alport Trabzon Liman İşletmesi ile 28 aylık anlaşma yapan Federal Almanya Silahlı Kuvvetleri, Afganistan'daki Alman ordusuna atı askeri araç ve kargo eşyalarını Trabzon Havaalanı üzerinden Trabzon Limanı'na intikal ettirecek. Askeri malzemeler Trabzon Limanı'ndaki tasnifin ardından daha sonra deniz yoluyla Almanya'ya sevk edilecek.

YENİ DÜNYA'NIN HARİTACISI:

PIRÎ REİS

Bu sayıda Ünlü denizci, dünyanın en tanınmış eserlerinden birinin, Kitâb-ı Bahriye'nin müellifi, Akdeniz'i, Ege'yi karış karış dolaşan, Hint Donanması komutanı, çizdiği iki dünya haritası ile yeni dünyayı Osmanlı'ya ve dolayısıyla İslam Âlemine tanıtan, UNESCO'nun 1513 tarihli çizdiği dünya haritasının 500. Yılı olması münasebetiyle 2013'ü "Pirî Reis Haritası'nın 500. Yılı" ilan ederek onurlandığımız bilgin ve tecrübeli asker Muhyiddin Pirî Bey'i inceliyoruz. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü hocalarından Prof. Dr. İdris Bostan'ın değerlendirmeleri ile Pirî Reis dosyası sizlerle...

Halil Kurbetoğlu

Hakkında tartışmaların, esrarengiz hikâyelerin, spekülasyonların kol gezdiği eski dünyanın en gizemli şahsiyetlerinden ünlü denizci, Hint Donanması Komutanı, keşifler çağının Osmanlı Dünyasında tanınmasını sağlayan önemli bir kartograf, Pir'i Reis. Pir'i Reis'in doğum tarihi konusunda kesin bir bilgi olmamakla beraber tarihçiler 1470 yılı olduğu konusunda kuvvetli tezler sunar. Fatih Sultan Mehmet zamanında Karaman'dan İstanbul'a göç edenlerden biridir Pir'i Reis'in ailesi. Pir'i Reis amcası ünlü denizci Kemal Reis ile birlikte denizciliğe Akdeniz kıyılarında adım atar, Akdeniz'in her koyunu adım adım gezer. Daha sonra yazacağı Kitab-ı Bahriye isimli ünlü eserinde de bu dönemde aldığı notlardan bolca faydalanır.

1487-93 yılları arasında Akdeniz'de amcasıyla beraber korsanlık yapan Pir'i Reis; Sicilya, Korsika, Fransa Sahilleri'ne yapılan seferlere de katılır. Yine aynı dönemde Endülüs'te Müslümanların hâkimiyetinde olan son şehir Gırnata'nın da düşmesiyle İspanya'da Müslümanlara karşı büyük bir kıyım yapılmaya başlar. Osmanlı'nın henüz deniz aşırı bir sefer yapacak donanmasının olmayışı Kemal Reis'in Osmanlı Donanmasına kumandanlık etmesi gereğini doğurur ve Pir'i Reis amcasıyla birlikte Müslümanların yardımına

gönderilir. Pir'i Reis amcasıyla birlikte kıyıya uğrayan Müslümanları İspanya'dan Kuzey Afrika'ya taşır ve böylece Afrika'yı da tanıma imkânı bulur.

Pir'i Reis'in amcasıyla birlikte Osmanlı Donanması'nın resmi hizmetine girişi 1490 tarihini bulacaktır. Venedik üzerine sefer hazırlığına girişen Osmanlı açık denizlerde korsanlık yapan Türk denizcilerini donamaya çağırır. Osmanlı Donanması bu sayede birçok usta denizciyi hizmetine almış ve denizlerdeki hâkimiyetini perçinler.

Portekizlilere karşı Memluklere yardım için Mısır'a sevk edilen asker, mühimmat, top yüklü filoyu götürün amcasının yanında Pir'i Reis de vardır. Amcası Kemal Reis'in bir deniz kazası sonucu ölmesiyle Pir'i Reis'in hayatında yeni bir dönem başlar. Bir süre Gelibolu'ya çekilen Pir'i Reis elindeki notları derleyerek ilk dünya haritasını çizer.

O sıralara Osmanlı Devleti Mısır üzerine seferdedir. Piri Reis kendi kadırgasıyla sefere katılır ve Nil üzerinden Kahire'ye geçip 1513 tarihli Birinci Yeni Dünya Haritası'nı Yavuz Sultan Selim Han'a sunar.

Piri Reis'in Pargalı İbrahim Paşa'ya olan yakınlığı da bilinen bir gerçektir. 1524'te Mısır'a giden Pargalı'yı

Piri Reis kendi kadirgasıyla Rodos'a kadar götürür ve daha önce kaleme aldığı ilk Kitab-ı Bahriye müsveddesini İbrahim Paşa'ya sunar. İbrahim Paşa'nın da teşvikiyle kitabın temize çekilmiş halini 1526 yılında Kanuni'ye takdim eder. Daha sonra çalışmaları Dünya haritası üzerinde yoğunlaşır ve ikinci dünya haritasını 1528 yılında padişaha arz eder.

1533 yılında Barbaros Hayretin Paşa Kaptan-ı Derya olunca Piri Reis de Derya Sancak Beyi (tümamiral) olur ve 1538 yılında Preveze Deniz Savaşı'na katılır. Barbaros'un vefatının ardından 1546'da Hint Donanma Komutanlığı'na getirilir. Ancak bu görev onun hayatının en onurlu görevi ama aynı zamanda acı akıbetinin de hazırlayıcısı olur.

1547'de emrinde 60 gemiden oluşan bir donanmayla Süveyş Kanalı'ndan hareket eden Derya Sancak Beyi rütbesindeki Piri Reis Hint Okyanusu'ndaki asilerin eline geçen Osmanlı üssü Aden'i geri alır.

Piri Bey ikinci seferini 1552'de Basra Körfezi'ndeki Portekizliler üzerine yapar. Sefer için 30 gemiden oluşan bir donanma hazırlatan Piri Reis, Umman Denizi'ne

girdikten sonra Maskat'ı kuşatır ve 128 Portekiz askerini esir alarak kaleyi fetheder. Daha sonra Hürmüz'ü kuşatırsa da Portekizli kale komutanı Noronha'nın savunması karşısında kaleyi ele geçiremez. Bir Portekiz Donanması'nın baskınına uğramaktan çekinen Piri Bey, kuşatmayı kaldırarak Basra'ya geri döner. Bu kararın altın ve mücevher karşılığında aldığı iddia edilerek suçlanır. Kubad Paşa'nın Piri Bey'i İstanbul'a şikâyet etmesi Piri Reis'in aleyhine olur. Asıl donanmasını Basra'da bırakarak iki kadirgayla Süveyş'e dönmesi Piri Reis'i ordusunu savaş meydanında bırakıp kaçan komutan durumuna düşürür. Oysa Piri Reis, Basra Körfezinin Portekizliler tarafından kapatılması endişesiyle asıl donanmayı Basra'da bırakır. Daha sonra Hürmüz önlerine bir Portekiz Donanması'nın gelmesi de Piri Reis'i haklı çıkarır.

Sonuçta Mısır Beylerbeyi Semiz Ali Paşa tarafından ordusunu savaş meydanında bırakıp kaçan bir komutan olarak algılanır ve hakkında yapılan şikâyetler üzerine Divan-ı Mısır'da başı kesilerek öldürülür.

**“*Mustafa’nun hürmetine dâyima
Doğru yol göster ki sensün rehnümâ”
But elümüz yok deminde yâ kerîm,
Rahmet eyle kim bize sensin Rahîm”***

(*Hz. Muhammed Mustafa’nın hürmetine kılavuz sensin daima, bize doğru yolu göster. Büyük Allah’ım yok zamanında elimizden tut, Rahim sensin bize yardım et.)

**Rivayete göre Yavuz Sultan Selim
İskenderiye’nin fethinde büyük
başarılar gösteren Pirî Reis’i kutlar.
Söylentiye göre Yavuz Piri Reis’in
çizdiği birinci dünya haritasını eline
alır. “Dünya ne kadar da küçükmüş”
der. Sonra haritanın yarısını yırtar.
“Biz doğu tarafını elimizde tutacağız”
der. Bazı tarihçiler haritanın daha
sonra bulunan diğer yarısının bu olaya
dayandığını iddia eder.**

Harita Tarihinin Şaheseri: 1513 Tarihli Dünya Haritası

Piri Reis iki dünya haritası ve Akdeniz Portolanı olan Kitab-ı Bahriye'si ile büyük ün kazandı. Amcasının vefatından sonra Gelibolu'ya çekilerek çizdiği 1513 (919) tarihli ilk dünya haritası, İspanya ve Portekiz'i, Batı Avrupa ve Batı Afrika'yı, Orta ve güney Amerika Kıtası'nın doğu kıyılarını göstermektedir. Harita 87 cm. boyunda, üst kısmı 63 cm. ve alt kısmı 41 cm. genişliğindedir.

Üçü küçük iki büyük toplam beş rüzgar gülünün bulunduğu haritada dokuz gemi resmi ile sahillerdeki şehirler, hükümdarlar, burçlar ve hayvanları gösteren çizimler de mevcuttur.

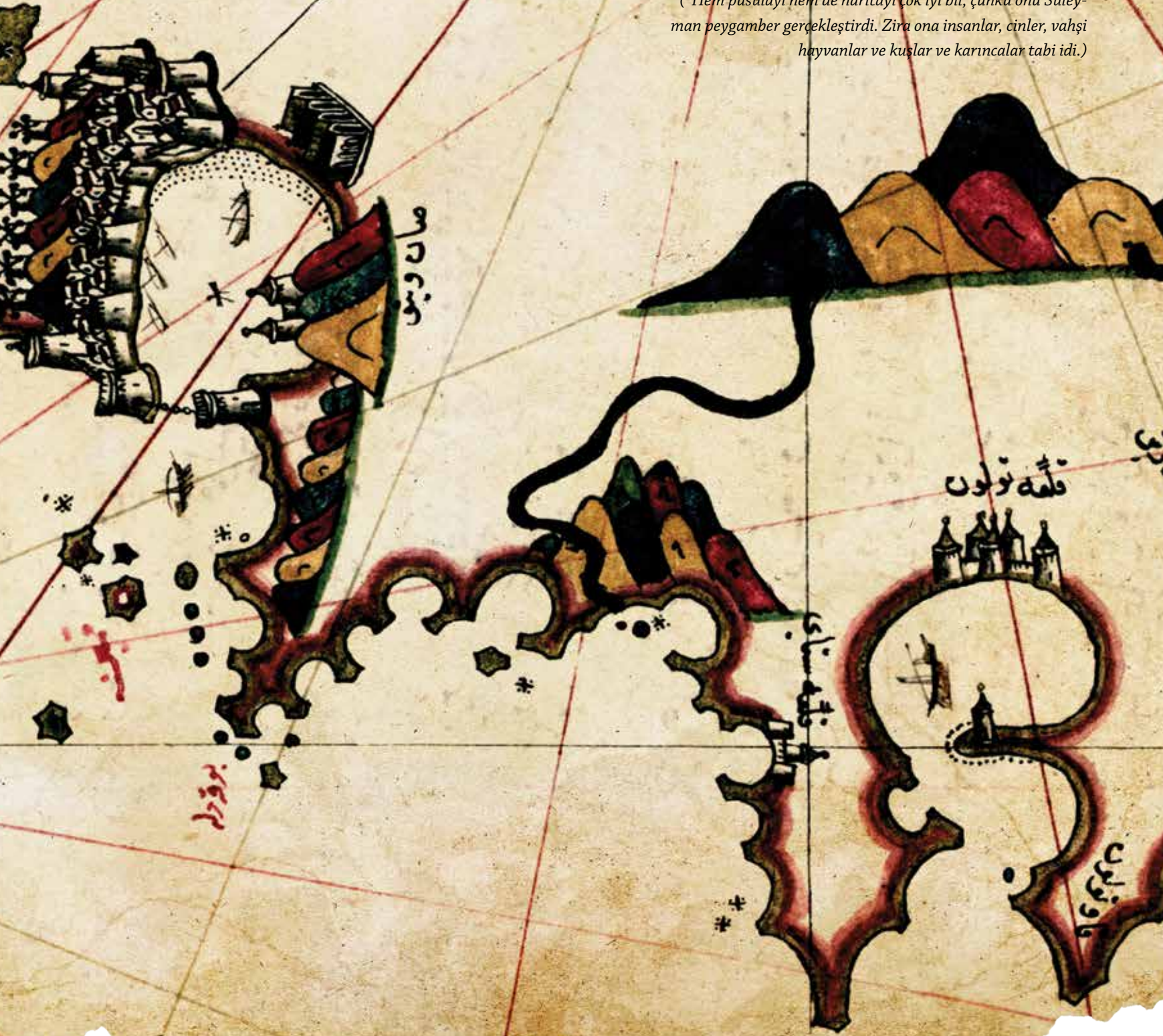
Piri Reis 1513 tarihli ilk dünya haritasını çizerken yirmi mappamunda denilen eski dünya haritalarından, İskenderiyeli Batlamyus'un coğrafyasındaki haritalardan, Abbasi Halifesi Memun zamanında çizdirilen sekiz caferiyye veya coğrafya haritasından, Kristof Kolomb'un Amerika haritasından, Arapça bir Hindistan haritasından, Çin haritalarından faydalanır. 1528 tarihli ikinci dünya haritası çiziminde ise Atlas Okyanusu'nun kuzeyini, Kuzey ve Orta Amerika kıyılarını da gösterir.

Günümüzde mevcut en eski dünya haritası olması bakımından önemi tartışılmaz olan Piri Reis'in iki dünya haritası, İspanya ve Portekizlilerin öncülük ettiği keşif yolculuklarının Osmanlı'ya ve dolayısıyla İslam dünyasına tanıtılmasında da büyük rol oynar.

**“Haritayı hem pusulayı bil sahih
Ta Süleymanu'n-nebi itdi tashîh.
Zira âna ins ü cin vahş u tuyûr,
Kim musahhar olmuş idi dahî mûr.” ***

(*Hem pusulayı hem de haritayı çok iyi bil; çünkü onu Süleyman peygamber gerçekleştirdi. Zira ona insanlar, cinler, vahşi hayvanlar ve kuşlar ve karıncalar tabi idi.)

Piri Reis'in Dünya Haritası'nın coğrafi bilgileri:

Atlas Okyanusu'nda Kanarya Adaları, Kap Verde Adaları ve Azor Adaları'nın konumları doğrudur ama biraz orantısızdır.

Avrupa'da Fransa ve İber Yarımadası iyi çizilmiştir. İber Yarımadası'nda gösterilen dört nehirten üçü Tagus, Guadalquivir ve Ebro olarak tanınabilir, ancak bu nehirlerin yukarı kısımlarında hatalar vardır.

Afrika kıtasında Senegal, Gambia ve Guinea, ve Fildişi Sahili'ndeki Sassandra nehirlerini tanımak mümkündür. Nijer Nehri'nin kaynağı olarak, Sahra Çölü'nde görünen göller vardır.

Kuzey Amerika'nın ayrıntıları, gerçek ayrıntılarına hiç uymamaktadır. Hispanyola olarak adlandırılan ada, kuzey-güney doğrultusunda çizilip, görünüm olarak Japonya'nın 15. yüzyılda bilinen şekline benzer.

Güney Amerika'da Brezilya'nın kuzey kıyıları gerçekte oldukça uyumludurlar. Orinoko ve Amazon nehirleri, Trinidad adası kolaylıkla tanınabilir. Amazon'un denize döküldüğü noktanın açıklarında çizilmiş olan büyük ada ise gerçekte yoktur. Güney Amerika'nın iç bölgelerinde dağlar görünür. Rio de la Plata nehri olması muhtemel bir nehrin güneyindeki kıyı ayrıntıları Brezilya kıyılarıyla çeşitli noktalarda uymaktadır ama kıyı çizgisinin doğrultusu güney yerine doğuya doğru uzanır.

Kitab-ı Bahriye'yi Dünya Biliyor Biz Bilmiyoruz!

Denizcilik tarihimizi en iyi bilen isimlerden Prof. Dr. İdris Bostan'la Piri Reis'i konuştuk.

Değerli hocam UNESCO 2013 yılını "Piri Reis Haritasının 500. Yılı" ilan etti. Piri Reis'in hayatı ve eserleriyle ilgili bir çok spekülasyon var ve özellikle toplumumuzda Piri Reis çok az tanınıyor. Siz 500. Yıl münasebetiyle neler söylemek istersiniz?

İdris Bostan: 15. yüzyıl sonlarında Osmanlıların Akdeniz'de egemen olmak amacıyla denizlere açıldığı süreçte pek çok deniz gazisi gibi Piri Reis de, cihat ve gaza uğruna mücadele başlatanlardan biridir. Endülüste kıyama maruz bırakılan Müslümanların kurtarılmasında amcası Kemal Reis'le birlikte büyük rol oynamıştır. Piri Reis o sıralarda bütün Akdeniz'i dolaşan meraklı bir gençti. Bütün gezdiği, dolaştığı yerleri yakından inceliyordu. Muhtemeldir ki o sefer ve seyahatleri sırasında notlarını da alıyordu. Piri Reis 1513 tarihli ilk haritasını daha önce topladığı ve ele geçirdiği haritalardan faydalanarak çizmişti. Yaşadığı dönem Coğrafi Keşifler Çağıydı. Bir taraftan İspanyollar, Amerika kıtasına ve Atlas Okyanusu'nun güneyle-

rine gidiyor, Portekizliler de Afrika'yı dolaşarak Hind Denizlerine ulaşıyordu. Bu sebeple aslında Piri Reis çağındaki harita ve denizcilik alanındaki gelişmeleri yakından takip ederek Yeni Dünyanın bir haritasını çizdi. Bu haritaya 15. yüzyılın sonlarında gerçekleştirilen keşifleri anlatan bir harita diyebiliriz. Özellikle kendi haritasını çizerken Kristof Kolomb'un haritasından yararlanmıştı. Piri Reis haritası zaten bütün dünyayı göstermek amacıyla çizilmemiştir. O dönemden kalma haritalar olmadığı için Piri Reis'in haritasının önemi daha da artmaktadır. Bu haritanın bilim tarihine büyük katkısı olduğunu söyleyebiliriz. Bir de 1528 tarihli bir haritası var ki bu da daha çok Kuzey Amerika'ya yer vermektedir.

Piri Reis Hakkındaki ithamlar yanlıştır!

Piri Reis hakkında çizdiği haritaların çalıntı olduğunu veya keşif ve keramet yoluyla çizildiğini iddia edenler var hocam. Bize haritanın kaynaklarından ve nasıl çizildiğinden bahseder misiniz?

İdris Bostan: Türkiye’de zaman zaman Pirî Reis hakkında bir takım ithamlar yer almaktadır. Osmanlıca dahi okuyamayan kişilerin harita üzerinde yaptığı değerlendirmelerin hiçbir ilmî değeri yoktur. Osmanlı ve öncesi dönemlerde tek denizci Pirî Reis değildir. İslam Dünyası’nda Müslümanların haritacılık geleneğinin çok eskiye gittiğini bilhassa Abbasilere kadar dayandığını bilmek durumundayız. Halife Memun zamanında dünyanın haritası çizildi. Pirî Reis’ten yüzyıl önce (1413) Ahmed Tancî’nin Akdeniz ve çevresinin haritasını çizdiğini biliyoruz. El-Hac Ebu’l-Hasan, Ali Macar Reis, Seyyit Nuh gibi Pirî Reis’ten hemen sonra gelen denizcilerin de haritaları vardır. Bu da gösteriyor ki Osmanlılarda yerleşmiş bir haritacılık geleneği mevcuttu. Pirî Reis’in haritayı keşf u keramet ile çizdiğini zannedenler haritayı okusalar hangi kaynakları kullandığını göreceklendir zaten. Özellikle İskenderiyeli Batlamyus’un “Coğrafya”sını, ona dayanarak sonradan yapılmış Müslümanların çizdiği, Caferiye dediği haritaları kullandığını yazmış. Çin’de ve Hint’de yapılmış yeni haritaların kendisine ulaştığını ve son olarak keşifleri gerçekleştiren Kristo Kolomb gibi ve dört Portekizli’nin daha haritalarını zikretmektedir. Dolayısıyla Pirî Reis’in kaynakları sabittir.

Kitab-ı Bahriye’nin mevcut bilimsel bir yayınının henüz olmadığını biliyoruz. Sizce 2013 yılı hem Pirî Reis’in dünya haritaları hem Kitab-ı Bahriye açısın-

dan nasıl değerlendirilmelidir?

İdris Bostan: Pirî Reis’in Kitab-ı Bahriye’sinin dünyada elli civarında muteber nüshası vardır. Ne yazık ki Türkçe’de bilimsel anlamda yapılmış yayını yoktur. 1935’te ilk defa Süleymaniye Kütüphanesi’ndeki bir yazma nüsha (Ayasofya 2612) tıpkı basım halinde o günün şartlarında pek de güzel olmayan bir şekilde basılmıştır. Daha sonra aynı nüsha İngilizce ilave edilerek dört cilt halinde basıldı. Fakat onda da çok fazla hata vardır. Yine bizzat Kanuni’ye sunulan en muteber nüsha (TSMK, H. 642) Denizcilik Müsteşarlığı için hazırlandıysa da aceleye geldiği için kullanılmayacak kadar hatalı oldu. Dolayısıyla bu saray nüshasının hiç olmazsa bir tıpkıbasımının bu sene yapılması gerekmektedir.. Çünkü Pirî Reis yeterince kıymeti anlaşılmış biri değil. 500. Yıl sayesinde düzenlenecek sempozyum, sergi, yayımlanacak kitap, broşür, gerçekleştirilecek konferans ve benzeri faaliyetlerle Pirî Reis daha iyi tanınmış olacaktır. Hayatı acıklı bir sonla biten (1553) bu değerli denizciyi hak ettiği şekilde hatırlamak bir sorumluluktur.

Günümüzde kartografi tarihi uzmanlarının hayatını ve eserlerini yakından araştırdığı bu büyük insanın tanınması için umarım 500. yıl bir fırsat olsun. Kültür Bakanlığı ve Denizcilik Bakanlığı bütün bu faaliyetleri Türkiye sathına yaymalıdır.

TASARIM TEKNOLOJİYLE BULUŞTU:

AKILLI TELEFONLAR

Taklitler aslını yaşatır sözü, 2000’li yılların ikinci yarısında hayatımıza giren akıllı telefonlar için geçerli değil. Bir telefon üreticisiyseniz, başta tasarım olmak üzere tamamen özgün bir model üretmek yerine, başka üreticilerin tasarım özelliklerinden “esinlenirseniz”, başınız ciddi biçimde derde girebilir. Akıllı telefon pazarının büyük oyuncularını, yeni modellerinin tasarım bileşenlerini benzersiz kılmak için dev bir bütçe ile aylar süren Ar-Ge çalışmaları yapıyor. Her yeni fikir, ayrı ayrı patentleniyor. Üreticilerden biri herhangi bir şekilde başka bir markanın telefonuna benzeyen tasarımları kullandığında, ilk karşılaştığı şey postacının getirdiği ihtarname oluyor.

Başta Apple ve Samsung arasındaki davalar olmak üzere, pek çok teknoloji devi diğerlerini kendi tasarımlarını kopyalamakla suçluyor. Üstelik artık bu iddialarını yargıya taşımaktan hiç kimse çekinmiyor. Özellikle iPhone sonrası dönemde hayatımızı değiştiren akıllı telefonlar, mobil cihazların tasarım alanında çok daha acımasız bir arenada karşılaşmalarına neden oluyor. Peki, akıllı telefonlar öncesi dönemi hatırlıyor musunuz?

“Belirli bir gruba göre tasarlamak çok zordur. İnsanlar çoğu zaman ne istediklerini –siz onlara gösterene kadar- bilmezler.”

Çığır açan tasarımlarıyla ünlü Apple şirketinin merhum CEO’su, iPhone ve iPad gibi tasarım konusunda fenomen olan mobil cihazları teknoloji kullanıcılarıyla tanıştıran Steve Jobs’ın en ünlü deyişlerinden biri olan bu söz, aslında teknoloji dünyasında yapılan tasarımın da zorluğuna dikkat çekiyor. Pek çok alanda olduğu gibi, mobil cihazlar için de tasarım kavramı, daha önce var olmayan bir fikri ortaya koyabilmekle eşdeğer görülüyor. Öte yandan, akıllı telefonlardaki trendler baş döndürücü bir hızla değişiyor. Bu değişimden en çok etkilenen ise genelde tasarım bileşenleri oluyor.

Henüz kısa süre önce akıllı telefonlarda avuç içine sığan boyutlar makbuldü. Şimdi ise boyutlar öylesine büyüdü ki, artık kullanıcıların öncelikli beklentisi “tek elle rahat kullanılabilir” olması. Yarın, şu an öngörülemez nitelikteki bir tasarım ögesi, diğer tüm telefon özelliklerinden daha önemli hale gelebilir. Bu keskin dönüşlerin en önemli örneklerinden biri de hiç kuşkusuz iPhone.

MacWorld 2007 etkinliğinde Steve Jobs tarafından tanıtılana kadar, çok az insan bir telefonun pürüzsüz ve akıcı bir arayüzle dokunmatik ekran deneyimi sunacağını tahmin edebilirdi. Jobs’ın “Bir iPod, bir telefon ve bir mobil internet bağlantı cihazı; bunlar üç ayrı cihaz değil! Biz buna iPhone diyoruz. Bugün, Apple telefonu tekrar icat edecek” gibi iddialı açıklamaları duyurduğu iPhone, o günden bu yana mobil iletişim dünyasında oluşturduğu yeni bakış açısıyla eski Apple patronunu haksız çıkarmadı.

Sosyal medya ve diğer toplu iletişim kanallarının gelişmesiyle birlikte, yeni üretilen telefonların tasarımları da tüketiciler tarafından belirleniyor.

Dokunmatik Tasarım, Telefonu Yeniden Tanımladı

İlk olarak 1960lı yıllarda hava trafik kontrol cihazları için geliştirilen dokunmatik ekran teknolojisinin, akıllı telefonlarda yerini alma vakti gelmişti. Tuşların olmadığı ya da çok daha kısıtlı hale getirildiği bir telefonda, yazma işlevi ise sanal bir klavyeyle idare edilecekti. Sony Ericsson ve Nokia gibi üreticilerin çeşitli dokunmatik telefonları olmasına karşın, dokunmatik ekranın bugünkü popülaritesine ulaşması 2007 yılındaki iPhone tanıtımıyla gerçekleşti.

iPhone'un ardından, akıllı telefonların dış tasarımı –küçük farklılıklar dışında- bugün kullanmakta olduğumuz şekline aldı. 2007 öncesinde üretilen telefonlar ile sonrasını yan yana iki fotoğrafta göz önüne aldığımızda, telefonların tasarım açısından yaşadığı yolculuk daha belirgin bir hal alıyor. Son 6 yılda üretilen telefonların birçoğu büyük bir dokunmatik ekrana, çok az düğmeye ve mat bir tasarıma sahip iken, 2007 öncesinde üretilen cihazlarda ise başta şekil ve renk seçimleri olmak üzere, ekran boyutları, tuş takımı dizilişi gibi birçok farklılık gözleniyor.

Modeller Farklı, Özellikler Aynı

“İstiridye kapaklı” telefon, “bar tipi” telefon, “akıllı kapaklı” telefon. 2000li yılların başında üretilen bu telefonların ortak özelliği

ise, tasarım özellikleri ne kadar değişirse değişsin, bugün kullandığımız cihazlarla kıyaslandıklarında çok kısıtlı becerilere sahip olmaları. Sesli görüşme, kısa mesaj servisi ve belki birkaç oyun... Tüm o renkli tasarımlara ve parlak tuş takımlarına rağmen, o dönemin

telefonları bu özelliklerin çok da ötesine geçemiyordu.

Günümüzde ise bunun tam tersi bir tablo mevcut: Tasarım açısından adı konulmamış standartları benimseyen üreticiler, dış görünümü birbirinin neredeyse aynısı, ancak sundukları fonksiyonlar büyük değişiklikler gösteren modeller sunuyor. Dokunmatik olan her akıllı telefonun, hitap ettiği kitleyi iyi belirlemesi gerekiyor. Sosyal medyayı ağırlıklı olarak kullananlar internet özellikleri, Facebook ile uyumlu çalışma gibi özelliklere önem verirken; gittikleri her yere fotoğraf makinelerini veya kameralarını götürmek isteyenler ise telefonlarında öncelikli olarak fotoğraf çekim özelliklerini gözetiyor.

Mobil Endüstriyi Kullanıcılar Yönlendiriyor

Mobil cihaz üreticileri bugün ortak bir yaklaşımı paylaşıyor: Kullanıcı deneyimi her şeyden önemlidir. Bir cihaz sahibi, telefonuyla yapmak istediklerini yapamadıktan sonra, cihazın boyutları, ekranının özellikleri ve diğer her şey önemsiz kalır. Yeni çıkan tüm modellerin tasarımını da bu kriter belirliyor. Daha hafif, daha ince veya daha şık görünümlü bir cihaz, piyasaya çıktığı ilk günlerde dikkatleri üzerine çekmeyi başarıyor. Ancak tasarımını tamamlayacak nitelikte bir donanım ve kullanım özellikleri sunamıyorsa, kullanıcıların internet üzerinde yaptığı yorumlar satışlara yön verecek etkiye ulaşıyor.

Sosyal medya ve diğer toplu iletişim kanallarının gelişmesiyle birlikte, yeni üretilen telefonların tasarımları da tüketiciler tarafından belirleniyor. Diğer bir deyişle, yazının başında merhum Apple CEO'su Steve Jobs'ın söylediği “İnsanlar çoğu zaman ne istediklerini –siz onlara gösterene kadar- bilmezler” sözü bugün için geçerliliğini büyük ölçüde kaybetmiş olarak görülebilir. Yeni nesil tüketiciler, özellikle akıllı telefon ve tablet gibi mobil teknolojiler konusunda ne istediklerini çok iyi biliyor. Dahası, üreticiler de bunun farkında. Akıllı telefon üreticileri ve kullanıcılar arasında sosyal medya ile kurulan iletişim platformu, başta tasarım olmak üzere birçok açıdan mobil endüstrinin geleceğine yön veriyor.

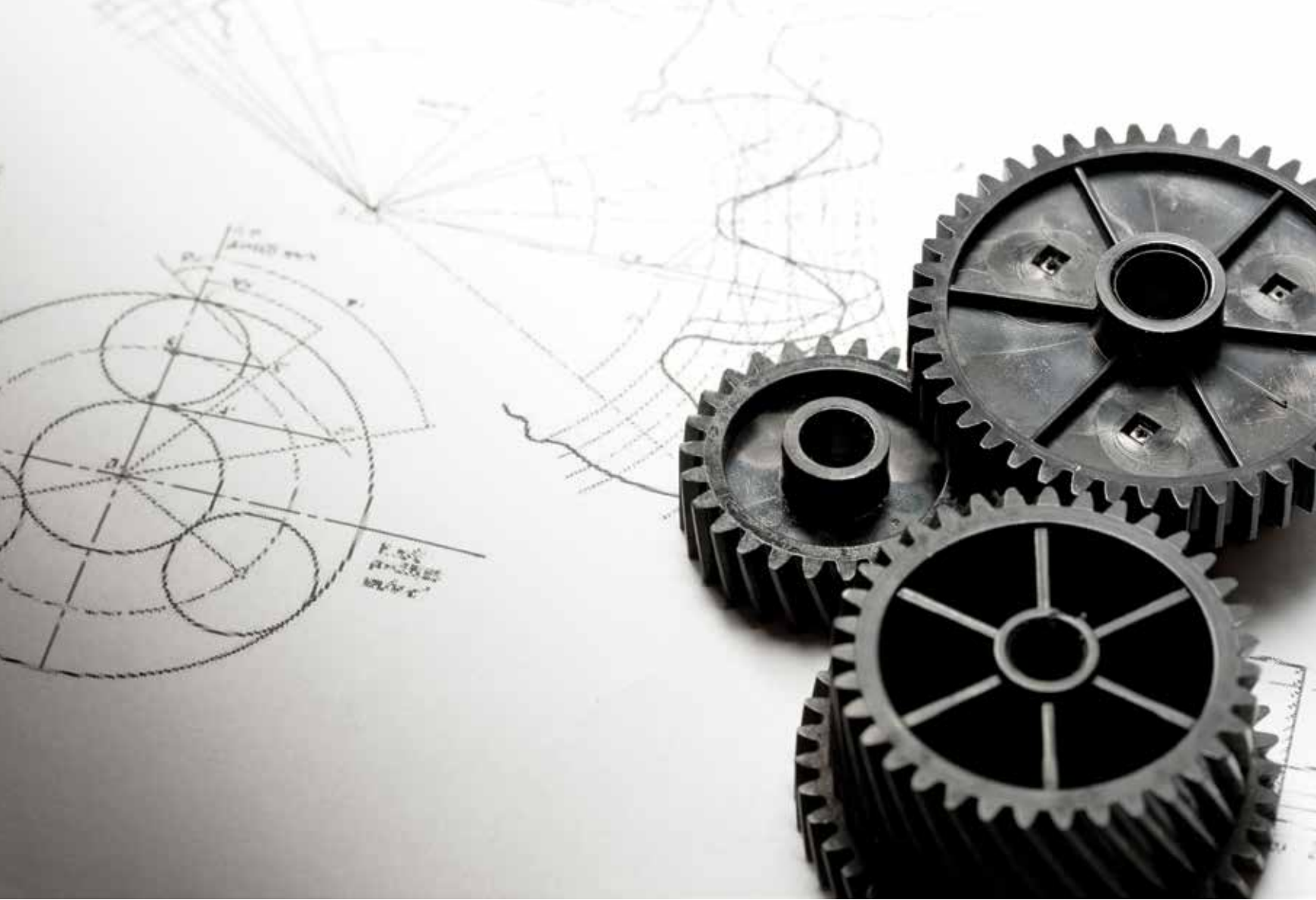
YARININ ANAHTARI:

ÜNİVERSİTE - SANAYİ İŞBİRLİĞİ

Üniversite-sanayi işbirliği sanayinin ve bilimsel çalışmaların birbirleriyle uyumlu şekilde ilerlemesini tanımlıyor. Bu işbirliğindeki en önemli başarı göstergesi ise ortaya çıkan patentler ve inovatif ürünler...

Eğer teknoloji doğsun istiyorsak, bilimle, üniversite ile sanayiye evlendirmemiz lazım.

Sanayileşme, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin katma değerli üretim anlayışlarını geliştirmek için önem verdikleri bir alan. Sanayileşmiş ülkeler her geçen gün üretim alanlarını kendi ülkelerinin dışına taşıırken, rekabet güçleri olan endüstrilerdeki güçlerini de artırıyolar. Bunu sürdürülebilir kılmak için de sanayi ve üniversite işbirliklerini geliştiriyorlar. Gelişmekte olan ülkeler, sanayileşmeyi sadece üretim araçlarıyla katma değerli ürünler ortaya koymak olarak görürken gelişmişlik düzeyi daha ileri seviyede olan ülkeler katma değerli ürünleri üreten araçları üretmeyi ajandalarının üst sıralarına taşıyor. Teknolojik yeniliklerle beslenmeyen sanayi bir süre sonra ülkeleri orta gelir seviyesine mahkum eden bir mekanizmaya dönüştürebiliyor.

Üniversitelerde üretilen bilginin, kütüphane raflarından, kampüs alanından çıkartılarak nihai ürünlere dönüşmesi ve pazarlarda yerini alması gerekliliği Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı başta olmak üzere hemen her kurumun dikkat çektiği bir nokta. Kullanılmayan bilginin toplumun gelişmesine sunduğu kısıtlı katkı da diğer bir başlığı oluşturuyor.

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Nihat Ergün bu konuya şöyle dikkat çekiyor: "Bugün bir tercih yapacaksak, 'bilim toplum içindir' tercihimiz ön planda olması lazım. Bunu ön planda tutacağız. Kuşkusuz sadece bilim olsun diye bilim yapan insanlara da destek vereceğiz O da lazım. Geçen yıl bakanlığımızın adında değişikliğe gittik. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı yaptık. Şimdi atı arabanın önüne koşmuş bulunuyoruz, önceden araba atın önünde gidiyordu. Bilim önce gidecek, araya sanayi girecek. Bilim ve sanayinin işbirliğinden teknoloji diye bir şey doğacak. Bu işbirliği olmazsa teknoloji diye bir şey doğmaz. Eğer teknoloji doğsun istiyorsak, bilimle, üniversite ile sanayiye evlendirmemiz lazım. Üniversite ile sanayiye evlendirmeden teknoloji doğmaz. Türkiye'de ileri teknoloji doğsun istiyorsak bunu gerçekleştirmemiz lazım."

Patent ve inovasyon

Ülkelerin bilim ve teknoloji seviyelerinin karşılaştırılmasında kullanılan başlıca üç gösterge bulunuyor. Bunlar; Ar-Ge harcamalarının GSYİH içindeki payı, 10 bin çalışan nüfus başına düşen Ar-Ge personeli sayısı ve

ülkelerin yayınladıkları bilimsel makalelerdir. Son yıllarda bu göstergeler arasına tescil edilen patent sayısı da ekleniyor.

Türkiye, Avrupa Birliği'ne üye ve aday ülkelerin inovasyon yeteneklerini ölçmek için her sene yapılan inovasyon performansı ölçümünde; 2010 yılında 34 ülke arasında 33. sırada yer alarak "mütevazı derecede inovasyon gerçekleştiren ülkeler" grubunda yer alıyor.

İnovasyon performansına yönelik 24 farklı parametre kullanılarak gerçekleştirilen ve en düşük ile en yüksek sınırın 0 ile 1 arasında değiştiği bu ölçümde, Avrupa Birliği ortalaması 0.53 değerinde seyrederken Türkiye'nin inovasyon performansı 0.2 değerinde yer alıyor.

Üniversite-sanayi köprüleri: Teknoparklar

Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelere bağlı olarak ortaya çıkan süreç, ülkeleri sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçmeye zorluyor. Bir ülkenin sanayisinin üretime dayanmaması durumunda gerçek bir ekonomiden söz edilemiyor. Bu gerçekten hareketle üniversite

sanayi işbirliğinin kendini gösterdiği yerlerin başın hiç kuşkusuz teknoparklar geliyor. Bilim ve teknoloji parkları devlet veya yerel idareler tarafından teşvik ediliyor. Teknoparklar yeni şirketleri cezbediyor, istihdam yaratır ve vergi gelirlerinin artmasına yardımcı oluyor. Ancak diğer önemli bir konu da üniversite ve sanayi arasındaki işbirliklerinin artmasında oynadıkları önemli rol... Türkiye'nin dört bir yanına yayılan teknoparklar buldukları bölgelerdeki üniversite-sanayi işbirliğini geliştiriyor, nitelikli işgücü için cazibe merkezleri haline geliyor. Bu alanda yapılan çalışmalar sonucunda Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde kurulan firma sayısı 2 bini geçti, istihdam edilen personel sayısı ise 18 bine yaklaştı.

Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelere bağlı olarak ortaya çıkan süreç, ülkeleri sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçmeye zorluyor.

YENİ NORMAL SOSYOLOJİSİ

Uzmanlar değişimlerin, diğer adıyla, yeni normalleşmenin iyi de, kötü de olabileceğini söylüyorlar. Şöyle ki; ABD’de işini kaybetmiş bir gazetecinin, bu boşluğu fırsat bilip Pasifik turuna bisikleti ile çıkmaya başlamasının ardından düzenli tuttuğu elektronik günlüğüne sponsor bularak, yazılarını bu sponsor için yazması gibi... Ya da uzun zamandır içinde bir tutku olan DJ’liğe geçiş yapan kadın broker gibi...

Tolga Yücel

Yeni Normal kavramı, kalıcı değişiklikleri ve bireyin kendi iç dünyasındaki mekanizmalarda yaşanacak sü-reklilik arz eden yenilenmeyi anlatıyor. Kilolular bilir, her diyet denemesinde gidilen ve daha da zenginleştiğini götülen doktor aynı şeyi söyler; “Bakın, aç kalmak diyet yapmak demek değildir, sık ama az yiyin. Yoksa açlık geniniz sizin yemek bulamayacağınızı zanneder, uzun süre aç kaldığınızda daha fazla yağ depolamaya başlar.”

2007’nin ortalarından beri durağanlaşmaya başlayan bir iç pazar ve küresel kriz ile birlikte karşımıza çıkan ölmüş bir dış pazar, aslında durgunluk derecesine gelmiş ekonomiler için aynı etkiyi gösteriyor belki de. Ektik, biçtik karşımıza yine açlık geni çıktı.

Amerika Birleşik Devletleri’nde yaşayanların rengârenk ve çılginca tüketim otobüsü ile yaptıkları seyahatin sonunda, saatte iki yüz kilometre hızla duvara çarpmış olmaları, sahip olduklarından daha fazla borçla ilk yardım beklemeleri dünyaya tasarruf ihtiyacı için verilebilecek en kanlı örnek oldu.

Tüketim toplumu olduğumuz doğru, normalden daha fazla tükettiğimiz, ileride yeni normalimiz de aslında eskilere dönüp küçük bir nostalji ile tekrar tasarruf genimiz hortlayacak.

Bunun bir sıkıntısı, bu tasarruf geni, tıpkı açlık geninde olduğu gibi kilo almamıza engel değil, destek olacak. Biz kemerleri sıkıyoruz zannedeceğiz ama sistemin durmasına yol açtığımızı fark etmeden, tüm sistemi kilitleyeceğiz.

Bir iş adamı ile şirketinin büyümesi hakkında konuşurken kendi gerçeğini çok açık ifade etmişti; “Ben ilkökul mezunuyum. Bir karar almışım, ayda da bir profesyonelin kazanacağı paranın elli katını kazanıyorum. Şimdi ben Allah’tan ne isteyeyim ki? Bu kadar varlık bana yeter de artar bile...”

Bu iş adamı şu anda ne durumdadır bilmiyorum ama gazetelere verdiği beyanatlarda marka olmaya, üretimden çok ticarete geçmeye çalıştığını anlatıyor. Küresel krizle birlikte yaşadığı kırılma, kendi normalleşmesini,

eski yaşadığı hayattan uzak bir yere taşıyor.

Amerika Birleşik Devletleri kaynaklı bir krizin, bizim mahalledeki bakkalı bile etkiliyor olması gerçeği aslında ne kadar iç içe yaşadığımız konusunda beni hep düşündürüyor. Hintli kadınların düğün zamanı altın alışverişleri, Japon kadınların tasarruflarını değerlendirme biçimleri, Amerikalı bir işçinin ödeyemediği ev kredisi bizim mahalledeki ekmek satışlarını bile etkileyebiliyor.

Yerel piyasa kavramı, kendine has özellikleri olan pazarların tamamı aslında kürenin tamamını oluşturuyor. Karman çorman olmuş bu matris sonunda kendi evlatlarını yiyecek hale geliyor.

Küreselleşme kararlarının çok dışında, kendi halinde bir hayat yaşamaya çalışan insanlar için özgürlük ve mobilite vaat edilirken, sistemin gerisinde kalmış uluslar üstü yönetim modelleri / liberalleşen ekonomilerin çılgın ve ahlaksızca enstrümanları bir şekilde bu insanların sonunu getirebiliyor.

Tezat şudur ki; Küreselleşme fikrinin mimarisinde bulunan Afrikalı çocuk, yine süte ulaşamıyor. Her gün dünyanın çeşitli geri kalmış bölgelerinde yaşayan yüz binlerce insan açlıktan ölüyor. Düşünsenize, duvara toslanmış bir "batı"dan ve "ruhunu

kaybetmiş maneviyatından" bahsediyoruz. Yarısının aç, susuz ve altyapısız kaldığı bir dünyayı düzeltmek; oluşan refahın paylaşımını, teknoloji ve entegrasyon eliyle yapacağını iddia eden bir "batı"nın kaybolmuş maneviyatının ve fikri çöküşünün izlerini seyrediyoruz.

Belki de yeni normal en çok onların egolarının değişmesinde "yeni bir toplumu" aramamıza sebep olacak.

Son yarım yüzyılın en dehşet durgunluğu da insanoğlunda kalıcı değişimlere yol açtı.

Uzmanlar bu değişimlerin, diğer adıyla, yeni normalleşmenin iyi de kötü de olabileceğini söylüyorlar. Şöyle ki; ABD'de işini kaybetmiş bir gazetecinin, bu boşluğu fırsat bilip Pasifik turuna bisikleti ile çıkmaya başlamasının ardından düzenli tuttuğu elektronik günlüğüne sponsor bularak, yazılarını bu sponsor için yazması gibi... Ya da uzun zamandır içinde bir tutku olan DJ'liğe geçiş yapan kadın broker gibi...

Bunun tam tersi örneklerden de bahsetmek mümkün. İşini kaybettiği için arabada yatan insanlardan, sefalet çeker bir duruma düştüğü için dostlarına muhtaç olan insanlardan da bahsedebiliriz.

Bazı profesyonellerin kariyer hırslarında azalmalar tes-

pit edildiği biliniyor. İş güvencesi ve emeklilik dönemi korkusunun yarattığı depresyondan kurtulmak için, yaşanan yeni normal sürecinde, sürekli bir şekilde kariyerinde yükselmek isteyenler, şimdilerde “Ne yaparsak yapalım, bir gün işsiz kalabiliyoruz. Neden kendimizi hayattan soyutlayıp, bu kadar kendimizden çalalım ki?” diyorlar.

Küresel ısınma rüzgârlarını arkasına alan yüksek egolu insanlar, bu yolla etrafa karşı ısınma ve aydınlatma maliyetlerini bahane etmeden, aslında hesap-kitap sonucu daha küçük metrekaireli evlere taşınmanın yollarını arıyorlar. Ailesinden uzak yaşayan bekâr profesyoneller, şimdilerde tekrar ana kucağına ve sıcak çorbalı masalara geçiş hazırlıkları yapıyor.

Baktığınızda, elinizdeki müşteri veri tabanına göre bir eve dağıttığımız broşür için bile artık bu veri tabanınızı yenilemeniz gerekiyor. Çünkü bu evde artık bildiğiniz yaşlı bir çift değil, onların otuzlu yaşlardaki oğlu da kalıyor.

Yukarıdaki örneklere baktığınız zaman, reklam, iletişim, tüketici davranışları üzerine çalışanların yeniden tüm bildiklerini gözden geçirmeleri gerekiyor. Teknolojik gelişmelerin körüklediği iş yapış biçimlerindeki değişim eğilimi, şimdi küresel kriz ve büyük durgunluğun ardından yeni bir rota belirleyecek kendine.

Uluslararası ilişkilerin yeniden yapılandırıldığı dönem Berlin Duvarı'nın yıkılmasının sonrasına denk gelir. Şimdi de önümüzde yeni normal bir rota var.

Bu rotanın kokusunu iyi alıp, hazırlıklarınızı ona göre yapmalısınız.

Berlin Duvarı yıkıldı. Artık önceden bildiğiniz her şey anlamını yitirdi.

Bu açıdan baktığımızda; bizim reel sektör ve sanayi politikaları açısından yeni normalimizin kendi “ılımlı emperyal düşüncesini” oluşturabilme gücümüz ve bunu yaparken de, hedef seçilebilecek (Ortadoğu, Afrika, Balkanlar, Türk Cumhuriyetleri, Latin Amerika) bölgelerde üretim odaklı ve tesisleşme temelli olmasının önemli olacağını düşünüyorum.

Makveyelist akımın temsilcisi emperyalist ülkelerin, bu coğrafyadaki beklentilerinin de bizim gibi olacağını varsayarsak, bu yeni dengeler savaşında çok akılcı olmamız gerek.

Bir de mevcut yapımızda, sanayi sektörünün yeni normalleri arasında kırılma noktası oluşturacak şekilde teknoloji sözde değil özde üretim politikası olmaz ise, başlangıç noktasında yine kremayı başkalarının yediği bir süreçle muhatap oluruz.

Özellikle 2001 krizinin ardından uluslararası zincirlere

ve üretim politikalarına entegre olan otomotiv sektörü, yaklaşık otuz yıldır teşvik edilen tekstil sektörü ülke için istihdam açısından çözüm üretirken katma değer açısından gereken başarıyı gösteremediler.

Son yıllarda ağızlara pelesenk olan “inovasyon” sözcüğünün “ürün geliştirme” olarak algılanması neticesinde ve eğitim sistemindeki perspektif problemi nedeniyle kırılma noktalarında yeni stratejiler üretemeyen bu iki sektör doğru hizmet satın alamadılar.

Fasoncu olarak, ellerindeki ile yetinmeye devam ettiler. Şu anki en büyük sıkıntı aslında kronik olarak insanların işi doğru yapmak için çaba sarf etmeleri, doğru işi yapmak için uğraşmaya vakit ayırmamaları.

Türkiye, nüfusu ve coğrafi genişliği anlamında bakir bir pazardır. Özellikle perakende sektöründe (gıda, teknoloji, beyaz eşya, mobilya, karma, vb.) Avrupa Birliği ortalamalarına bakıldığında her anlamda fırsatlar ülkesi gibi gözükmektedir.

Ancak son yıllarda yoğun rekabete konu olan bu sektör de, organize olamamış sivil toplumu ve kritik başarı faktörü eksikliklerinden dolayı da, geçtiğimiz küresel krizle birlikte çözüm üretmez noktasına gelmiştir.

Türkiye genelindeki dönüşümün tetikleyicisi olabilecek hizmet sektörünün fiyat odaklı bir rekabet içinde kendini bulmuş olması, tüketici gözünde farklılaşma noktalarının satın alma tercihlerine etkisini azaltmaktadır.

İmalat sanayine bakacak olursak “fason” üretim yapan sanayiciler, stratejik planlama ve karar alma süreçlerinde merkezîyetçiliğe daha çabuk geçmektedirler.

Yeni normalimizi fark etmeden yaşıyoruz. Artık o normalimiz olmuş birçok kararın gemisinde başka limanlara gidiyoruz.

Farkında mıyız?

Bunu zaman gösterecek!

Küresel ısınma rüzgârlarını arkasına alan yüksek egolu insanlar, bu yolla etrafa karşı ısınma ve aydınlatma maliyetlerini bahane etmeden, aslında hesap-kitap sonucu daha küçük metrekaireli evlere taşınmanın yollarını arıyorlar.

ALBAYRAK GRUBU'NUN DİJİTAL VİZYON ŞİRKETİ

PİRİ MEDYA

Piri Medya, Albayrak Grubu'nun genç şirketleri arasında yerini aldı. Kurulalı henüz bir yıl olmayan şirket, tecrübeli kadrosu ve iddialı hedefleriyle isminden şimdiden söz ettirmeye başladı. Piri Medya Genel Müdürü Ömer Karaca'ya dijital dünyaya ilişkin perspektiflerini, hayata geçirecekleri projeleri, kendilerini farklı kılan noktaları sorduk ve ufuk açıcı yanıtlar aldık.

Fotoğraflar: Sedat Özkömeç

Kuruluş sürecinin başından beri içinde olan bir isim olarak Piri Medya hakkında bilgi verir misiniz?

Piri Medya, dijital yayıncılık alanında faaliyet göstermek üzere, 2012 Temmuz ayında kurulan yeni şirketimiz. Albayrak Holding Medya Grubu Şirketleri'nin yeni medya düzenine dönüşümüne öncülük etmek iddiasında. Başta yenisafak.com.tr olmak üzere TVNET, Derin Tarih, Kırmızı Beyaz, Havataş ve diğer yayınlarını dijital platformlarda yönetmek, stratejilerini oluşturmak, sürekli bir değişim içerisinde olan dijital dünyadaki yeniliklere ayak uydurmak, gelecekteki ihtiyaçları öngörerek doğru teknoloji yatırımları yapmak, ana faaliyet alanlarımızı tanımlıyor diyebiliriz.

Albayrak Grubu'nun yeni bir üyesi olarak Piri Medya neleri gerçekleştirmeyi hedefliyor? Mevcut teknoloji şirketlerinden nasıl farklılaşmayı amaçlıyorsunuz?

Öncelikle, kendimizi salt bir teknoloji firması olarak tanımlamıyoruz. Aslında yaptığımız işe 'iş geliştirme' di-

yebiliriz. Medyada bir dönüşüm yaşanıyor, yeni fırsatlar ve yeni alanlar ortaya çıkıyor. Bizim işimiz bu fırsatları tespit etmek, bu dönüşümde markalarımızı doğru yerde konumlandırmak, doğru ve esnek altyapı yatırımları yaparak yeniliklere kolay adapte olmasını sağlamak. Geliştirdiğimiz ya da geliştireceğimiz projelerimizde işin merkezine teknolojiyi değil, kullanıcı deneyimini koymanın bizi farklılaştıracağını düşünüyorum. Biz sürekli ölçen, okurlarını dinleyen ve anlamaya çalışan bir firma olmaya çalışıyoruz. Kararlarımızı yeni teknolojik gelişimlere göre değil hem okurlarımızın hem de reklam verenlerimizin ihtiyaçlarından yola çıkarak almaya çalışıyoruz zira bugünün teknolojisinin empoze ettiği doğrular, yarının yanlışı olabiliyor. Fakat kullanıcı/okur/reklam veren her zaman ne istediğini biliyor.

Sizce yayıncılık Türkiye'deki dijital gelişmelerin neresinde yer alıyor?

İnternet yayıncılığını bir kenara ayırırsak, basılı kitap, dergi ve gazetenin dijitalleşme serüveninin henüz başın-

da olduğunu söyleyebiliriz. Burada bir kaç farklı parametre bulunuyor; meseleye okuyucu açısından baktığımızda, Türkiye’de internet kullanımının her gün arttığını ancak dijital ortamda gazete, dergi, kitap okuyabilmeyi sağlayan cihaz penetrasyonunun ve servislerinin aynı hızda artmadığını görüyoruz. Burada ikinci parametre devreye giriyor, yani işin yayıncı tarafı. Yayıncılar, dijital ortamlara aktarılan metinlerin çok kolaylıkla kopyalanabilmesi sebebiyle temsilcisi oldukları eserlerin basılı ürün olarak kalmasında şimdilik ısrarcı. Bunlar elbette değişim sürecinin ilk aşamaları, ancak pozitif yönde gelişmeleri yavaşlattığını da söyleyebiliriz.

Yeni Şafak’ın yeni web sitesi Piri Medya imzasını taşıyor. Türk basınının dijital karnesi nasıl?

Piri Medya kurulduktan sonra ilk iş olarak Yeni Şafak web sitesine odaklandı. Yeni Şafak web sitesi 2006 yılında en son değişimini geçirmiş ve bu yıla kadar okurlarına mevcut imkânlarıyla hizmet etmiş, teknolojik ve habercilik yaklaşımı olarak yaşanmış bir haber sitesiydi. İlk işimiz siteye makyaj yapmak oldu; genel tasarımını değiştirerek, sosyal medya araçlarını entegre ettik. Sitenin daha kolay yönetilmesi için editör ekranlarını güncelledik. Öncelikli hedeflerimiz, siteye tasarım olarak bir kişilik kazandırmak, arama motorları için görünür olmak ve ziyaretçi sayımızı arttırmaktı. Her üç alanda da hedeflerimizi yakaladığımızı söyleyebilirim.

Ancak asıl değişim bundan sonra başlayacak; ajanslardan gelen haberleri kaynaklarına, konularına ve içeriklerine göre kategorize edecek bir otomasyon sistemi kuracağız. Bu sistemin amacı editörlerimizi kopyala-yapıştır teknisyenliğinden kurtarıp gazetecilik yapmalarını sağlamak. Yani elimizdeki verileri ayıklayarak, yorumlayarak habere bir bakış açısı ve değer katmayı kolaylaştıran bir platform kurmayı amaçlıyoruz. Bir diğer yenilik ise, basılı gazetelerde gördüğümüz, kategoriye göre ayrılan sunum tekniğini internete de taşımak. Yani bir gazetede nasıl bir spor sayfası ile kültür sanat sayfası ayrı sayfa düzeninde ve ayrı haber biçiminde yer alıyorsa bunu internette de uygulamak.

Türk basınına gelecek olursak; bence konuya iki açıdan bakmak lazım, birincisi içerik, diğeri bu içeriği internette sunmak için kullanılan bilgi teknolojileri araçları. Müzmin bir okur olarak, Amerika ve Avrupa ile karşılaştırınca içerik açısından karnenin zayıf olduğunu düşünüyorum. Basılı medyadaki haber disiplininin ve özenin izdüşümünü internet medyasında gördüğümüzü söylemek pek mümkün değil. İnternet medyası bazı istisnalar dışında kendi içeriğini üretmiyor, ajans haberciliği yapıyor. Ayrıca hit savaşları olarak adlandır-

“Haber ve bilgi almak için gazete-dergi satın almak, zaten her türlü kaynağa internet üzerinden eşzamanlı ve bedava ulaşabilen “Y” kuşağı (1981 sonrası doğan, doğuştan dijital) için anlaması zor alışkanlıklar.”

bileceğimiz, reklam pastasından daha büyük pay almak için yapılan bulvar gazeteciliğinin uzun vadede sektörün zararına olduğunu düşünüyorum. Dijital yayıncılık için kullanılan teknoloji araçları konusunda ise dünya ile hemen hemen aynı noktada olduğumuzu söylemek mümkün, yeni çıkan bir ürünü hemen adapte edebilecek teknik birikime sahibiz, hatta çoğu zaman önden gidiyoruz bile diyebilirim.

Basılı gazetelerin geleceği konusunda birçok öngöründe bulunuluyor. Sizce internet basılı medyayı tamamen ortadan kaldıracak mı?

ABD’nin ünlü haber dergilerinden Newsweek’in basılı medyadan çekileceği haberlerinden sonra en popüler sorulardan biri oldu bu; “Basılı medya bitiyor mu?” Medya’nın değişimi herkesin üzerinde hemfikir olduğu bir konu, fakat bu değişimin birçok parametresi var. İyi bir kadro kurup gazete ya da dergi “basmak”, “dağıtmak” ve “pazarlamasını yapmak” rekabet ettiğiniz yeni nesil mecralara kıyasla çok maliyetli. Zaten Newsweek de açıklamasında, 80 yıllık derginin basılı yayın hayatına son vermesinin asıl nedenin bu olduğunu söylüyor. Ayrıca haber ve bilgi almak için gazete-dergi satın almak, zaten her türlü kaynağa internet üzerinden eşzamanlı ve bedava ulaşabilen “Y” kuşağı (1981 sonrası doğan, doğuştan dijital) için anlaması zor alışkanlıklar. Basılı medyanın tiraj ve reklam gelirleri özellikle bu nedenle her geçen yıl düşme eğilimi gösterirken, yeni nesil medya her iki alanda teknolojinin getirdiği verimlilik rüzgarını da arkasına alarak büyüyor.

“Geliştirdiğimiz ya da geliştireceğimiz projelerimizde işin merkezine teknolojiyi değil, kullanıcı deneyimini koymanın bizi farklılaştıracağını düşünüyorum. Biz sürekli ölçen, okurlarını dinleyen ve anlamaya çalışan bir firma olmaya çalışıyoruz.”

Teknoloji habere ulaşmayı hızlı hale getirdi, tamam, fakat teknoloji gazetecinin/habercinin işini yapamaz. Medyanın dijital dönüşümü sadece platformdan ve bu platformun getirdiği performansa yönelik yeniliklerden ibaret. Gazetecilik değişiyor, sadece haber araçları, sunuş şekilleri değişiyor. Muhabiri olmayan, kendi özgün içeriğini oluşturmayan ya da kendi bakışını yansıtmayan ya da yansıtacak birikime sahip olmayan kuru ajans haberciliğine atfedilen, sözüm ona “yeni medya” kavramının hep bu kötü örnekler üzerinden vücut bulmasının bu değişimi tanımlamakta yanlış bir başlangıç noktası olduğu kanaatindeyim.

Benim fikrim basılı medyanın yakın gelecekte varlığını sürdüreceği yönünde, zira teknoloji tek başına bu değişimin katalizörü olmak konusunda yetersiz kalacaktır, gazete ve dergilerin ana gelir kaynağı olan reklam pastasını elinde bulunduran Reklam Ajansları halen etkinliği göz ardı ederek eski alışkanlıklarını ve ilişkilerini yenileriyle değiştirmek istemiyor. Bu direncin devam edeceğini düşünüyorum fakat “Y Kuşağı” sorunlarının, içinde dünün haberleri olan, bugünün gazetesini para vererek almaya caktalarına da neredeyse eminim.

Akıllı telefon kullanımında hızlı bir artış gözleniyor. Piri Medya'nın mobil stratejisi nedir?

Mobil, Piri Medya olarak bizim çok önemseydiğimiz bir alan. Şirketimiz kurulduktan hemen sonra web tarafındaki geliştirmelerimize paralel olarak Android, iOS ve Windows 8'in mobil platformlarının her birinde Yeni Şafak, Tv Net ve Derin Tarih uygulamalarımızı yayınladık. Televizyon hala habere erişim için birincil önceliğe sahip ancak yer ve zaman bağımsız olarak anlık olarak habere erişimi sağlayan akıllı telefonların yaygınlaşması, kullanıcı alışkanlıklarını dramatik olarak değiştiriyor. Haber almak için yüzümüzü önce mobile dönüyoruz. Durum böyle olunca mobil platformlar işimizin merkezine oturuyor. Piri Medya olarak Symbian ve RIM dışında diğer tüm mobil platformlarda uygulama geliştirmeye devam edeceğiz, mevcut uygulamalarımız yeni sitemizin haber alma/sunma yaklaşımlarına uygun hale getireceğiz. Mobil'de şu an herkes bir yer edinmeye, ziyaretçi ve indirilen uygulama sayısını artırmaya çalışıyor, burada yarışa dahil olmak için hızlı olmak gerekiyor. Biz de bu yarışın önemli markalarından biriyiz, örneğin Microsoft'un Nokia ile birlikte yaptığı ortaklık neticesine özellikle önümüzdeki sene yaygınlaşacağını düşündüğümüz Windows Phone

platformu için Microsoft ile birlikte çalışarak Yeni Şafak uygulamamızı yazdık, şu an test ve inceleme aşamasında, bu uygulama ile Türkiye'deki ilk resmi gazete uygulamasını Windows Phone platformunda biz yayınlamış oluyoruz.

2013 yılında hayata geçirmeyi planladığınız projeler neler?

2013'ün bizim için yoğun geçecek. Haber alma ve işleme altyapılarımız değiştirecek yeni bir otomasyon projesi üzerinde çalışıyoruz. Kod adı PHO (Piri Haber Otomasyonu) olan bu projede öncelikli hedefimiz anlaşmalı olduğumuz ajanslar ile haber akışlarımızı düzenleyerek editörlerimizin önüne rafine edilmiş (haber-video-resim) bir metin sunmak, haber edinme ve sunma reflekslerimizi geliştirmek. Geliştireceğimiz üründe hedeflerimize ulaşırsak Medya sektörünün önemli bir ihtiyacı çözebileceğimizi düşünüyoruz.

Çok önemseydiğimiz bir diğer proje, statik içerikle ilgili bir bilgi deposu oluşturmak, kapalı bir wikipedia olarak düşünebilirsiniz, hedefimiz okuyucularımıza okudukları

habere konu, kişi, olay ve yerler ile ilgili etraflı ve rafine bilgi edinebilecekleri bir platform sunmak.

Mobil alanda yatırımlarımızı ve projelerimizi artıracacağız, iOS başta olmak üzere, Android ve Windows platformlarındaki uygulamalarımızı yenileyerek, yeni altyapılarımızla entegre hale getireceğiz.

En önemlisi, işimizin nüvesinde olan Yeni Şafak web sitesinin yazılım altyapısından başlayarak tasarımını ve sosyal fonksiyonları geliştireceğiz. İnşallah 2013 bitmeden çok farklı bir yenisafak.com.tr göreceksiniz.

“Elimizdeki verileri ayıklayarak, yorumlayarak habere bir bakış açısı ve değer katmayı kolaylaştıran bir platform kurmayı amaçlıyoruz.”

KIRMIZI BEYAZ

33

albayrak

Yeni Şafak
BETA

Q / ARŞİV

İSTANBUL
17°C

SABAH
06:13

GÖLE
10:21

İKİNDİ
15:37

AKŞAM
18:17

YATSI
19:38

VAKİTE
KALAN SÜRE
01:41

13

MART

< >

GÜNDEM POLİTİKA EKONOMİ SPOR DÜNYA SAĞLIK YAZARLAR AKTÜEL EĞİTİM YEREL HABERLER VIDEO FOTO GALERİ

TEKNOLOJİ SİNEMA YAZI DİZİLERİ KÜLTÜR-SANAT RÖPORTAJ YORUM PAZAR KİTAP BASIN İLAN

Acı haberi 1 yıl sonra aldı

BUGÜN NE OLDU?

**YÜZ NAKLİNİ YAPAN DOKTORDAN YENİ BAŞARI
DÜNYADA BİR İLK!**

**SOKRATES'İ BİLE
O ÖLDÜRDÜ**

Dişlerin katili

GALERİ
Doktora gitmeden önce yapılması gerekenler

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

ALLAH'IN TOPRAKLARI:

MARAKEŞ

Fotoğrafçı Serkan Yıldırım 3 hafta kaldığı Fas'ı sadece ana caddeleriyle değil sokak aralarıyla da gezdi. Turistik etkinliklere olduğu kadar yerel halkın günlük hayatına da tanıklık etti. Mağribin güzel şehri Marakeş'i yani Allah'ın topraklarını yazı ve fotoğraflarıyla kaydetti.

Prohibido el uso para fines de lucro y la explotación de la imagen.

Bahia Sarayı, her ne kadar kapısı sokağın köşesine baksa da o kapıdan içeri girmedikçe, bahçeleriyle ve göz göz odalarıyla bu kadar bir alanı içerde barındırdığını düşünemiyorsunuz.

Marakeş isminin orijinali Berberice olan mur (n) akush ve 'Allah'ın toprakları' anlamına geliyor. Kazablanka ve Rabat'tan sonra Fas'ın en büyük üçüncü şehri. Bir milyonun biraz üzerinde nüfusu var, caddeleri bisiklet ve motosiklet ile dolu. Az nüfusa ve küçük ulaşım araçlarının kullanılmasına rağmen trafiğin yoğun olduğu bölgeler ve zamanlar var. Hemen hemen her köşe başında bir trafik polisi var, ancak polisler trafiğin akışını düzenlemek yerine hata yapandan para kopartmayı asli görevleri olarak benimsemişler.

Fas'ı bilenler iklimini tarif etmek için güneşli ama soğuk bir ülke der. Hem Akdeniz'e hem de Atlas Okyanusuna kıyısı olmasına rağmen ülke coğrafyasının bir bölümü çölden ibaret. Marakeş'in eski yerleşimi surlarla çevrili Madina, tarihi bölge ve dar sokaklardan oluşuyor. İlyas Salman'ın "Sarı Mercedes" ini burada her yerde görmek mümkün taksiler genelde bu model tercih ediyor. Bunun yanında faytonlar hala güncel ve kullanımda.

MARAKEŞ'İN KAPALI ÇARŞISI

Marakeş'in kapalı çarşısı, bizim Kapalıçarşı'nın biraz daha mütevazı kardeşi. Dükkan sayısı az ama çeşitlilik bol ve Fas mimarisi keyifli bir hava katmış buralara. Riad dedikleri dar sokaklardan oluşmuş evler Indiana Jones filmlerindeki kaçış sahnelerini hatırlatıyor. Bu dar sokakların nerde biteceği hiç belli değil, kocaman bir meydana da çıkabiliyorsunuz.

Marakeş halkı ekonomik olarak pek de rahat değil. İşsizlik oranı çok fazla bu yüzden etrafta dilenen, sırf gözünüz ona değdi diye ücret talep eden insanlar bile var. Marakeş turistik bir şehir bu yüzden turistler yürüyen banknot gibi görünüyor yerel halkın gözüne. Dışardan gelen birisi için taksit ücretleri inanılmaz ucuz geldiği için bir taksiye bindiğinizde, taksimetreyi açmak yerine sizden 10 katına kadar para talep edebiliyorlar. Bu nedenle bindiğim iki taksiden de inip yürüyerek gittim meydana.

BİTMEYEN EĞLENCE

Gündüz kobra yılanlarının oynatıldığı, kucağınızda maymun ile fotoğraf çektirebileceğiniz, büyücülerin fal bakanların işgal ettiği alan akşam olduğunda seyyar restoranlarla doluyor. Tabi ki eğlence hiç bitmiyor. Bizde zenne denilen erkek dansözler hem dans ediyor hem de mini tiyatrolarını oynuyorlar. İlkel versiyonları da olsa lunaparklarda gördüğümüz ödül kazanma oyunları, taze portakal suyu satanlar, kuruyemişçiler... Meydana yaklaşırken müzik sesini uzaklardan duyabiliyor eğlenceye ve yemeğe yaklaştığınızı anlıyorsunuz.

SOKAK LEZZETLERİNİN BAŞKENTİ

Balık ve et çeşitleri farklı tezgahlarda benzer şekillerde sergileniyor. Görüntüler genelde ilgi çekici. Tezgahın üstünde farklı tencerelerde binlerce yumurta farklı geliyor. İnsanlar masalara oturuyor, haşlanmış yumurta soyuluyor yuvarlak ekmeğin içine yağ, peynir, yumurta kimyon karışımı bizdeki kumpir yapımına benzer şekilde hazırlanıyor. Başka tezgahta pişmiş kalamarlar, balıklar, kızarmış patlıcan biber, kelle, beyin dil satan tezgahlar en ilginçlerinden biri. Diğer bir köşede ise salyangoz çorbası, sanırım bunda Fransız etkisi büyük.

Ben balık, ciğer ve sucuk denedim. Lezzetliydi. Yanlarında servis ettikleri kimyonlu domates salatası insanın olmayan iştahını bile kabartacak seviyede lezzetli. Balığın yanında yediğim patlıcan ezmesi ve yeşil biber kızartması bana büyüklerden yıllarca dinlediğimiz 'nerde o eski sebzelerin tadı' sözünün ne kadar gerçek olduğunu kanıtladı.

ARKA SOKAKLARDAKİ SÜRPRİZLER

Daha önceki yurt dışı tecrübelerimden faydalanarak ana caddenin bir altında ya da üstünde, turistlerin çok da rağbet etmediği yerel halkın bildiği lezzet mekanlarını aramaya koyuldum. İlk önce köşesinde çiçek pazarı bile bulunan semt pazarı kıvamında bir yere girdim. Turistik eşyalardan balığa canlı tavuğa kadar inanılmaz çeşit buldu. Türkiye'de artık pek göremeyeceğimiz müşterinin gözünü değil sadece karnını doyurmaya yönelik dükkan tasarımları vardı karşımızda.

ENDÜLÜS'ÜN KARDEŞİ BAHİA SARAYI

Eski yerleşim yani Madina etkileyici bir yer. Her yer çarşı-pazar kıvamında daracık sokaklar arasında. Marakeş'te imarla ilgili güzel bir düzenleme var. Kendi arazinize istediğiniz kadar yayılabiliyorsunuz ama gökyüzüne doğru yükselmek için izne ihtiyacınız var. Bu yüzden köşeli mimariye sahip minareler yükseklikleriyle hemen göze çarpıyor. Bununla birlikte koca bir sarayı fark etmeden kapısının önünden geçip gitmeniz de mümkün.

Belki buranın mimari ve yaşam kültürüne alışık olmadığımızdan belki de bizdeki abartılı ve süslemeli tabela sistemlerini kullanmadıklarından olsa gerek, aradığımız binanın yerini biliyor olmanız lazım. Çok göze çarpabilecek durumları yok çünkü.

Bahia Sarayı da bunlardan biri. Her ne kadar kapısı sokağın köşesine baksın da o kapıdan içeri girmedikçe, bahçeleriyle ve göz göz odalarıyla bu kadar bir alanı içerde barındırdığını düşünmüyorsunuz. Bahçeyi geçer geçmez her köşesi işlemeler ve mozaiklerle süslü, Endülüs'ün ihtişamını yansıtan, sarayı keşfetmeye başlıyorsunuz. İlk avlu görece olarak daha sade mavi ve beyaz hakim. Ortada bir süs havuzu, yazın sıcaklığında evi daha serin

tutabilmek için çokça uygulanan bir yöntem. Bu avlunun etrafında çeşitli odalar yan yana dizilmiş her birinin tavan süslemeleri birbirinden güzel.

İkinci avluya geçmeden önce bizim selamlık diyebileceğimiz kadar geniş bir salon bizi karşılıyor. Tavandaki daracık camlı alanlardan hafifçe aydınlanan bu oda oldukça görkemli ve serin. İkinci avlunun ortası palmye ağaçları ve muz ağaçlarıyla süslenmiş bir cennet köşesi sanki. Bu kısım ev sakinlerinin yaşam alanı ve daha süslü. Evin avluya bakan bütün kapıları ve duvarları süslemelerle dolu. Etrafınızdaki her şeyde ince işçiliğin, sabrın ve zevkin emarelerini görebiliyorsunuz.

BALIK CENNETİ

Bilindiği gibi Fas hem Akdeniz'e hem de Kuzey Atlantik okyanusuna kıyıları olan bir ülke. Bu yüzden balık konusunda inanılmaz bir bolluk var. Sardalyası pek bir meşhur ve ayaküstü büfelerde sardalya ve benzeri küçük balıkları sandviç yapıp hızlıca servis ediyorlar.

Kaldığım apartmana yakın Al Bahriya adlı bir balık lokantasını buldum. Kesinlikle lüksten nasibini almamış, kendini lezzete odaklamış bir Marakeş restoranı bu. Çatal bıçak bile ancak balıkla servis ediliyor. Geleneksel pide ekmekleri sofrada, balık gelmeden bir tanesini bütün mezeleri silip süpürerek yiyorum her zamanki gibi. Acı zaten iştah açan dozda, pilavda pek bir kıvamındaydı bu akşam. Sonunda dil balığı da geliyor önüme. Ekmek hakkımı salatayla harcadığım için genelde balığı sek olarak damağıma yapıştırıyorum. Farklı lezzeti ilk anda hissediliyor. Sanırım kum üstünde pek bir dolaştıklarından olsa gerek aroması bulaşmış ve tuzluca, yine de çok lezzetli.

Yemesi pek bir sorunsuz canım, balığın kendisi diğer balıklardan çok daha yassı olduğundan sağa sola kılıçık uzatmamış. Daha yumuşak ve beyaz olan alt kısmı tabağın üstüne gelecek şekilde servis edildiğinden çatal marifetiyle ilk lokmayı almak çocuk oyuncağı. Elimi değmeden pek bir sorunsuz yedim.

Balık sonrası tatlı zamanı hemen yan taraftan kuru yemişli avokado suyu alacağım. Pipete gelmeyecek kadar koyu olduğu için kaşıkla servis ediliyor. Balığın hesabı hiç bir zaman sürpriz olmuyor, tartıldığı gibi 52 Dirhem (11 TL), meze, pilav, salata, masadaki su ücretsiz.

DAR SOKAKLAR, ESKİ EVLER

Sabahın erken saatlerinden itibaren Jam Al Afna turistlerin ve alışverişe gelen yerel halkın akınına uğruyor. Bugün güneşli ve güzel bir gün bende dün gecenin yorgunluğunu üzerimden atar atmaz Jam Al Afna yolunu tutuyoruz. Kaldığım apartmandan 10 dakika yürüyüş mesafesinde. Ana caddeden gitmek yerine bir alt paralelinden yürüyorum hem keşif amaçlı hem de ana cadde

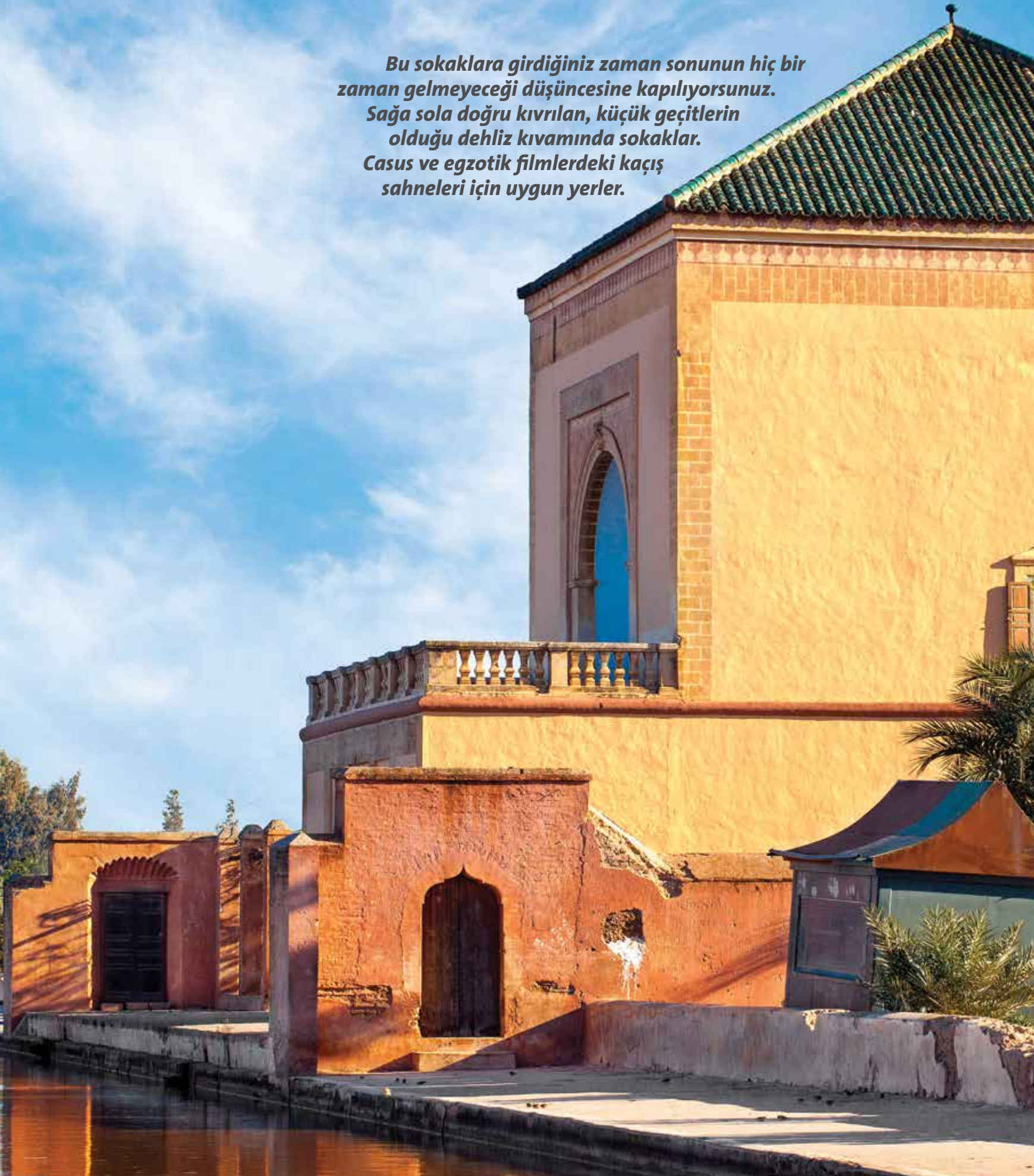
trafik açısından yayalara problem olabiliyor bazen.

Jam al Afna ya ulaşmadan başka bir kapıdan Madina dedikleri eski yerleşim bölümüne girince farklılık hemen anlaşılıyor; eski evler dar sokaklar. Araba faaliyeti yok zaten buralarda motosiklet, at arabaları ya da bisikletler var sokaklarda. Çok geçmeden daha önceden gece ziyaret ettiğim ama gündüz gelmeye tekrar karar verdiğim Riad'ların olduğu sokağa geliyorum. Riad aslında ortasında avlu ve havuz olan bir ev sistemi. Yazın aşırı sıcaklardan korunmak için dar sokaklardan inşa edilmiş küçük küçük kapılardan girilen evler.

Bu sokaklara girdiğiniz zaman sonunun hiç bir zaman gelmeyeceği düşüncesine kapılıyorsunuz. Sağa sola doğru kıvrılan, küçük geçitlerin olduğu dehliz kıvamında sokaklar. Casus ve egzotik filmlerdeki kaçış sahneleri için uygun yerler. Bir bakıyorsunuz yanınızdan birileri geçiyor sonra çabucak gözden kayboluveriyorlar. Riadların sokağına girdiğiniz anda şehrin ve pazar yerinin gürültüsü bir anda uzaklarda kalıyor. Bir iki kıvrımdan sonra tek duyduğunuz kuş sesleri ve evlerin içinden gelen sesler, kokular. Kimi sebze pişirmiş belli, gençler müzik dinliyor, çocuklar her zamanki gibi ağlıyor. Sokaklarda pek kimse olmasa da yaşam her haliyle hissediliyor bu sokaklarda.

Kuş sesleri inanılmaz. Belli ki evlerin birleşme noktaları yuva için, mutfak camları ise besin için elverişli yerler. Bazen iki adamın bile zor geçebileceği daracık sokaklarda kuşların ötüşleri anfi tiyatrodaki bir müzik sesi gibi etraflı dolaşılıyor. Eğer bu daracık sokaklarda kimse yoksa sessizliğin verdiği bir dinginlik sizi bambaşka zamanlara alıp götürüyor.

Bu sokaklara girdiğiniz zaman sonunun hiç bir zaman gelmeyeceği dűşüncesine kapılıyorsunuz. Sađa sola doğru kıvrılan, küçük geçitlerin olduğu dehliz kıvamında sokaklar. Casus ve egzotik filmlerdeki kaçış sahneleri için uygun yerler.

ÜSKÜDAR'DA GÖNÜL MAKAMI: **BALABAN TEKKESİ KÜLTÜR EVİ**

Üsküdar'ın ihya edilen tarihi mekanlarından Balaban Tekkesi Kültür Evi'nin ziyaretçilerini sarmalayan sıcak hikayesini Üsküdar Belediyesi Başkan Danışmanı ve Balaban Tekkesi Kültür Evi Koordinatörü Ramazan Kızılkaya kaleme aldı.

Gönül makamının kapısı kapalıdır ilkin. Akşam, sabah, öğle... Günün her saati, herhangi bir saati... Her an kapı zili çalabilir. Ve açarsınız kapıyı merakla...

Acaba gelen kim? Bir tanıdık mı? Eski bir dost mu? Yoksa yoldan geçerken, önce ahşap binanın sıcak yüzüne, sonra binanın sundurmasından eski bir kandil edasıyla aşağı sarkan lambaya takılan meraklı göz sahiplerinden bir tanesi daha mı?

Kim olursa olsun, kapıyı açmış, "buyurun" demiş bulursunuz kendinizi...

Ve hiç zaman kaybetmeden şu soruyu duyarsınız:

- Burası nedir?

Gelen kim olursa olsun, verecek hazır bir cevabınız muhakkak vardır. Burası bir gönül makamı... "Balaban Tekkesi Kültür Evi" dersiniz. Misafiriniz meraklıdır ve sormaya devam eder:

- Peki, kime ait burası?

Hemen açıklarsınız:

- Üsküdar Belediyesi'nin uhdesinde, 600 bin Üsküdarlının. Üsküdar'da nefes alan ve Üsküdar'a nefes veren; Üsküdar'a, yolu düşen herkesin, hepimizin...

Kimi misafirlerin merakı biter bu cevapla, kimi devam eder sorularına...

İşte gönül makamının kapısını açacak anahtar soru:

- Gezebilir miyiz?

- "Elbette gezebilirsiniz, buyurun" dersiniz.

Her adımda,

- "Harika olmuş, mükemmel bir mekân... Bu hatlar orijinal mi? Kime ait? Kalem işleri de çok güzel olmuş..." soru ve yorumlarından birini veya birkaçını mutlaka duyarsınız.

Gezi, soru, yorum... Bir süre hepsi devam eder. Sonra, mevsim yaz ise tekkenin şirin bahçesinde, kış ise, Şeyh Mehmet Aşir Efendi Salonu'nda karar kılınır. Cemil Efendi'nin ilaç kokulu çayından da ilk yudum alındıktan sonra en önemli soru gelir misafirimizden:

- Burada neler oluyor, neler yapıyorsunuz?

Soruya cevap vermeden önce, bu mekânın ne olduğuna dair daha detaylı konuşmak gerekir. Ve başlarsınız sohbe... Üsküdar'dan, "Attar Dükkânı"ndan, "Çiçekçi Kahvesi"nden; şehirden, kültürden, sanattan söz açı-

lır. Sonra, eski günlerden, eski demlerden bahsedilir; adıyla, sanıyla 'yaşayan' merhumlar, meşhurlar yâd edilir. Sohbet ilerledikçe, muhabbet derinleşir; mekânın mazisine, banisine ulaşılır. Mekânın ruhu kanatlanır; adeta mekâna ruh-katanlar, nefes verenler canlanır...

Ve uzadıkça sohbetler, yeni dostlar, yeni muhataplar eklenir muhabbet halkasına... Muhabbet kapısı açılmışsa, maksat hâsıl olmuş demektir. Burada neler olduğu, neler yapıldığı merakı sohbetten sonra, burayı yaşama arzusuna dönüşür farkında olmadan...

***Mekâni,
Balaban
Tekkesi'ni
yaşama arzusu
arta dursun,
siz heyecanla
anlatmaya
devam edersiniz.***

Mekâni, Balaban Tekkesi'ni yaşama arzusu arta dursun, siz heyecanla anlatmaya devam edersiniz. En azından tekkenin adını, Balaban Ahmed Baba'dan aldığı; bir Sadilik Dergâhı olarak kurulduğunu; ikinci banisi Mehmet Aşir Efendi'nin bir "Mesnevihan"; son şeylerinden Hasan Hüsnü Efendi'nin bir "Duagü" olduğunu ve tekkeye dair, bu mekâna dair daha birçok şeyi ifade etmelisiniz. Tabii ki, neticede sıcak ve samimi ortamı ve aksettirdiği manevi havasıyla, Üsküdar'da bir Gönül Makamı olduğunu da...

Balaban Tekkesi Kültür Evi

Hız. Mevlana, "Neyi arıyorsan o'sun" der. Biz de ne olmak istiyorsak onu aramak için buradayız. O halde, gönlümüze ne koyabilirsek o olmak için arayışımız, gayretimiz... Bir de hem kendimizi, hem de gönül misafirlerimizi 'avutmak' için meclisler tertip ediyoruz. Gönül medeniyetimizin izinden gidebilmek için aşk ile şevk ile meşkler gerçekleştiriyoruz. Huzur şehrimizin kalbinde yer edebilmek için meşk u muhabbet ediyoruz.

Sizi de bekleriz. Meşklerimizden tatmak isterseniz; bir tatlı huzur kabilinden sohbetlerimizde bulunmak, müdavimlerimizle kaynaşarak muhabbete kanmak isterseniz, sizi de bekleriz. Unutmayalım, siz de unutmayacaksınız; bir de Cemil Efendi'nin çayından, kahvesinden içmek isterseniz... Balaban Tekkesi Kültür Evi sizi bekliyor.

TARİHÇE-İ BALABAN TEKKESİ

Tarih sayfalarına önce Yağcızade Tekkesi ve Mescidi olarak yazıldığı biliniyor ancak, kayıtlı ilk tarihi, tekkenin bugünkü bahçesindeki hazirede yer alan bir 'şahide'de, "Hüvelbaki İsfendiyarzadelerden eş-şeyh Balaban Ahmed Baba hazretlerinin ruhuna el-Fatiha, sene 1047 (Miladi 1637)" ibaresi yer alıyor.

Sultan III. Mustafa devrinde ise, mescit olarak da bilinen tekkede, Sa'diyye Tarikatına bağlı olan Yağcızade eş-şeyh es-Seyyid Ahmed Efendi'nin müezzini olarak görev yaptığı; bu etkileşim münasebetiyle Sa'diyye Tarikati'nin ayinlerinin icra edildiği ve dolayısıyla da Sa'diler Tekkesi olarak anıldığı tarihi kayıtlarda yer alıyor.

19. asrın başlarında Üsküdar'da çıkan bir yangında ağır hasar gören tekkenin, Sultan V. Mehmed devrinde yaşamış olan Şeyh Mehmet Âşir Efendi ve eşi Ayşe Sıdika Hanım tarafından tamir ettirildiği Şeyh Âşir Efendi ve Zevcesi Ayşe Sıdika Hanım'dan günümüze ulaşmış olan kitabesinde şöyle yer alıyor:

"Şehinşâh Sultan Mehmed han-ı lutf-mutâd, Serîr-i saltanatda dâim olsun hürrem ü dilşâd. Bu dergâh asr-ı evvelede yanıp bir arsa kalmışken, Zaman-ı şevketinde oldu inşâ ile feyz-âbâd. Ona bani-i sâni oldu elân postnişîn kim, Zehi himmetle şeyh Âşir Efendi eyledi bünyad. Münirâ hatm-ı hâce eyleyüb cevher dedim tarih, Bu Sâdi hankahıdır oku gel her seher evrâd, 1327" (m. 1909).

1909'da ikinci kez bina edilen ve 1925 yılına kadar faaliyetini sürdüren tekke, bu tarihte tüm tekkelerle birlikte kapatılarak kaderine terk edilmiş, 1948 yılında kısmen onarılarak mesken haline dönüştürülmüştür.

1965 yılında yapılan ve kayıtlara geçen tespite göre, iki kısım mezarlık, bir ahşap baraka, bahçe duvarına monte edilmiş barok bir çeşme taşı ve şahideleriyle birlikte beş mezar; tevhidhanenin iki duvarı, bir kısım bahçe duvarı ve kapı kitabesi günümüze kadar ulaşmıştır.

Huzur şehri Üsküdar'ın merkezinde; harcı 1637'de, yaklaşık dört asır önce karılmış olan bu mekân, 2000'li yıllarda tarih sahnesinden silinmeye yüz tutmuş ancak, 1996'da yapılan çalışmalar ve bu çalışmalar ışığında hazırlanan proje ile 2007 yılında aslına uygun olarak yeniden hayata döndürülmüştür. Tarihi ve mimarisi bakımından mazimizden geleceğe izler, akisler taşıyan tekke bugün, Balaban Tekkesi Kültür Evi adıyla, Aziz Mahmut Hüdayi Mahallesi, Balaban Caddesi No:1 adresinde, müdavimlerine hizmet veriyor.

İletişim:

Telefon: 0216. 341 05 09

Twitter/balabantekkesi

Facebook/Balabantekkesi

www.balabantekkesi.com

Huzur şehri Üsküdar'ın merkezinde; harcı 1637'de, yaklaşık dört asır önce karılmış olan bu mekân, 2000'li yıllarda tarih sahnesinden silinmeye yüz tutmuş.

KEYİF ŞEHİRİ

ÇANAKKALE

Yazı ve fotoğraflar: Serkan Yıldırım

Çanakkale; göze, damağa ve tene aynı anda hitap eden nadide şehirlerimizden biri. Her ziyarette farklı bir yönünü görmek insanı daha da fazla bağlar bu şehre. Şeftalinin tadı çocuklukta gelir, kirazı anneannelerin kirazına benzer; hani çocukluğunuzda ağaç dalına oturup yediğim koca kiraza. Balıkların hası sardalya buradadır. Sabahın erken saatlerinde mangallar yakılıp balıkçıların yolları gözlenir, tuzu üzerinde sardalyalar kahvaltı menüsüdür burada, lezzeti dillere destan.

Marmara'nın Ege'ye kavuştuğu şehirdir burası... Assosu, Truvası, İmrozu, Bozcaadası ile Çanakkale her gidişinizde farklı bir tat sunar size.

KIRMIZI
BEYAZ

48

gezi

Marmara'nın Ege'ye kavuştuğu şehirdir burası... Assosu, Truvası, İmrozu, Bozcaadası ile Çanakkale her gi- dişinizde farklı bir tat sunar size. Yıllar boyunca birçok kereler yolunuz düşerse, en ucundan Gökçeada'dan baş- layın Çanakkale'yi tanımaya. Adaya ulaşım Kabatepe limanından hemen Çanakkale Savaşları'nın yaşandığı bölgenin yanından yapılır. 2 saat sürer yolculuk, bu- lunduğunuz feribota yunuslar eşlik eder sırf siz yalnız kalmayın diye. Türkiye'nin en büyük adası bir yanın- dan diğer yanına 45 dakika çeker arabayla, ama değer bu yola. Vardığımız yer Uğurlu'dur, bir göçmen köyü. Depremler yüzünden buraya göçen şimdilerde ise pansiyonculuk da yapan köylüler pek bir güler yüzlüdür. Dev- letin kendileri için yaptırdığı evin alt katında kendileri otururken, üst katını da kiraya verirler. Bahçelerinden domates, salatalık, biber toplarsınız sabahları. Evin oğlu sizin için limandan balık tutar. Dört kilometrelik uzun kumsalın sonunda saklı liman sizi bekler, gözlerden irak denizin keyfini çıkartmak isterseniz. Eski Rum köyleriyle Osmanlı'yı hatırlatır Gökçeada ve siz Türkiye toprak- larının en batı noktasındasınızdır.

Denize tutkunlar bilirler, Ege Denizi ne Karadeniz gibi soğuk ne de Akdeniz gibi tuzludur. Kaz Dağları'nın yeraltı suları besler onu, serindir ama bir o kadar da berraktır bu lacivert sular. Bu duyguyu en fazla his- sedebileceğiniz noktalardan biri şüphesiz Assos'tur Çanakkale'nin Ayvacık ilçesine bağlı olan Behramkale köyü olarak geçiyor şimdilerde. Tepedeki yıkıntıların

arasında batan güneşe elveda derken tam arkanızdan yeni doğan ay gülümser size. Eskilerde meşe palamutu ticareti için kullanılan limandaki depolar şimdilerde ise butik otel ve restoranlara dönüşmüş. Derme çatmatahta bungalovlar, daracık limanda denize uzanan iskeleler, zi- yaretçileri lacivert sularla buluşturan gizli noktalar. As- sos dinginliğin Türkiye'deki nadir adreslerinden biridir. Zeytin dallarının altında gün boyu bir rüzgar ferahlatır sizi Ağustos sıcaklığında. Akşam saati olduğunda karşı kıyının ışıkları görünmeye başlar. İçinizde oluşan his dünyanın kenarında bir noktada olduğunuzdur. Bütün kederler, uğraşlar, kızgınlık ve hayal kırıklıkları geride kalmıştır. Denizin ve göğün laciverti kucaklar sizi ve tek hissettiğiniz duygu keyiftir.

BOLLUK ve LEZZET DİYARI

Çanakkale yerlisi -ki çoğu mübadele sırasında Bulgaris- tan ya da Yunanistan göçmüştür- ağırlıklı olarak ticaret ile uğraşsa da tarım hala gözdedir. Allah'ın bir nimeti- dir belki ama, dediğimiz gibi toprak da deniz de cömert davranır bu şehre. Birbirinden değişik balık çeşitleri; çipura, levrek, mercan, karagöz ve tabi ki ve de illa ki sardalya. İstanbullular için sardalye gözde balıklar ara- sında sayılmaz. Hatta pullu halleriyle küçük ve temiz- lenmesi zor bir balık olduğundan tadını bilmeyenlerin pek yanaşmadığı bir balıktır. Çanakkaleliler bu balığın hakkını verirler, sardalye da onlara lezzetini sunar. Faz- laca irileşmeden ama yeterince yağlı olduğu Haziran -

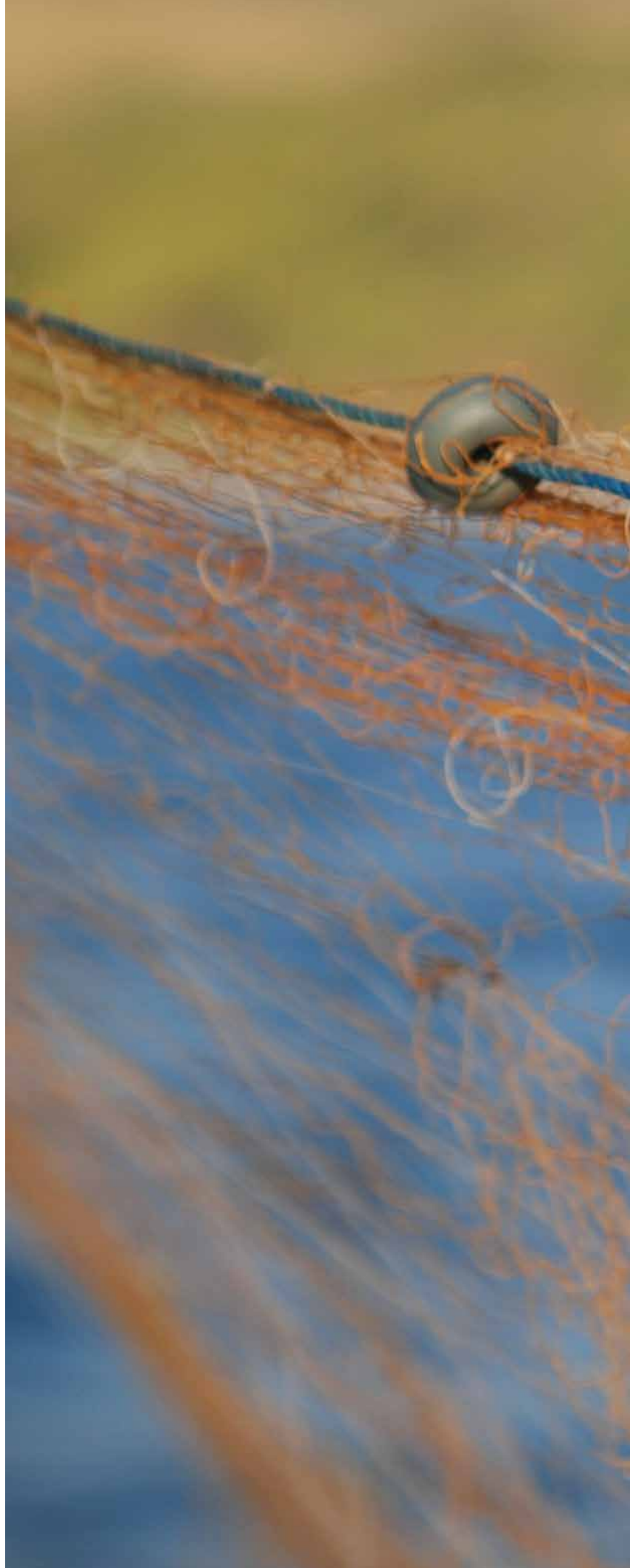
Yıllar boyunca birçok kereler yolunuz düşerse, en ucundan Gökçeada'dan başlayın Çanakkale'yi tanımaya.

***Eminim herkesin
zihninde farklı bir
Çanakkale fotoğrafı
var, benimki göze,
tene ve damağa hitap
eden bir şehir.***

Temmuz aylarında alınan sardalya hiç bir işlemten geçirilmeden tel kafeslere yerleştirilip mangalın üzerine bırakılır. Deyim yerindeyse sardalyenin pişmesi için ateşi görmesi yeterli, ayıklanmadığı için bir bütün halindeki deri içerideki etin yağını muhafaza ediyor. Mangalın ateşinde pullar yok oluyor. Sonrasında bir el marifetiyle bu leziz balıkla damağınızı şenlendiriyorsunuz.

Lapseki'de yetişen meyvelerin ününü İngiltere'deki Marks&Spencer müşterileri bizlerden daha iyi biliyorlar. Burada yetiştirilen iri bir erik büyüklüğündeki kirazlar ve mevsiminde kocaman şeftaliler özel soğuk hava depolarında Avrupa yollarına düşüyorlar. Şanslıysanız tanıdığınız bir köylüden rica edip siz de bu lezzete ortak olabiliyorsunuz, çünkü bu meyveler fiyatları dolayısıyla iç pazara pek sürülmüyor. Kiraz zamanı pek tabii ki kısa sürüyor, bir iki hafta içinde toplanan mahsulün ardından kiraz şenliği ve hayrat yapılıyor. Yarışmalarda yılın kirazı seçiliyor, arkasından koca kazanlarda pilavlar dağıtılıyor köylülere ve civardan gelen ziyaretçilere. Tam bir panayı havası hakikaten de. İlk başlarda bu kalabalığa pek anlam verememiştik, hayrat da dualar okunup bu yılın mahsulüne şükredildikten sonra her birinin içine iki üç çocuğun sığabileceği onlarca kazan dolusu pilav bir anda yok oluyor. Ne zamanki pilavı tatma şansı bulursanız anlarsınız kalabalığın sebebini. Kazanlar bir önceki geceden itibaren odun ateşinde kaynamaya başlıyormuş, 15, 16 saatlik bir pişme süresi ve demlenmeden sonra nohut, kuzu eti, pirinç birbiriyle özdeşleşiyor ve pilavlar küçük tabaklarda değil koca tepsilerde servis ediliyor, zira bu lezzeti yılda bir gün yakalayan çevre halkı ve köylü doyasıya hayrat pilavı yiyor.

Eminim herkesin zihninde farklı bir Çanakkale fotoğrafı var, benimki göze, tene ve damağa hitap eden bir şehir. Her sene uğramadan edemem; hiç bir yere hareket edemediğim yoğunlukta bile bir geceliğine kaçtığım bir sığınaktır. Memleketimden uzakta yaşadığım dönemlerde bile kendimi serinliğine bıraktığım sulardır. Daldından kiraz, şeftali yediğim diyar, üstündeki tuzu ağızda eriyen sardalyadır.

Medeniyetlerin Koruyucu Kabı: CİTLER VE CİLTÇİLİK

Eskiden tozlu raflı kütüphaneler vardı. Sahafklar, mektuplar, divanlar, şerhler, haşiyeler... Kitap müelliflerince korunması gereken el emeği, göz nuruydu. Daha çok yazma eser kütüphanelerde karşınıza çıkardı; asırların eskitemediği çoğu derinden yapılmış sağlam kitap ciltleri... Kitabın kapağına, dışına hürmet içindeki bilginin kıymetini gösteren en büyük delildi adeta.

Halil Kurbetoğlu

Ciltçilik insanların kıymet verdikleri bilgileri saklayıp uzun ömürlü hale getirebilme isteğiyle başlar. Orta Asya ve Çin'de ortaya çıkan ciltleme işi Uygur Türklerinde bir sanata dönüşür. Mücellitlerin mücellithanelerde yaptığı ciltlerle kitaplar korunur ve devrin müçtehitleri yetişir. Osmanlı'da Fatih zamanında ciltçilik zirve noktasına ulaşır ve saray bünyesinde mücellithaneler kurulur. Anadolu 12. Ve 13. Yüzyıllarda Anadolu Selçuklularına ait çok güzel cilt örnekleri vardır. Tezyinat (süsleme) ve motiflerin zenginliği kitapların kaplamalarında da kendini gösterir. Daha çok Kur'an-ı Kerimlerin üzerinde görülen bu tezyinatlar Selçukluların İslam'ı benimseyişlerinin de bir başka göstergesidir. Anadolu Selçuklularında daha çok dikdörtgen şekillerinin Osmanlı'da yerini dairevi şekillere bıraktığı görülür. Osmanlı'da kitaba merakıyla meşhur Fatih'in özel iradesiyle mücellithane kurulmuş ve ilk sanatsal Osmanlı ciltlemeleri bu dönemde görülür.

Ciltlerin tezyin ve motifleri imparatorlukların çehresini çizen bir özelliğe de sahiptir. Anadolu Selçuklularında var olan dikdörtgen ve üçgen şekillerin yerini Osmanlı'da dairevi

şekillere bırakması Osmanlı'nın küresel bir medeniyet bilincine sahip olması şeklinde de yorumlanır. Keza III. Ahmet zamanında motiflerin yerini Avrupa tesirli Barok-Rokoko tarzına bırakması da Osmanlı-Avrupa ilişkileri kapsamında önemsenmesi gereken bir konudur. Bu dönemde klasik şekiller bırakılarak deri aplike, deri rölyef gibi çeşitli ciltler çalışılır.

Klasik bir cilt, el sanatlarımızdan başlıca, tezhip, nakış, deri traşlama, murakka, hak, hat, katia ve ebru sanatlarının ürünü olarak değerlendirilir.

Türk İslam cilt sanatı, Hatayî (Kaşan, Delhi, Horasan, Buhara), Herat (Herat, Şiraz, İsfahan), Arap (El-Cezire, Halep, Şam), Rûmî (Selçuklu), Memlûk (Mısır), Mağribî (Endülüs, Sicilya, Fas), Türk (Diyarbakır, Bursa, Edirne, İstanbul, Şükûfe, Barok ve Lâke de bu üslup içinde değerlendirilir) ve Buhârâ-yı Cedîd gibi üsluplara ayrılır. Ciltler, kullanılan malzemeye ve süslemelerine göre murassa, lake, çarküşe, zerduz, yekşah gibi farklı adlar alır.

Cilt Üslupları

Bütün Cilt motiflerinde Hatayi denilen bitkisel motiflerin genel adıdır. Birbirinden çok az farklılıklarla Kaşi, Horasan, Buhara ve Dehlevî gibi isimler de alır.

Herat üslubu, Timurular zamanında (1370-1509) en büyük sanat merkezi olan Herat'ta geliştirilmiştir. Ali Şir Nevai'nin sarayında yapılmış olan bu ciltlerde, şemselerle köşebentlerin içleri ve aralarında kalan boşluklar bitkisel motiflerle doldurulmuş, ayrıca uygun yerlere insan, kuş, yılan, aslan gibi hayvan ve ejderha, Zümrüdüanka gibi efsanevi figürler yerleştirilir, bunların aralarına da Çin bulutları serpiştirilir. Kapak içlerinde ise 'katı' tekniğinin yaygın olarak kullanıldığı görülür.

Arap üslubu el-Cezire, Uygur cildinden mülhem görünüşü daha kaba derilerden yapılan ilk dönem ciltlerini andırır. Türk tesirli ciltlemelere örnektir.

Rumi üslubu, Anadolu Selçuklular zamanında Moğol İstilasından sonra daha çok geliştirilmiş ve özellikle yanmaya dayanıklı ciltlerdir. Bunda Moğolların kitapları yakmasının etkisi olduğu da söylenebilir.

Memluk Türkleri'nin Mısır'da ortaya koydukları Arap üslubuyla karışık olan Memluk üslubu birçok yönüyle Rumi'ye benzer; XV. yüzyılda ve XVI. yüzyılın başlarında da Osmanlı üslubuna paralellik gösterir. Bu tarzda yapılmış ciltlerin pek çoğu Kayıtbay (1468- 1496) ile Kansu Gavni'ye (1501-1516) ithaf edilmiştir.

Mağribî Usulü denilen daha çok Endülüs'te gelişmiş Kahverenginin bütün tonlarıyla karışık. Avrupa ciltçiliğini İspanya yoluyla etkilemiştir. Yuvarlak, girift ve geometrik şemseler görülür.

Türk Usulü, bu üslup kendi içinde bir ok alt başlığa ayrılır. Diyarbakır, Bursa, Edirne, İstanbul, şüküfe, barok ve modern gibi türleri vardır. Adı geçen şehirler Osmanlı'da önemli kültür merkezi olmalarının yanında ciltçiliğin de geliştiği şehirlerdir. Lake üslubu da bu alt katmanlardan biri olarak değerlendirilebilir.

Cilt Çeşitleri

Ciltlerin farklı üslupları olduğu gibi farklı ciltleme şekilleri de vardır.

1. Deri Cilt: Deri, ciltçilikte en çok kullanılan malzemedir. Cilt kaliteleri genelde farklılık gösterir.

Alttan ayırmalı, üstten ayırmalı ve Mülemma Şemseli ciltler. Adını derinin üzerine nakşedilen şemseden alır. Ayrıca Mülevven şemseli denilen Şemse de, köşebent ve diğer bezemeler kapakta kullanılan esas deriden başka renkte bir deri ile kaplanır: alttan ve üstten ayırma tarzları vardır. Soğuk Şemse ise deriden farklı renkte değildir. Cilt kapağına altın renk kullanmadan işlenir. Müşebbek (katı) şemseli cilt ise daha çok cildin iç kısmında görülür. Deri bir dantel gibi oyulduktan sonra kabın iç yüzüne ve ayrı renkte deri veya kumaş zemin üzerine yapıştırılır.

2. Zilbahar Cilt: Adını 19. Yüzyıldan sonra halk arasında Kafes Şemse denilen şekilden adını alır. Kapak üzerine ezilmiş varak altını ile dört dilimli yaprak motifi ve parmaklık şeklinde çizgiler çekilir. Bu bezeme, cildin göbek kısmında veya zeminin tamamında bulunabilir. Sonraları, oluşturulan dikdörtgenlerin araları küçük yıldızlarla süslenip kapaklar daha zengin görünümlü hale getirilmiştir.

3. Kumaş cilt: Mukavva üzerine keten ipekten ve sağlam kumaşlardan yapılan ciltleme türüdür.

4. Ebrulu cilt: Tarihçesinin XV. yüzyıla kadar indiği bilinen ebrunun cilt sanatında önemli bir yeri vardır. Dayanıklı olabil-

meleri için genellikle Çarküşe tekniğinde yapılmışlardır. Ebru, cildin dış ve iç kapaklarında kullanıldığı gibi kitap mahfazası yapımında da tercih edilmiştir.

Cilt kapağına altın renk kullanmadan işlenir. Müşebbek (katı) şemseli cilt ise daha çok cildin iç kısmında görülür.

ASRIN MÜCELLİDİ RAFET GÜNGÖR

Vefa'da semtin mütevazilikle örülü arka sokaklarından birinde küçük bir dükkânla karşılaşırsınız. Tarihi adeta avuçlarında tutan bu "Boza" kokulu semtte "Süleymaniye Ciltçisi" yazar dükkânının hemen girişindeki eski bir tabelada. Dışarıdan bakıldığında kepenkleri kapalı, adeta şehre küsmüş havası taşıyan bu dükkânın içi tam bir hüsn-ü hat ve cilt hazinesi... Sizi mavi iş önlüğü, yakın gözlükleri ve yüzünden eksik etmediği tebessümle yılların mücellidi Rafet Güngör karşılar.

Rafet Güngör emekli Süleymaniye mücellitlerinden aynı zamanda büyük mücellit İslam Seçen'in talebesi. Kırk yılı aşkın bir süredir bu zanaatı icra ediyor ve yaptığı işe büyük saygı duyuyor.

Dünya'nın En Büyük Kur'an Cildinin Mücellidi

Rafet usta 2011 Yılında Afagnistan İsmailiye Şeyhi'nden aldığı bir teklifle işe koyuluyor. Şeyh kendisinden 3 metre boyunca 2 metre eninde bir Kur'an cildi yapmasını isteyince önce şaşırıyor ama sonra kabul ediyor. Rafet ustanın söylediğine göre İsmailiye şeyhi üç gün üç gece peygamberimizi rüyasında görüyor ve peygamberimizden böyle bir Mushaf yazması için emir alıyor. Sonunda bu işe koyuluyor ve Hattat Muhammed Sabur liderliğinde on hattat ile altı senede yazdırılıyor.

Rafet ustayla sizler için ciltçilik üzerine keyifli bir sohbet gerçekleştirdik. Sizi buram buram emek, tarih ve tecrübe kokan o söyleşiyi baş başa bırakıyoruz.

Kendinizden kasaca bahsedebilir misiniz? Cilt sanatına ne zaman başladınız? Hangi üstatlardan ders aldınız?

45 yıldır yazma eserlerin ciltlenmesi ile uğraşıyorum. Süleymaniye Kütüphanesi'nde yazma eserlerin ciltlenmesi görevini üstlendim. Şuan kendi atölyemde işimi yapıyorum. Bizim üstatlarımızdan İslam Seçen, Nacim Usta var Beyazıt Kütüphanesi'nin mücellidi idi. Bunlardan meşk ettik genel anlamda bu sanatı.

Peki, kitap ve cilt arasında sizce nasıl bir ilişki var?

Kitapla cilt arasındaki ilişkiye gelecek olursak her kitap farklı huy ve tabiattadır. O açıdan her kitabın ayrı bir bakıma ihtiyacı vardır. Nasıl ki her devrin kendine has bir mimari özelliği varsa ciltçiliğin de her devre uygun motifleri vardır.

Ciltlerde farklı üsluplar hakkında neler söylemek istersiniz. Cilt ve medeniyet arasındaki ilişki, Klasik Osmanlı Ciltçiliği bu bağlamda nasıl ele alınmalıdır?

Cilt mimarının kitaba kazınan sanatıdır. Nur-u Osmanî ile Atıkali Camii'ni karşılaştırırsanız arasında çok büyük mimari farklılıklar görürsünüz. Ciltçilik de aynen böyledir. Zaman zaman motifler ve üsluplar tıpkı mimaride olduğu gibi medeniyetlerin birbirleri arasındaki etkiye paralel olarak değişmiştir. Yeryüzünde ne kadar millet varsa o kadar cilt deseni, üslubu vardır diyebiliriz. Bizim yaptığımız Klasik Osmanlı Ciltçiliği'dir.

Ciltlenen bir kitap ile cilsiz bir kitabın mukayesesini yaparsak ne gibi farklılıklar görürüz?

Medeniyetleri kitaplar var eder. Kitaba dayanmayan medeniyet, medeniyet değil bedeviyettir. Bu fakir kardeşin Suriye'de İbn-i Asakir'in Tarih-i Demeskoz isminde eserini ciltledi. Hicri tarihle 435'te başlanmış Hicri 470'te bitmiş.

Şuan 1434 hicri yılındayız. Yani bin yıl geçmiş ve ben o kitabın cilt restorasyonunu yaptım. O yüzden sahtiyan deri dediğimiz deriden ciltlenen bir kitap en az bin yıl yaşar. Medeniyetleri koruyan kitaplardır. Kitapları koruyan ise ciltler.

Eski zamanlarda insanlar Kitaba yani medeniyete hürmet gösterir bu sebepten de deriden, farklı şekiller ve tezyinlerle cilt hanelerde harıl harıl çalışırlardı. Ama şimdilerde kitaplar hep yirmi otuz senelik. Tüketim toplumunda bilginin de bir kalıcılığı kalmıyor. Bilgi de üretilip tüketilen bir meta gibi düşünölmeye başlandı. O yüzde kitaplar okunup tüketiliyor. Bir defalık hale getiriliyor. Oysa sanat ve medeniyet kalıcılık, devam edegelen bir birikimle mümkündür.

Osmanlı'da Kasımpaşalı Mimhim Hasan, Üsküdarlı Necmettin Okyay, Emin Baran Bey bir çırpıda bu sanata gönül vermiş büyük üstatlar olarak aklıma gelenler. Yani Mücellitlik sırtını çok sağlam bir geleneğe dayıyor ve tarihi tekâmülünü bu geleneğin üzerine bina ediyor.

Ciltlerde genel olarak kullanılan deri sahtiyan'dır. Sahtiyan Deri içinde hiç kimyevi madde olmayan bugünlerde sizin organik dediğiniz türden deridir. O deri üzerine çeşitli motifler, simetrik şekiller çizilerek ciltin karakteri verilir. Böylece kitaplar uzun ömürlü, medeniyetler köklü bir şekilde yaşamaya devam eder.

Bir mülakatınızda mücellitlik bitti artık diyorsunuz. Cilt sanatına olan ilgi kaybolmaya mı başladı? Mücellitliğin geleceği hakkında neler söylemek istersiniz?

Eğer soracak olursanız bu zanaate ve sanata rağbet var mı? Size vereceğim cevap asla olacaktır. Asla rağbet kalmadı. Şimdi kitapların da insanların da bir önemi yok eskisi gibi. Kitaplar ciltlenmiyor, ciltler motif ve şekillerle, ebru ile hatlarla süslenmiyor ve tezyin edilmiyor. Kimse kırk yılını bir mesleğe, sanata adayamıyor artık. Son zamanlarda İSMEK güzel bir çalışma başlatarak benim üstadım İslam Seçen'in ders verdiği kurslar açtı ciltçilik üzerine.

Benim korkum piyasada bu işi yapan bir kişi dahi kalmamasından. Kimse bu işi bir zanaat olarak devam ettirmiyor. Sadece sanat olarak ilgilenen çok az insan kaldı. Afganistan Hükümeti beni ülkesine çağırıyor. Gel burada bir arşiv binamız var. O arşiv binasında mücellithane kuralım sana diyor. Hem de o binayı zamanında cennetmekân II. Abdülhamit Han Sultanımız Cemaleddin-i Efgani'nin arzusuyla inşa ettirmiş Kabil'de... Türkiye'nin bu konularda daha duyarlı olması gerektiğini düşünüyorum. Son olarak size de bu konunun üzerine yoğunlaştığımız, unutulmaya yüz tutmuş bu ata yadigarı mesleği ve sanatı gündeme taşıdığımız için teşekkür ederim.

İSTANBUL İÇRE BİR VAHA:

ŞAZELİ

Şazeli'de servis edilen etleri benzerlerinden ayıran özellik tüm etlerin kendi besledikleri hayvanlardan gelmesi.

Çamlıca'nın eteklerinde hizmet vermeye başlayan Şazeli, ünü kulaktan kulağa yayılan bir mekan. Ziyaret edenlerin müdavimi olduğu bu mekan mutfağı ve hizmet anlayışıyla farklı bir alternatif sunuyor. Kısa süre içinde önemli bir müşteri kitlesi kazanan Şazeli, Üsküdar'ın yeni lezzet mekanları arasında yerini aldı.

İstanbul'un en güzel semtlerinden Üsküdar'ın namütnahi bir köşesinde Boğaza nazır ve yeşilliklerin arasında bir cennet düşünün. Özellikle et yemekleriyle ünlü, sükûnetin ve muhabbetin bol bol yudumlandığı bu yerin ismi Şazeli. Kasap ızgara bölümünün yanı sıra kafe bölümü de olan ve toplamda bin kişiye kadar misafir ağırlayabilen genişçe bir mekan.

Çamlıca'nın eteğine kurulu lokantalar gittikçe artan turist akınından nasibini alınca Çamlıca müdavimleri kendilerine yeni yerler aramaya başladı. Şazeli işte bu ihtiyaç cevap veren yeni ve gözde bir mekan. Boğaz havası ve et kültürünün yanında çocuklar için yapılmış oyun parkları Şazeli'yi ailelerin uğrak yeri haline getirmiş durumda.

Etin kesilmesi, sunulması, pişirilmesinin adeta bir sanata dönüştüğü Şazeli'de etin her halini bulmanız mümkün. Bunlardan en meşhuru ise steak...

Dünyada 'steak' diye anılan ızgara et birçok farklı şekilde pişiriliyor. Tüm dünyada neredeyse salgın haline gelmiş steak'in kesilmesi, pişirilmesi ve sunumu ülkeden ülkeye farklılık gösteriyor. Steak Türkiye'de dana ve kuzu etinden yapılabiliyor. Şazeli'de servis edilen etleri benzerlerinden ayıran özellik tüm etlerin kendi besledikleri hayvanlardan gelmesi. Hatta yemekteki etler hoşunuza gittiyse yan taraftaki kasap bölümünden evinize götürmek için de et paketleyebilirsiniz.

Şazeli'de et ve ızgara keyfinden sonra bir de nargile key-

fine geçmeniz mümkün. Dünya kültüründen Türk kültürüne, farklı lezzetlerin bir arada yaşandığı bu mekân Çamlıca'nın eteklerinde sizleri bekliyor. Bu güzel mekâna uğramanızı ve bu lezzetleri yerinde tatmanızı tavsiye ederiz.

Şazeli'nin işletme müdürü Ata Demir, daha önce hizmet verdikleri Ortaköy'deki mekanın kendileri için küçük olması nedeniyle Üsküdar'a Çamlıca eteklerine taşınmaya karar verdiklerini ifade ediyor. Şazeli'nin etleriyle farklılaşmayı amaçladığını belirten Demir şunları söylüyor: "Bizim etimizin hazırlanışı, bekletilmesi, sunulması tümüyle çok özen içeriyor. Biz lezzetlerimizle ön plana çıkmayı istiyoruz. Bu da bizi farklılaştırıyor." Şazelide restoranın yanı sıra cafe bölümü de bulunuyor. Nargile, çay, kahve, mantı her türlü yiyecek içeceğin bulunduğu bu kısımda nargilenin her türlü de sunuluyor. Lezzet ve keyif ayrıcalıklı olunca Şazeli'ye sadece Üsküdarlılar değil İstanbul'un farklı yerlerindeki kişiler de ilgi gösteriyor. Her profilden müşterinin geldiği Şazeli'nin Sefaköy'den gelen müdavimleri bile var.

Zengin menü seçeneğiyle yüksek beğenilere cevap vermeyi amaçlayan Şazeli et, sucuk, sosis, köfte, özel salata,

yoğurt, çay, kahve ile baştan sona bir lezzet serüveni vadediyor. Bin kişiye kadar müşteriye hizmet veren mekan özel davetlere de ev sahipliği yapıyor.

Ata Demir kendilerini farklı kılan özellikleri ve Şazeli'nin gelecek planlarını şöyle sıralıyor: "Özellikle yerinin geniş ve ferah olması, manzarasının güzel olması ve en önemlisi şehrin gürültüsünden ve trafikten uzakta olması Şazeli'ye artı değer sağlıyor diyebiliriz. Gelen müşteriler hem bu huzurdan hem de etlerimizden tatmak için geliyorlar. Biz etlerimizi dinlendirmeden asla müşteriye vermez. Yok satarız ama yine de dinlendirmeden vermez. Sabah burada yine kahvaltı servisimiz var. Kahvaltı tabağımız oldukça zengin. Farklı yerler açmayı zamanla işletmemizi de genişletmeyi düşünüyoruz. Kurucumuz Murat Bezirci beyefendi ile beraber yeni yerler kurma hedefimiz de var."

Etin kesilmesi, sunulması, pişirilmesinin adeta bir sanata dönüştüğü Şazeli'de etin her halini bulmanız mümkün.

Adres: Emniyet Mahallesi
Nurbaba Caddesi No:27
Kısıklı - Üsküdar
Telefon:0216 401 27 27

KIRMIZI
BEYAZ

61

mekân

UÇMANIN EN KESTİRME YOLU

YAMAÇ PARAŞÜTÜ

Leonardo da Vinci, Rönesans Dönemi Avrupası'nın şüphesiz en büyük dehalarından biriydi. Ünlü Mona Lisa tablosu ve Son Akşam Yemeği freski gibi çalışmalarıyla bilinen da Vinci, resim çalışmalarının yanı sıra bir mimar, mühendis, mucit, düşünür, matematikçi, anatomist, heykeltıraş ve müzisyendi. Rönesans sanatını zirveye taşıyan bu İtalyan dehanın pek çok eseri, asırlarca gizemini korudu. Tank, helikopter ve Tatar yayı gibi pek çok tasarımı, teknolojinin ilerlemesiyle birlikte hayat bulabildi. Leonardo da Vinci'nin yüzyıllar boyu gün yüzü göremeyen çalışmalarından biri de paraşüt oldu. İnsanlığın "uçma" isteğine tatmin edici bir çözüm getiren paraşütü askeri veya profesyonel amaçlarının ötesinde tüm heyecan severlerin hizmetine sunan ise yamaç paraşütüydü. 1940lı yıllardan bu yana geliştirilen paraşütlerle, macera severler kilometrelerce havada süzülme, kendi tabirleriyle "kanat açmayı" başardı. Bu nefes kesici eğlenceyi birinden tecrübe etmek için, dünya genelinde yamaç paraşütünün en gözde merkezlerinden biri olan Denizli'nin Çökelez Dağı eteklerinde maceraya atıldık.

KIRMIZI
BEYAZ

63

spor

Bir Cumartesi sabahı Denizli'deydik...

Pamukkale denince aklımıza gelen tüm doğal güzellikler, ayaklarımızın altında bulunuyordu. Güneş, henüz tepeye ulaşmamıştı. 300 metre yükseklikte konumlanan tepede, paraşüt konusunda en deneyimli olan orta yaşlı adam; yüzünün tamamı kask ile örtülü olan gencin ekipmanını elleriyle kontrol ederken, diğer yandan da Batı'dan esen rüzgar nedeniyle bizim duyamadığımız bazı direktifler veriyordu. Pastel renkli uçuş kıyafetiyle, kırmızı çizgili siyah oturağı ile kendini ayakta dengelemeye çalışan bu genç, o güne kadarki üçüncü uçuşunu birazdan gerçekleştirecekti.

Sabahın erken saatlerinden bu yana, bir araba dolusu ekipmanla birlikte bu Dinamit Tepe adı verilen bu tepede eğitim ve yer çalışmasını izliyorduk. Bulduğumuz yer, Denizli'ye yaklaşık 21 kilometre uzaklıktaki Çökelez Dağı'nın eteklerinde yamaç paraşütüne elverişli iki tepesinden biri. Diğer tepe olan Eğitim Tepesi, 70 metrelik yamaç yüksekliğiyle özellikle amatör paraşütçülere öneriliyor. Pamukkale'nin ılıman iklimi, yılın her ayı uçuş yapılmasına olanak tanıyor. Bizim bulduğumuz ve adını burada bulunan eski dinamit deposundan alan Dinamit Tepe, kimilerine göre Dinamit Deposu, özellikle uzun mesafeli koşuya olanak tanıdığı için deneyimli pilotların gözdesi durumunda.

"Uçmak için iki şeye ihtiyacınız var" diyor Hakan: eğitim ve cesaret. Denizli'de uçmak isteyen macera severlere yamaç paraşütü eğitimi veren Hakan, üniversitede okuduğu yıllarda bir yaz tatilinde Fethiye'de ilk kez tecrübe ettiği yamaç paraşütünü bir tutku haline dönüştürmüştü. Orta boylu, teni güneşten esmerleşmiş, gövdesi bir sporcudan beklenenden daha zayıf görünen bir adam Hakan. Uçmaktan ve yüksekten çocuk yaştan itibaren korktuğunu itiraf eden Hakan, yamaç paraşütüne başladığı ilk günü unutamadığını söylüyor. Doksanlı yılların sonunda, üniversiteden arkadaşlarıyla birlikte yaz tatilini geçirmek için geldiği Fethiye'de kendi tabiriyle "küçük bir çılgınlık" yapmış ve arkadaşlarının aldığı eğitimi izlerken etkilenip, uçuşa kendisi de katılmış. Yıllardır onlarca gruba yamaç paraşütü dersi vermesine karşın, ilk uçuş deneyimini anlatırken Hakan'ın hala gözleri parlıyor:

"Ayaklarımın yerden kesildiği anda, bir şeyleri geride bıraktığımı anlamıştım."

Orta yaşlı eğitmen, genç paraşütçüyü yavaşça kendine doğru çekiyor. Genç paraşütçü için, şimdi sabahtan bu yana yaptığı çalışmaların meyvesini toplama vakti. Tepede etkisini hissettiren rüzgar, bizim "paraşüt", onların ise "kanat" ya da "kanopi" dedikleri çift katmanlı kumaşın arasında bulunan paraşütü bir saniyeden kısa sürede havayla dolduruyor. Küçük adımlarla yokuş aşağı koşturulan gencin ayakları, 10 saniyeden kısa bir sürede yerden kesiliyor.

Rüzgar, paraşütçüyü Doğu yönünde süzölmeye zorlarken, bir başka eğitim görevlisi de elindeki telsizle "Sağı azalt, öyle kal, eşitle" gibi direktifler veriyor. Kanat iplerini kendisine verilen

KIRMIZI
BEYAZ

65

spor

KIRMIZI
BEYAZ

66

spor

talimatlar doğrultusunda yönlendiren paraşütçü, en başta sağa doğru uçarken, ardından daha dengeli bir halde süzölmeye başlıyor ve 20 saniye kadar sonra birkaç yüz metre aşağıda bulunan yola sorunsuz bir iniş yapıyor.

“Başlangıç seviyesi için bu kadar yeterli” diyor Hakan. Ancak yamaç paraşütü için bu uçuşun hem zaman, hem de mesafe olarak az önce izlediğimiz uçuşun çok kısa olduğu konusunda uyarıyor. Merakımızın baskın çıkmasıyla, “Bu işin standardı var mı acaba?” diye soruyoruz.

Bir paraşütçü, gökyüzünde 232 kilometre süzöldü.

Öncelikle, risk faktörünün yüksek olduğu böylesi bir sporda standart belirlemek yanlış olur, diyor Hakan. Deneyimli bir paraşütçünün, yerden 4 bin ila 5 bin metreye kadar yükselebildiğini ve uygun hava koşullarının sağlanması durumunda 100 ila 200 kilometre arasında mesafe kat edebildiğini söylüyor. Türkiye’de yamaç paraşütü mesafe rekoru ise 232 kilometre. Bu rakamlar, aslında Türkiye’nin neden bir yamaç paraşütü cenneti olduğunu da gösteriyor.

İlk denemesi 1940’larda yapılan yamaç paraşütü, zaman içerisinde pek çok değişim gösterdi. Daha çok bir serbest atlayış paraşütünü andıran ilk yamaç paraşütünün ardından, basınca dayanıklı olma özelliği yerine yüksek kaldırma kabiliyetine sahip aerofil yapıya geçildi. Öyle ki, otoriteler Amerikalı Domina Jalbert’in bu tasarımını, “paraşütler için Da Vinci’den bu yana en büyük gelişme” olarak gösterdi. 1980li yıllarla birlikte daha kolay havalanan, iyi bir süzölme performansı gösteren ve çöküş oranı yavaşlayan yamaç paraşütleri, Türkiye’ye 1990lı yıllarda geldi.

“Fethiye’ye gelen yabancı pilotlar, önce Baba Dağı’nı keşfettiler” diyor Hakan. Yurtdışında alınan eğitimlerin ardından bireysel çabalarla Türkiye’de kanat açan yerli pilotlar ise, bir süre sonra Türk paraşüt meraklılarına eğitim vermeye başladı. Kısa süre sonra, üniversitelerde havacılık kulüpleri kuruldu ve özellikle yaz aylarında Ölüdeniz ve Denizli gibi bölgelerde grup halinde etkinlikler düzenlenir oldu.

Kolayca taşınabilir olması, özel iniş-kalkış pistine ihtiyaç duymaması ve herhangi bir lisansa ihtiyaç duymaması, yamaç paraşütünün macera tutkunları arasında hızla yayılmasını sağladı. Hakan, yamaç paraşütünü

“İlk uçuşun ardından, paraşütçülerin öncelikli hedefi uçuş saatlerini artırmak, havada daha uzun süre kalarak, daha uzağa uçmak oluyor”

tanımlarken “uçmanın en kestirme yolu” benzetmesini yapıyor. Keyifli bir deneyim için ihtiyacınız, yaklaşık olarak 8 saat süren bir teorik ders. Bu derste uçmak için kullanılan ekipmanlar, meteoroloji bilgileri, hava trafik kuralları, aerodinamiğin temelleri, paraşüt ile uçuş tekniği ve acil durumlarda yapılması gerekenler, acemi paraşütçülere teorik olarak anlatılıyor. Ardından, birkaç saat süren yer çalışması başlıyor. Hakan ile konuşurken tanık olduğumuz çalışmalar, önce düz bir zeminde başladı. Ardından kanadı tepeye getirme, kanat üzerinde hakimiyeti oluşturma, kalkış becerisi edinme konularında eğitmenler altı paraşütçünün her birine ayrı ayrı anlattı. Bu noktada, akılda kalan, anlaşılmayan ve benimsenmeyen en ufak bir noktanın kalmaması gerekiyor. Zira Hakan’ın dediği gibi, “ayaklar yerden kesildikten sonra, her şey geride kalıyor”.

Az önce izlediğimiz kısa uçuşun ardından, bir başka paraşütçü sırayı alıyor. Bu arkadaşımız, hakimiyeti rüzgara teslim etmeden önce 10 metre kadar koşmayı başarıyor. Kanatlara daha hakim olduğunu, elinde telsizle direktif veren eğitmenin daha az müdahalede bulunmasından anlıyoruz.

“İlk uçuşun ardından, paraşütçülerin öncelikli hedefi uçuş saatlerini artırmak, havada daha uzun süre kalamak, daha uzağa uçmak oluyor”

Acemi pilotların düşmanı: türbülans

Hakan, Dinamit Tepe’nin uçuş yolunda bulunan termik oluşumların dikkatli kullanılması halinde “cross country” dediği çok uzun mesafeli uçuşların mümkün

olduğunu belirtiyor. Ancak rüzgar sert estiğinde, kalkış pistinin bitiş noktasında türbülanslara dikkat etmek gerektiğini söylüyor. “Özellikle yaz aylarında öğle saatlerinde oluşan türbülanslar, fazlasıyla dikkat ve kontrol gerektiriyor” diyor.

Türkiye’de her seviyede deneyim ve yeteneğe (belki bir de cesarete) sahip pilotlar için uçuş bölgeleri bulunuyor. Yamaç paraşütünün ülkemizde ilk adımlarının atıldığı, Ölüdeniz, Fethiye’nin kıyısından yaklaşık 7 km içerideki Babadağ, Nisan ayından başlayıp Ekim’e kadar dünyanın dört bir yanındaki paraşütçülerin uğrak noktası oluyor. 1975 metre yüksekliğindeki Babadağ’dan başlayan ve yarım saati aşan uçuş macerası, Belcekız Plajı’nda son buluyor. Bulduğumuz 300 metrelik yükseklik bile heyecan verici gelirken, neredeyse 2 bin metrelik yüksekliği hayal etmekte güçlük çekiyoruz.

Ankara’nın merkezine 27 km mesafedeki Gölbaşı bölgesi de kolay ulaşımıyla İç Anadolu’daki pilotların ilgisini çekiyor. Gölbaşı’ya en büyük ilgiyi ise Ankara’da konumlanan üniversitelerin havacılık kulüpleri gösteriyor. Hakan, yamaç paraşütüne ilgi duyanlar için ayrıca Eskişehir ve Bolu’da bulunan uçuş noktalarını da öneriyor.

Hakan ile yaptığımız söyleşi sırasında, dört paraşütçü daha kanat açıyor. Her biri farklı boylarda, farklı yetenek seviyelerinde olmasına karşın, uçuşu tamamlayıp tepeye geri tırmandıklarında ilk fark ettiğimiz şey, az önce yaşadıkları deneyimin onlarda bıraktığı heyecan ve mutluluk oluyor..

RUTİNİN DIŞINA ÇIKMAK

Monotonluğun aynı zamanda stresi besleyen kaynaklar arasında olduğunu unutmayın. Yenilikler ve değişiklikler zihinsel hastalıkların oluşumunu azaltır.

Ali Merdan

Psikolojik Danışman

Sağlıklı bir yaşam için en büyük tehditlerden biridir stres. Gerek psikolojik gerekse de fizyolojik olarak insan sağlığını büyük ölçüde etkiliyor. Bağımsızlık sistemi üzerinde bıraktığı yıkıcı etki organizmayı kırılganlaştırır. İçten içe insanın enerjisini yavaş yavaş sömürerek tüketir. İş hayatında verimliliği söndüren önemli bir engeldir aynı zamanda. Stres, kimi zaman kişi ile yaşam arasına giren bir bariyer haline gelebilir. Karmaşık dünyada basit yaşamak, tükenmenin ilacıdır.

Stres, her insanın yaşamının bir gerçeğidir. Yönetilmesi zorunlu bir gerçek. Stres yönetiminin nasıl yürütüleceği doğrudan kişisel tercihlere bağlıdır. Yaşamınızda neler strese neden oluyorsa bu stres kaynaklarının tersi de azaltıcı etki yapmaktadır. Stresi azaltmak için, yaptıklarınızı bırakın ve yapmadıklarınıza odaklanın.

Zihninizi kuşatan bu döngüden kurtulmak için ilk olarak ihmal ettiklerinizi gözden geçirerek başlayabilirsiniz.

Öncelikle durum tespiti için birkaç soruya cevap aramakta yarar var: Üstlendiğiniz sorumluluklar ve görevler acaba kaldırabileceğiniz kadar mı? Aşırı yüklenme benliğinizi yıpratıyor olabilir mi? Hayatınızın merkezinde kariyerin bulunması sizden neler götürüyor, hayatınızdan neleri alıyor? Kariyer mi öncelikli olmalı yoksa sağlık ve huzur mu?

Merkezine kariyerin konulduğu bir hayatta, en çok aranan şeylerin başında huzur geliyor. Eğer kariyer bireyin huzurunu ve sağlığını bozacak etkiler yapıyorsa yaşam tercihini ve tarzını gözden geçirmek gerekir.

***Yapılan araştırmalara göre akıl sağlığımızı
tehdit eden en önemli sorunlardan biri de
“insanı insan yapan” değerlerdeki aşınmanın
rktc boyutlara ulaşması.***

Bu açıklamalar sonrası stres yönetimi için birkaç öneri:

- Stres yönetiminin vazgeçilmez ilk şartı, kaliteli uykudur. Uyku, enerji kazandırır ve psikolojik rahatlama sağlar. Dikkat ve algı süreçlerini birbir etkilediği için yapılacak tüm işlerin verimliliği uykuya bağlıdır. Yoğun stresin bozucu etkilerinden ilk başta etkilenen de uykudur. Yeterli uykunun alınamadığı durumlarda kişi daha agresifleşir, konsantrasyonu düşer. Bu durum sigara, alkol, kafein vb şekillerde bastırılmaya çalışıldığı takdirde stres hormonları yükselmeye başlar. İlk başta uyanıklık ve enerji artışı sağlansa da sürekliliğinde dikkat, algı ve konsantrasyon güçlüklerine neden olacağı için kafein alımında dikkatli olmakta yarar vardır. Sağlıklı bir yaşamın ilk anahtarlarından birisi düzenli ve kaliteli uykudur.

- Zihninizi boşaltacak hobilere yönelin. Sürekli iş ve işle ilgili konular üzerine yoğunlaşmak mental yorgunluğa neden olur. İnsan zihninin dinlenmeye ve farklı bölgelerini çalıştırarak rahatlamaya ihtiyacı vardır. Günlük yaşamın akışında bunalmak istemiyorsanız ilgilerinize uygun alanlarda kaçamaklar yapın. Yeniden çalışmalarınıza başlamak için size güç sağlayacaktır bu

hobi kaçamakları.

- Kendinizi yalnızlığa hapsedmeyin. Yoğun stres bir süre sonra insanı bunaltır ve tüketmeye başlar. Yalnızlık bir kaçış gibi görünse de depresyon için elverişli bir ortam sağlar. Yalnızlık, psikolojik rahatsızlıkların kolaylıkla üreyebildiği bakteriyel bir ortam gibidir. Fiziksel olarak dinlenme ihtiyacı giderildikten sonra arkadaş ve dostlarla birlikte zaman geçirmek, deşarj olmayı sağlamanın yanında iyi bir sosyal destek fonksiyonu göreceği için kişiyi tükenmelere karşı koruyacaktır.

- Yüksek beklentilerinizi gerçekçi ve rasyonel olanlarıyla yer değiştirin. Yüksek limitler, mükemmeliyetçi beklentiler insanı çok yormakta ve adeta içsel bir testereye dönüşebilmektedir. Sürekli mükemmel hedefler peşinde koşan birey, bu amansız mücadele ve koşuşturmaca içinde kendisini ihmal etmektedir. Başarısızlık durumlarında kişiselleştirmelerin çok sık ve acımasızca yapıldığı durumlarda kişi kendisine olan saygısının yıprandığını fark edemeyebilir. Gerçekçi ve rasyonel bakış açıları iç dünyanızdaki çalkantıları dengelemenize yardımcı olur.

Eğer kariyer bireyin huzurunu ve sağlığını bozacak etkiler yapıyorsa yaşam tercihini ve tarzını gözden geçirmek gerekir.

**KIRMIZI
BEYAZ**

73

sağlık

• İç dünyanızda kendinizle yaptığınız diyalogları yani içseslerinizi düzenleyin. Sahip olduklarınızın, yaşamınızdaki güzelliklerin ne kadar farkındasınız? Başarılarınızı, ürettiğiniz değerleri, çabalarınızı ne kadar takdir ediyorsunuz? Kendinizle konuşurken katı-sert-acımasız-yetersizlik vb durumlar mı yoksa sevgi dolmuş-şefkatli-anlayışlı-objektif yaklaşımlar mı çoğunlukta? Kendinize karşı acımasız ve sert olmayın.

• Sportif aktiviteler ve sanatsal etkinlikler negatif enerji yükünü boşaltmanız için ciddi kolaylıklar sağlayacaktır. Vücutta biriken negatif enerjilerin ve mental yüklerin boşaltılabilmesi eşsiz bir fırsat sunar spor. Düzenli spor, kalbi güçlendirir. Stresi ve tükenmişliği azaltarak bilişsel işlevleri artırır. Sanatsal aktiviteler, iş dışında hayatın güzelliklerini fark etmemizi sağlar. Sanat, kişinin sertliklerini törpüleyerek incelik kazandırır.

• Farklı meslek gruplarından, farklı ilgi alanlarına sahip arkadaşlarla zaman geçirmek ve böyle zamanlarda asla işle ilgili konuları konuşmamak temel prensipleriniz arasında olsun. Farklı disiplinlerden, farklı ilgi sahalarına sahip insanlarla geçirilen zaman öğretici, geliştirici olmasının yanı sıra bireysel repertuarımıza zengin bir perspektif kazandıracaktır. Topluma ve çevreye duyarlılığı artıracaktır.

• Günlük yaşantınızda rutinin dışına çıkın. Monotonluğun aynı zamanda stresi besleyen kaynaklar arasında olduğunu unutmayın. Yenilikler ve değişiklikler zihinsel hastalıkların oluşumunu azaltır.

BÜYÜK DENEY

“Büyük Hadron Çarpıştırıcısı seni, beni, canlıları, dağı, taşı, havayı, suyu oluşturan atomların içindikileri gösteriyor”

CERN’de gerçekleştirilen bilimsel çalışmalar tüm dünyanın dikkatini çekti. Bilim bugünlerde popüler konular arasına girdi ve bu da hepimizin daha fazla bilim hakkında konuşmasını sağlıyor. Kırmızı Beyaz olarak CERN-ATLAS’ın Boğaziçi Üniversitesi’ndeki takım liderliğini yapan Doç. Dr. Erkcan Özcan’la kendi tecrübeleri ve Büyük Deney hakkında keyifli bir söyleşi gerçekleştirdik. Konunun teknik detayları tam olarak anlaşılmasının önünde bir perde olsa da, söyleşimizle hem CERN’ün merak edilen yönlerini hem de Büyük Deney’i mümkün olduğunca yalın bir şekilde sizlere ulaştırmayı amaçladık.

CERN’de çalışan bilim insanlarından birisiniz. Bu süreç sizin için nasıl başladı? Kafanızda nasıl bir CERN vardı ve bir parçası olduğunuzda nasıl bir kurumla karşılaştınız?

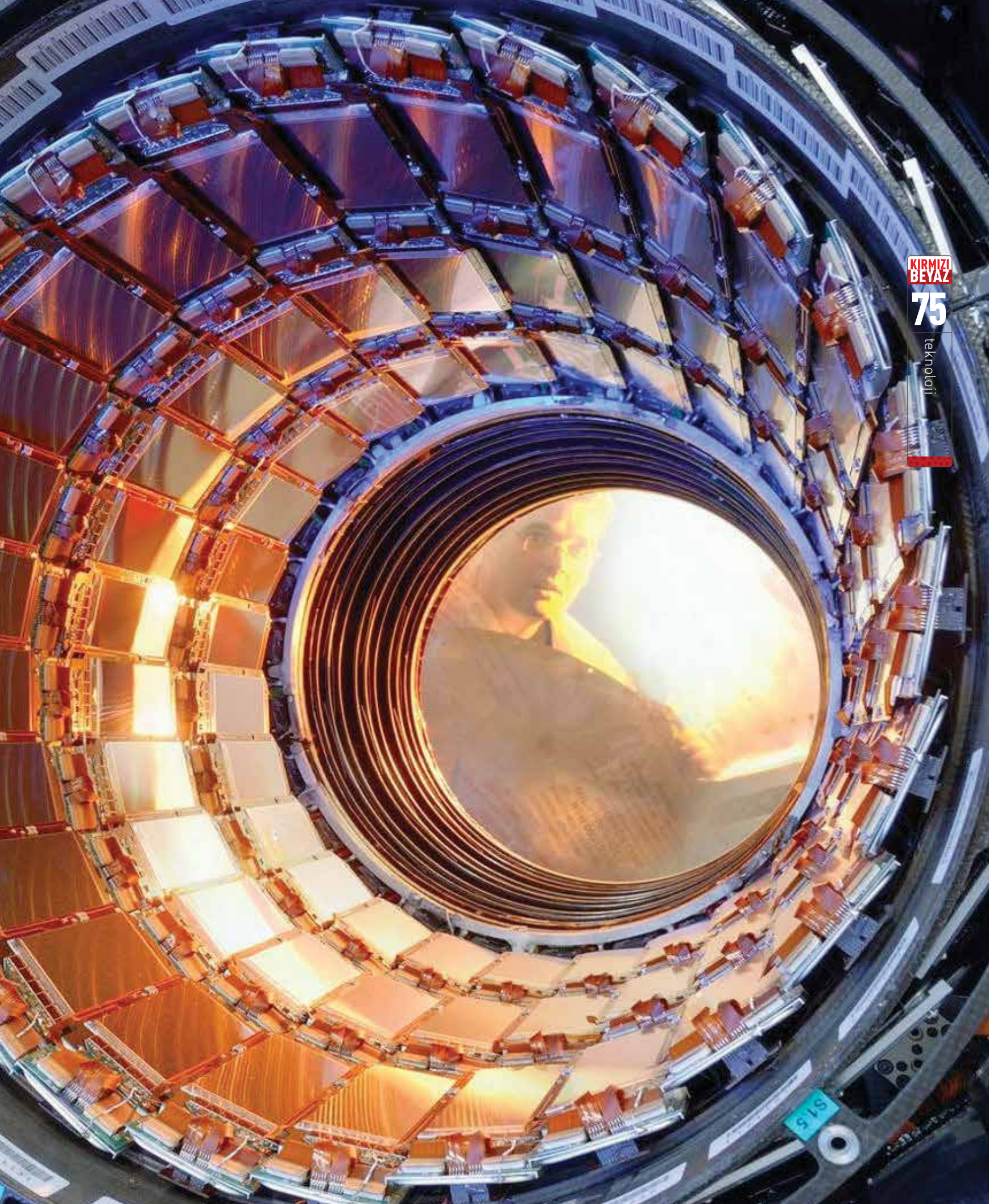
Bir bilim insanı olmayı çocukluktan beri istemiştim, hatta ilkokul yıllığımda uzay bilgini (o her ne demekse), olmak istediğimi yazmış arkadaşlarım. O zaman tabi CERN falan duymamıştım; ailemde “Büyüyünce astronot olur, NASA’ya gider bu çocuk” şeklinde şakalar yapılırdı. Lisedeysen temel bilimler içerisinde en çok ilgimi çekenin fizik olduğunu anladım. Ama parçacık fiziği mi, kozmoloji mi, veya fiziğin başka hangi dalında çalışmak istediğimi ODTÜ’den mezun olurken dahi bilemiyordum. Doktoramın ilk yılında Stanford’da farklı farklı konulara dahil olup en sonunda deneysel parçacık fiziğinde karar kıldım. Doktoramı dünyadaki en uzun doğrusal hızlandırıcıda (SLAC) yaptığım için CERN’e geldiğimde açıkçası beni altyapı olarak şaşırtan pek bir şey olmadı. Benim açımdan CERN’ü en özel yapan şey

her dilden, her ülkeden, her inançtan binlerce insanın evrensel bir amaç için toplanıp beraberce çalışabilmesini görmek oldu. SLAC’de de bir çok ülkeden insan var ama CERN gerçekten uluslararası, uluslarötesi bir yer, insanın insan olduğu için yapılanlardan gurur duyacağı bir yer.

CERN içindeki işleyiş nasıl? Görev paylaşımları nasıl oluyor? Örneğin bir çalışma günü içinde neler yapılıyor?

Organizasyon olan CERN ile, CERN’de yapılan deneyleri birbirinden ayırmak lazım. Birincisi bir binanın sahibi gibi, sürekli yenilenen ve son teknoloji altyapısı olan bir binanın. Deneyler ise bu binadaki altyapıyı kullanmak isteyen kiracılar gibi. Örneğin kamuoyunda Büyük Deney veya Yüzyılın Deneyi adı verilen araştırmaların yapılabilmesini sağlayan Büyük Hadron Çarpıştırıcısı (BHÇ) CERN’in ve oradaki hızlandırıcı fizikçilerinin sundukları bir altyapı. Bu altyapıyı kullanan birden fazla deney var, bunların en büyükleri ATLAS ve CMS. Bu deneyler çarpışmalarda neler olduğunu gözlemliyorlar ve oradan sonuçlar çıkarılıyor. Tabi ortada organik bağlar da var, ATLAS ve CMS’de çalışan binlerce fizikçinin büyük bir kısmı dünyanın dört bir yanındaki üniversitelerden geliyor ama azımsanmayacak bir kısmı da CERN’ün kendi elemanı. Yani binanın sahipleri aynı zamanda kiracıların yaptıkları işlere ortak.

CERN organizasyonunda en üst kararların alındığı merci tam üye olan ülkelerin her birinden bir bürokrat ve bir bilim insanının oluşturduğu CERN Konseyi. Bu konsey yılda dört kere toplanıyor ve CERN’in geleceğini

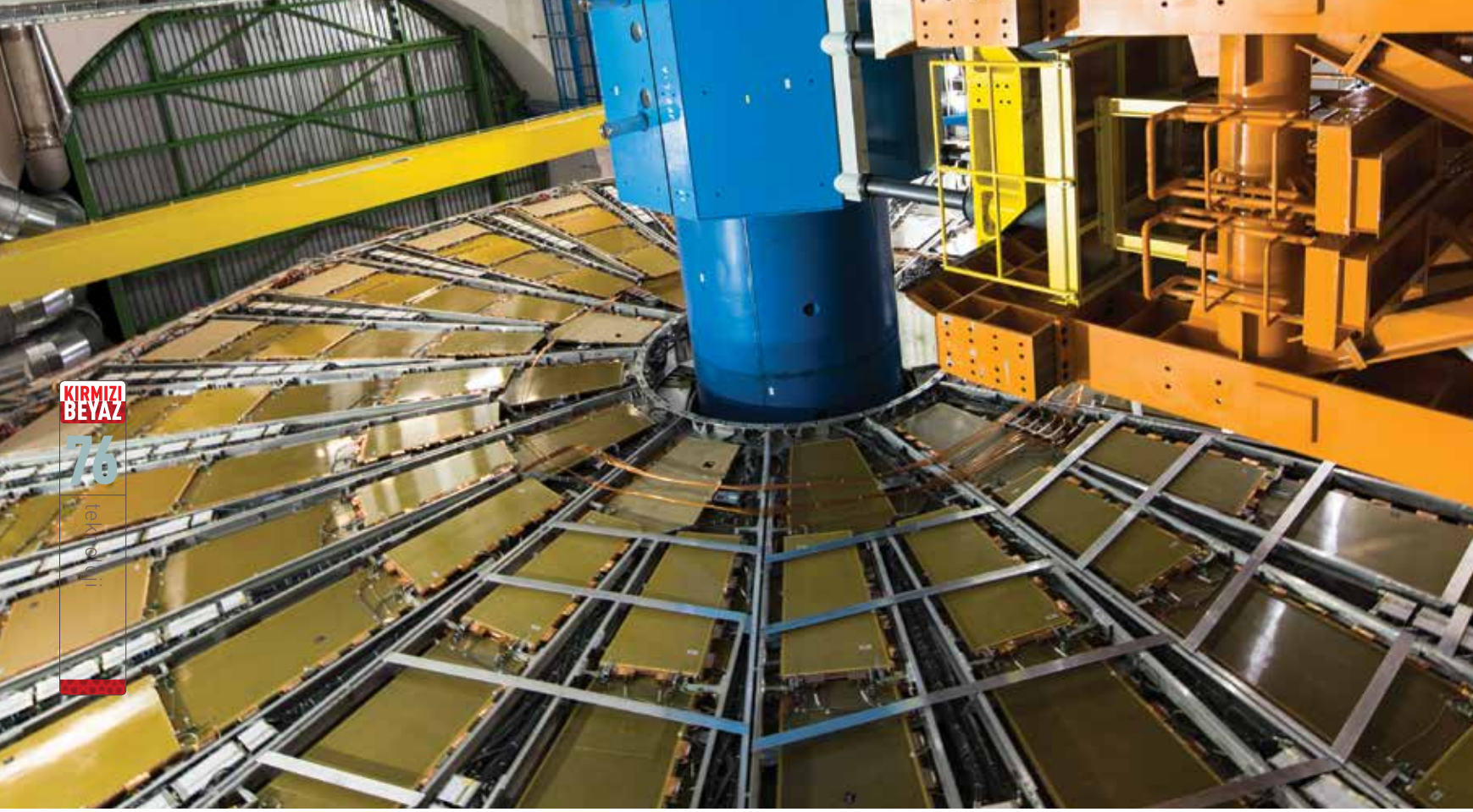

KIRMIZI
BEYAZ

75

teknoloji

S15

belirleyecek türden konuları karara bağlıyor: kimler üye olacak, hızlandırıcılar ne zaman inşa edilecek ve ne zaman emekli edilecek gibi. BHÇ için de böyle: ne zaman kapanacak, ne zaman açılacak, ne zaman üst enerji seviyesine çıkacak, vs.

Bu en üst kararların dışında hemen herşey biliminsanlarının kendi organizasyonları üzerinden işliyor. Bu anlamda buna devasa bir sosyoloji deneyi de diyebilirsiniz. ATLAS Deneyi'nde 38 ülkeden 174 kurumdan (üniversite ve araştırma kurumları) 3000'in üzerinde fizikçi çalışıyor. En küçüğünden en büyüğüne her bir kurumun bir oy hakkı olduğu demokratik bir sistemle alınıyor deneyin tüm kararları. Hoca-öğrenci, doçent-profesör gibi ayrımlar asgari seviyede, iş yapan takdir ediliyor ve yükseliyor.

Son olarak gündelik çalışma düzenimize gelince: Ortalama bir iş gününün üçte biri değişik toplantılarla, kalanı da bilgisayar veya aletlerin başında geçiyor. Günün her saati çalışılıyor, örneğin öğle yemekleri asla fizik konuşulmadan geçmiyor veya gece 1'de yazılmış e-mektuplar genellikle 15 dakika içerisinde cevaplanmış olabiliyor. CERN'de bir sürü fizikdışı konularda da klüpler var, insanlar çalışmaya ara verdiklerinde bu şekilde sosyalleşmeye devam ediyorlar.

Büyük Deney'i benzerleri arasında farklı kılan ve gerçekten büyük yapan neydi?

Az önce değindiğim gibi Büyük Deney tabiri aslında ya-

nıltıcı. O yüzden ATLAS, CMS gibi deneylerin verileri topladıkları parçacık çarpışmalarını sağlayan BHÇ ile başlayayım cevap vermeye. BHÇ insanlık tarihinin en büyük makinelerinden biri. Yaklaşık 27 km uzunluğunda, yerin 100 metre altında. Çalışması için kullanılan 9300 süpermıknatısın ağırlığı 33 bin ton, yani yaklaşık 1000 Boeing 737 uçağı kadar. Bu süpermıknatısların çalışabilmeleri için eksi 271 derece sıcaklıkta tutuluyorlar – bu dış uzaydan daha soğuk. Bu mıknatısların yarattığı manyetik alan yerin manyetik alanının 100 bin katı civarında. Makinanın içerisinde hızlandırılacak parçacıkların önüne hava molekülleri çıkmasını diye kullandığımız vaküm sistemleri sayesinde Güneş Sistemi'ndeki en boş mekanı yaratmış oluyoruz. BHÇ'de protonlar çarpıştırılmadan önce ışık hızının yüzde 99.999997'sine ulaşıyorlar ve bu şekilde insanlık tarihinde gelmiş geçmiş en yüksek enerjili çarpışmalar gerçekleşiyor. Çarpışmaların olduğu noktadaki sıcaklık çok kısa süreler için Güneş'in merkezindeki sıcaklığın 100-300 bin katına çıkabiliyor, yani Büyük Patlama adını verdiğimiz evrenimizin başlangıcından, saniyenin 10 milyarda biri sonraki sıcaklık seviyesi.

BHÇ çalışırken saniyede yarım milyar civarında çarpışma gerçekleşiyor, bunların verilerini DVD'lere yazıp üst üste koysak, her yıl 3 km yüksekliğinde (yaklaşık Nemrut Dağı kadar) DVD kuleleri oluşurdu. Bu çarpışmaları inceleyen ATLAS ve CMS gibi deneyler de gelmiş geçmiş dünyanın en büyük algıç cihazlarından. Örneğin ATLAS altı katlı bir bina boyunda, yaklaşık 7 bin ton ağırlığın-

da. 100 kùsur milyon kanaldan veri okuyan, adeta dũnyanın en bũyũk dijital fotoğraf makinası. Bũyle bir makinayı tasarlayıp, inşa edip çalıştırmak için çok kişi (yaklaşık 3000) gerekiyor. Dolayısıyla bilimsel dergilere yolladığımız makalelerde ilk ũ sayfa sadece yazar isimlerine gidiyor. Bu bağlamda da rekor kırdık diye şakalaşıyoruz arada.

Bũyũk Deney'i bir ilkokul çocuğuna anlatmanız gerekse nasıl tanımlardınız?

İyi bir yemek yapmak için içindeki baharatları anlamak gerekir. Gũzel bir yũn kazak için her bir ilmiğin nasıl olduğunu, iki ters bir dũz mũ, iplerin birbiriyle nasıl bir rgũ oluşturduğu anlamak gerekir. Parçacık fiziği ile biz de dũnyamızın, evrenimizin yapıtaşlarını anlamaya, onların nasıl bir rgũye göre etkileştiklerini anlamaya çalışıyoruz. Okuldaki mikroskop nasıl mikropları, bakterileri grũlebilir kılyorsa, Bũyũk Hadron arpıştırıcısı da seni, beni, canlıları, dağı, taşı, havayı, suyu oluşturan atomların içindekileri gösteriyor. Buna bakarak kũtlenin ne olduğuyla ilgili anlıyoruz, yani neden bazı cisimleri hareket ettirmenin diğerlerine göre daha zor olduğunu. Ayrıca kimi zaman çizgi filmlere veya çizgi romanlara konu olan tũrden gözle grũnmez boyutlar, yeni maddeler, kuvvetler arıyoruz. Hoş o hayallerdeki gibi ışınlamalar, gizli kapılar, bũyũcũler falan yok, evrenimizin gerçekleriyle ilgileniyoruz, ma-sallarla değil.

Bũyũk Deney dũnyanın ilgisini çeken bir bilimsel alışma. Bilim insanları ve dũnya kamuoyunun deneye bakışları arasında nasıl bir fark var?

Kamuoyu dũnyanın her yerinde bu deneylere bũyũk ilgi gösterdi. Bu çok sevindirici ũnkũ yapılan çalışmalar kişilerin değil insanlı-

ęın malı ve bũylesine bũyũk projeler ancak toplumun desteği ile yapılabilir. O yũzden bir fizikçi olarak diyebilirim ki bizi takip edenlere çok teřekkũrler. Buna karşılık bu bũyũk ilgiden dolayı bũyũk bir bilgi kirliliği de söz konusu oldu. Bunlardan bir kaç örnek vereyim: (1) Biz protonların enerjisi 4TeV dediğimizde, bu aslında uçan bir sivrisineğin kinetik enerjisi kadar. Bir atomaltı parçacık için devasa bir enerji bu, ama öyle basında bir ara yazıldığı gibi depremlere falan yol aması, sivrisineklerin duvara çarpıp bina yıkmaması nasıl imkansızsa öyle imkansız. (2) BH 1980'lerden beri tasarlanan, 2000'lerde inşa edilen, ve son ũ yıldır çalıştırılan bir makina ve daha en az bir 15 yıl daha çalışması planlanıyor. Verilerin analizi haftalar, bazen aylar sũrũyor. Makineyi ilk çalıştırdığımız an tabi ki çok özel bir an, adeta yıllarca inşa edilen bir geminin ilk suya indirilişi gibi. Ama kamuoyuna sanki deney bir seferde yapıldı, bitti gibi yansıtıldı. Daha çalışılacak bir çok konu var oysa ki.

Deneye hazırlanma sũreci deneyde nasıl bir yer tutuyor?

Hazırlanma sũreci deneyin çok bũyũk bir parçası. Biraz önce söylediğim gibi BH'nin tasarım aşaması 1980'lerde başlamış. Bũylesine teknoloji ve mũhendislik harikası makineleri yapmak bũyũk çabalar gerektiriyor. BH bir anlamda kendi kendisinin prototipi olan bir makina, daha önce bũylesi yapılmamış. Genellikle yepyeni bir makinayı ilk yaptığımızda sorunlar çıkar, çalışmayabilir, baştan yapmak gerekebilir. Bir araba alırken bile, yepyeni bir model çıktıysa ilk çıktığı yıl almayın denir, aksaklıkları ortaya çıksın diye. BH gibi milyarlarca avro harcanacak bir makina içinse, yaptınız mı çalışacağını garantilemek zorundasınız. O yũzden çok zor bir hazırlık sũreci bu: Bir yanda sizin yaptığınızın dũnyada eşi benzeri yok, öte yanda başarısızlık kabul edilebilecek bir sonuç değil. Öyle olunca planlama ve hazırlık döneminde önce nispeten kũũk hazırlık projeleri yapıyorsunuz. Diyelim ki birkaç on milyon harcıyorsunuz sadece bu makinayı yapıp yapamayacağınızı belirleyebilmek için. Tabi bu arada yaptığınız denemelerden yepyeni teknolojiler ortaya çıkıyor. Sizin çok üst beklentilerinizi karşılayamayacak gibi grũnen zũm nerileri dahi endũstrinin içine yarayabilir. Bu arada şunu da ekleyeyim: Bũylesi bũyũk proje yönetimi, kalite kontrol mekanizmaları, ve her şart altında zũm üretebilme yetisi çok az rastlanır tũrden. CERN'deki ve deneylerdeki hazırlık çalışmalarının nasıl işlediğini araştırma konusu yapıp endũstriye tavsiyeler çıkartmaya çalışan endũstri mũhendisleri var.

Bilim insanlarının bu deneyden beklentisi neydi ve bu beklentiler karşılandı mı?

Az önce söz ettiğim gibi deney daha bitmedi ve daha da çalışmaya devam edeceğiz. Ama şu ana kadar çıkardığımız sonuçlar bile bilimsel anlamda mũthiř, rneğin Higgs bozonuyla tutarlı bir parçacığın keşfi dũnyanın en prestijli iki bilim dergisinden biri olan Science'da yılın keşfi seçildi. Bilimin ve mũhendislięin tũm dallarından insanlar yazdıkları makalelerini Science'da yayınlatabilmek isterler, bu durumda tersi oldu, Science bizi davet etti, gelin makalenizi biz yayınlalım diye.

Bu arada dikkat ederseniz Higgs bozonu demedim, Higgs bozonuyla tutarlı bir parçacık dedim. nũmũzdeki dönemde bu yeni keşfedilen parçacığın değişik özelliklerini detaylıca lũp Higgs

bozonu olup olmadığını belli bir kesinliğe bağlamaya çalışacağız. Eğer hakikaten Higgs bozonu ise madde- nin nasıl kütle kazandığı açıklığa kavuşmuş olacak. Yok değilse, işte bu daha da büyük bir keşif olur – parçacık fiziğinde çığır açar böylesi bir şey.

Önümüzdeki yıllarda BHÇ'nin parçacıkları hızlandırdığı enerji yükseltilecek. Bizim de bakmaya devam edeceğimiz başka konular olacak: Şu ana kadar bildiğimiz tüm parçacıkların sayısını iki katına çıkartacak süpersimetri konusu örneğin. Bu konu sicim kuramı adını verdiğimiz ve evrenimizin en temel tüm kuvvetlerini tek bir denklem grubuyla açıklayabilecek kuramın beklentilerinden. Veya gözle görünemeyecek kadar küçük yeni uzay boyutlarını arayacağız. Evrenimizdeki tüm madde ve enerjinin yaklaşık dörtte birini oluşturan ve varlığını astrofizik ölçümleri sayesinde ortaya çıkarttığımız yeni bir çeşit madde var, bu maddeyi arayacağız. Dünyamızdaki tüm fiziksel olayları açıklamakta kullandığımız dört temel kuvvetin dışında başka kuvvetler var mı diye baka- cağız. Maddenin katı, sıvı, gaz gibi halleri var biliyorsunuz. 2000'lerde keşfedilen yeni bir hal var, quark-gluon plazma. Bu halin özelliklerini ölçmeye devam edeceğiz. Ve daha saymakla bitiremeyeceğim bir sürü yeni temel bilim konusu...

CERN'ün WWW gibi bazı keşiflere de ev sahipliği yaptığını biliyoruz. Bu anlamda Büyük Deney'in dolaylı olarak etkileyeceği teknolojik gelişmeler var mı? Eğer varsa bu gelişmeler hayatımızda nerelere dokunabilir?

CERN'de WWW tarzındaki keşifler bir çeşit yan ürün gibi. Bundan biraz söz ettik, hedeflerinizi büyük koyarsanız, o zaman şimdiye kadar karşılaşılmamış teknik güçlüklerle karşılaşmanız kaçınılmaz. Bu güçlükleri aşmak için de CERN ya kendisi keşifler yapıyor, ya da endüstriye keşif yapabilmesi için olanaklar sunuyor. Bu sayede ortaya çıkmış öyle çok ürün var ki: radyoterapi cihazları, ileri teknoloji dijital kameralar, tomografi cihazları, dünyada radyasyona maruz kalan hemen her durumun benzetimini yapmakta kullanılan bilgisayar yazılımları, uzaya ve diğer yüksek radyasyonlu ortamlara dayanıklı elektronik devre tasarımları, yüksek teknoloji yalıtım sistemleri, süperiletken güç aktarım sistemleri, vs. Yakın zamanda CERN ve BHÇ'deki deneyler Grid adını verdiğimiz yeni bir internet teknolojisinin kurulmasına ön ayak oldular. Bu teknoloji dünya çapında binlerce başka araştırma projesine katkıda bulunuyor şimdi. Hiç aklınıza gelmeyecek yerlerde bile işe yarıyor, örneğin afetlerde kurtarma ekiplerine haritalar hazırlanmasında, veya Karadeniz havzasında su kaynaklarının modellenmesinde.

Ancak bu çeşit yan ürünlerin dışında, Higgs bozonunu aramak gibi temel araştırmaların hayatımızda neleri değiştirebileceğini kestirebilmek adeta imkansız. Bu

1850'lerde yaşayıp "elektrik keşfedildi, bundan ileride ne çıkar?" demek gibi bir şey. Uygulamalı bilimler bugünün teknolojisini geliştirir, temel bilimlere ise yarın. Ve hiç aklımıza gelmeyecek şekillerde olur bu: Bugün araçlarda GPS gibi hassas yol bulma sistemleri varsa, bunu 1915'de Einstein'ın genel görelilik kuramına borçluyuz.

Türkiye CERN'de nasıl bir rol üstleniyor? Üniversitelerimizin bu süreçte yer alması Türkiye için ne gibi avantajlar sunuyor?

Eylül 2012 resmi rakamlarına göre Türkiye'den 130'a yakın bilim insanı ve mühendis CERN'de kayıtlı olarak çalışıyor. Ayrıca kayıtlarını yenilememiş, çalışmalarını başka şekillerde devam ettiren veya dünyadaki başka parçacık fiziği deneylerine katılan da azımsanmayacak bir grup var. Bu insanlar ülkemizin dört bir yanındaki üniversitelerden, en büyük kurumlar Ankara, Boğaziçi, Çukurova, ODTÜ. Maalesef devlet üniversiteleri dışında katılım pek yok, benim bildiğim kadarıyla resmen kayıtlı şu an sadece Doğu ve Özyeğin Üniversitesi'nden araştırmacılar var. Gene de 1980'lerde deneysel parçacık fiziğinde doktorası olan yetişmiş insan sayımızın bir elin parmakları kadar olduğunu düşünürseniz, hatırı sayılır bir gelişme gösterdiğimizi farkediyorsunuz. Yalnız şunu da eklemek lazım, nüfusumuza oranla sayımız hala az, ayrıca hızlandırıcı teknolojilerindeki uzman sayımız çok kısıtlı.

CERN'de 1961 yılından beri gözlemci üye konumundayız, bu bizi en eski gözlemci üye ülke yapıyor. Az önce söylediğim sayılar da anlam kazanıyor bu şekilde: Gözlemci olarak deneylere katılmak nispeten kolay, ama hızlandırıcı üretmek, makineler yapabilmek ve teknolojik açıdan da azami kazancı sağlayabilmek için daha aktif roller üstlenmek gerekiyor. Yani artık elimizi taşın altına tam koymalıyız.

Üniversitelerimizin şu an için CERN'de bulunmaktan en büyük kazancı eğitim ve araştırma fırsatları ile ilgili. CERN'de çalışıp bir deneye katkı verebilecek öğretim üyeleriniz varsa, bunlar hem iyi öğrencileri çekiyorlar, hem de dünyada ağırlığı olan bilimsel makalelerde yazar olmuş oluyorlar. Ancak ülkemiz hızlandırıcı ve parçacık fiziğinde daha aktif rol oynamak şeklinde bir yol haritası çizerse, üniversiteler CERN ve Türk sanayisi arasında da bağlayıcı roller oynamaya başlayabilirler.

Türkiye'nin CERN'den çıkacak olmasına dair haberler yer aldı. CERN bünyesinde bulunmamamızın Türkiye için doğuracağı kayıplar nelerdir?

Burada bir bilgi kirliliği oldu maalesef. Biz hiçbir zaman tam üye olmadık, dolayısıyla çıkıyoruz diye bir şey söz konusu değil. Sorun tam üyeliğe başvurup, üyelik kriterlerini hem teknik altyapı, hem de insan gücü olarak yerine getirdiğimiz CERN tarafından belirlenmesine

rağmen, tam üyelikten başvurumuzu geri çekmemiz ve onun yerine daha alt bir hedefe yönelip, asosiye (bağlı) üyeliğe aday olduğumuzu açıklamamızı. Hemen şunu belirtmek lazım: Asosiye üyelik şu an bulunduğumuz gözlemci üyelikten kesinlikle daha iyi bir konum, o yüzden asosiye üyeliğin de bir kazanç olduğunu söyleyebiliriz. Ancak bir takım da oynamak için kendinizi ispatlayıp takıma davet edildiğinizde, yedek kulübesini değil, sahayı hedeflemelisiniz.

Bundan bir kaç yıl öncesine kadar asosiye üyelik diye bir konum yoktu. Ancak CERN artık bir dünya markası olduğundan coğrafi olarak Avrupa'dan uzak olan ama bu konularda daha çok söz sahibi olmak isteyen ülkeler için bir çözüm önerisi olarak düşünüldü. Örneğin Brezilya şimdilerde asosiye üyelik müzakerelerini yürütüyor.

Asosiye üyeliğin tam üyelikten bilimsel çalışmalara katkı açısından büyük bir farkı yok. Ama teknolojik ve politik açılardan eksikleri var. CERN'den kendi sanayinize teknoloji transferi yapabilmemiz için oradaki ihalelere girmemiz lazım. Bu ihalelerde ille de sizin teknolojisini geliştirdiğiniz ürünlerinizin olması da gerekmiyor; CERN diyelim bir kristal blok geliştiriyor deneylerde kullanmak için ve bu bloklardan 10 bin adet istiyor. Siz gelip üretim kapasitenizi ve daha önceden bu konulardaki deneyimlerinizi gösteriyorsunuz. İhaleyi alacak olursanız, CERN size kendi geliştirdiği kristalleri üretmenin yolunu öğretiyor, sonra siz onu çoğaltıyorsunuz. Daha sonra aynı kristaller biyomedikal alanındaki algıçlarda kullanılıyor ve siz CERN'den aldığınız teknoloji ile dün-

ya piyasasında yer bulabiliyorsunuz kendinize. Bu arada eklemek lazım, ülkemizin bu tür ihaleleri alabilecek rekabet gücüne sahip şirketleri var. Yakın zamanda cam ve optik sanayisiyle ilgili TEPAV'ın bir raporu çıktı örneğin. Maalesef asosiye üye olursanız, şirketleriniz böyle ihalelere sadece tam üye ülkelerden istekli çıkmazsa girebiliyorlar. Bunların dışında CERN'ün teknoparklarınıza ve orada kurulmakta olan şirketlerinize özel desteği oluyor, teknoloji lisanslamada kolaylıkları falan oluyor tam üyelikte.

Olayın politik tarafı ise şu şekilde: İsrail, Güney Kıbrıs, Sırbistan bizimle başvurmuşlardır ve şimdi onlar tam üye olurlarken, biz asosiye olacağız. Bu başvurularda belli dengeler olmuştu, bizim üyeliğimize politik sebeplerle karşı duracak olan ülkeler dengelenmişlerdi. İleride tam üyeliğe geçmek istersek bu ülkelerin veto hakları olacak.

Sonuç olarak bir fırsat kaçırdık belki ama bunun üzerinde daha fazla durmamalıyız. Çağdaş uygarlığın etkin bir parçası olmak isteyen ve bölgesel güç olan bir ülkeyiz. Şu aşamada asosiye üyelik müzakerelerini tamamlayıp, ondan alabileceğimiz azami kazancı almaya bakmalıyız. Asosiye üyelik de, ve er geç olacağımızı ümit ettiğim tam üyelik de, bizim için amaç değil, araç olmalı – hem ülkemizin refah düzeyini yükseltmek için, hem de başı dik bir şekilde insanlık aleminde hak ettiğimiz yeri almak için.

Erkcan Özcan Kimdir?

1978 yılında Ankara'da doğan Erkcan Özcan, 1995'de TED Ankara Koleji'nden, 1999'da Ortadoğu Teknik Üniversitesi'nden mezun oldu. ODTÜ'de çift anadal programına katılıp hem elektrik-elektronik mühendisliği, hem de fizik bölümlerini bitiren Özcan, Kaliforniya'daki Stanford Üniversitesi'nde parçacık fiziği alanında doktorasını tamamladıktan sonra, 2006 başında Londra'daki University College London'da doktora sonrası araştırmalarına başladı. CERN-ATLAS Deneyinin parçası olan bu araştırmaların ilk yılında Londra'da bulunan Erkcan Özcan, devamında düzenli olarak CERN'de bulundu. Ocak 2011 itibarıyla 11 yıl aradan sonra Türkiye'ye kesin dönüş yaptı ve şimdi Boğaziçi Üniversitesi CERN-ATLAS takımının liderliğini yapıyor.

MÜZAYEDE

Kullanılmış ev eşyalarından tarım ürünlerine, antikalardan gayrimenkullere, sanat eserlerinden pullara kadar birçok mal ve ürün müzayedeye konu olabilir. Eski zamanlarda köleler dahi müzayedeye yoluyla satılmış.

“Satıyorum, satıyorum, saaaattttttmm...”

Çoğumuz müzayedeleri böyle hatırlarız. Müzayedede denilince elindeki tokmakla katılımcıları gözleyen ve elindeki sanat eserini ya da antikayı en yüksek fiyata veren kişi gözümüzün önünde canlanır. Müzayedeye ya da mezar aslında bunlarla sınırlı değildir. Bir balık mezatı ya da bir çiçek mezatı alıştırmız kalıbın dışındadır. Yine de müzayedede denilince aklımıza nezih bir salondaki artırma ortamı gelir. Geleneksel müzayedede, alıcıların birbirini izleyen artırma önerilerinin müzayedeye yöneticisi tarafından kabul edilecek en yüksek bedele ulaşması olarak tanımlanıyor. Bir de Hollanda tipi olarak tanımlanan müzayedede var. Bu yöntemde ise müzayedede ise satıcı mal

için önerdiği bedeli giderek azaltır, her alıcının kabul ettiği bedele malı satar. Bedel çok düştüğü zaman malı satıştan çeker.

Açık artırmaya konu olan mal, müzayedede öncesinde katılımcılar tarafından görülür. Bu aynı zamanda uzman kişilerin de danışmanlık verdikleri kişilere bilgi aktarmaları için iyi bir fırsattır. Bu süreçte alıcı mal için kendisine uygun bir fiyat belirler ve müzayedenin açılışını bekler. Müzayedede yöneticisi de belirlediği taban fiyattan yükseltmeye başlayabilir. Alıcı ve satıcıyı buluşturan an artırmanın durduğu andır ve en yüksek fiyat veren malın sahibidir. Müzayedede malların gerçek fiyatlarının belirlenmesinde önemli bir araçtır. Kullanılmış ev eşyalarından tarım ürünlerine, antikalardan gayrimenkullere,

sanat eserlerinden pullara kadar birçok mal ve ürün müzayedeye konu olabilir. Eski zamanlarda köleler dahi müzayedeye yoluyla satılmış.

Müzayede ticari bir faaliyet olduğu kadar bir hobi olarak da görülüyor. Belirli konulara gönül vermiş kişiler bu konulardaki görgülerini artırmak veya koleksiyonlarını tamamlamak için müzayedelere katılıyor. Bu nedenle müzayede salonları heveskarlardan simsarlara geniş bir yelpazedeki katılımcıyı ağırlar. Bazı müzayedelerde gerçek alıcılar ortaya çıkmak istemez ve onların yerine temsilcileri katılır.

Sanat eserlerine tutkuyla sahip isteyen kişiler de müzayedelerde boy gösterir. Bunlardan bir kısmı gerçek koleksiyonerler bir kısmı ise akıllı bir yatırım için mecra arayan kişilerdir. Günümüzde müzayedecilik; emlak, otomobil, mobilya, iş makineleri sektörlerinin yanı sıra antika ve sanat eserleri alanında aktif olarak devam ediyor.

Dünya'daki en büyük ve tanınmış antika ve sanat eserleri müzayede firmaları Christie's ve Sotheby's'dir. Türkiye'den

koparılmış birçok tarihi esere yine bu şirketlerin müzayedelerinde rastlamak mümkün olabiliyor. Devlet kurumlarının da katıldığı kimi müzayedelerle Anadolu'dan koparılan tarihi eserler tekrar yuvalarına dönme imkanı buluyor.

Türkiye'de ise Antik A.Ş., Portakal Müzayedeevi gibi firmalar antika ve sanat eserleri müzayedeleri düzenliyor. Ancak teknolojinin gelişmesi müzayede kavramına yepyeni bir boyut getiriyor. Artık herkes hem koleksiyoner hem de potansiyel bir müzayede yöneticisi. Satmak istediğiniz malları internet üzerindeki online müzayede sitelerine yerleştirdikten sonra bitiş zamanını belirleyip gelen teklifleri değerlendirmeniz yeterli. Müzayede ile sadece ilgi duyduğunuz objeleri malları satın almak veya satmanın yanında hoş anılar da biriktirmiş oluyorsunuz. Müzayede salonlarını cazip kılan ve irili ufaklı koleksiyonları oluşturmak için motivasyon sağlayan sihirli karşımın içinde sanırım bu duygu da önemli bir yer tutuyor.

OTOMOBİL DÜNYASININ ZAMAN KAPSÜLÜ

MERCEDES BENZ MÜZESİ

Dışarıdan bir uzay üssünü ya da bir zaman kapsülünü andıran dev bina aslında otomobilin de tarihçesini, geçtiği aşamaları ve alacağı mesafeyi dünyanın dört bir tarafından gelen ziyaretçilere aktaran Mercedes-Benz Müzesi'nden başkası değil.

Sernur Yassıkaya

Almanya, İngiltere ile birlikte sanayi devrimini temsil eden, ağır sanayi ve teknolojinin melez çocuğu. II. Dünya savaşı sonrası adeta yeniden küllerinden doğan bu ülkeyi dünyada ön plana çıkaran ve yumuşak gücünü oluşturan iki unsur var. Birincisi futbol, ikincisi otomobiller. Bu ikili sayesinde, Almanya, II. Dünya Savaşı'nda dünyaya yaşattığı acıları unutturmuş ve yeniden sempati kazanmıştır. Alman panzerleri bu sefer Blitzkrieg ile değil, Bayern Münih, Werder Bremen, Borussia Dortmund, Franz Beckenbauer, Klinsmann, Matthäus gibi marka isimlerle milyarlarca futbolseveri peşinden koştururken, Mercedes, BMW, Volkswagen, Audi, Porsche gibi otomobil markaları ile de ayaklarını yerden kesiyordu. Özellikle Mercedes oluşturduğu marka imgesiyle, gücün, şöhretin, refahın ve zevk sahibi olmanın simgesi oldu. 2012 yılında 125. yılını kutlayan bu köklü firma, bu birikimini artık bizlerle de paylaşıyor.

Almanya'nın ve dünyanın en köklü firması ve otomobil markası Mercedes, yukarıdaki imajını hak etmek için pek çok sebebe sahip ama biri var ki, onu görüncüye, Mercedes'in neden Mercedes olduğunu anlıyorsunuz. Dışarıdan bir uzay üssünü ya da bir zaman kapsülünü andıran dev bina aslında otomobilin de tarihçesini, geçtiği aşamaları ve alacağı mesafeyi dünyanın dört bir tarafından gelen ziyaretçilere aktaran Mercedes-Benz Müzesi'nden başkası değil. Sahip olduğu teknik özellikler ve mimari tarzı ile Almanya vizyonunun ve gelişmiş teknolojik

alt yapısının dışavurumu olan bu yapı, içindekilerle de bir markanın yüzyılı aşan yolculuğundan paragraflar sunuyor.

19 Mayıs 2006 tarihinde, Almanya'nın Stuttgart şehrinde 4800 metrekarelik bir alan üstüne inşa edilen, 47,5 metre yüksekliğinde Mercedes-Benz Müzesi, sergilediği 160 farklı Mercedes modeli dışında birbirinden ilginç ayrıntılara sahip. Binanın iç dizaynı insan geninin şifrelerini oluşturan DNA'nın yapısı örnek olarak oluşturulmuş. Böylelikle marka kendi felsefesini yani sürekli olarak insanın hareket edebilirliğini kolaylaştıracak radikal yenilikler üretme vizyonunu müze ziyaretçilerine aktarmış oluyor. Bu teknoloji harikası 9 kademeli binayı aydınlatmak için 12 bin tane lamba kullanılmış. Binanın elektrik ve elektronik aksamı toplam uzunluğu 630 kilometreyi bulan kablo ağı ile sağlanmış durumda. Binanın ısıtılması ve soğutulması işlemleri ile atık amaçlı kullanılan boruların uzunluğu 100 kilometreyi buluyor. Müzeyi ziyaret ise bir otomobil sevdalısı için tabana kuvvet demeyi hak edecek ölçüde. Dünyanın en değerli otomobil koleksiyonunu görmek için en kısa 1,5 km en uzun ise 5 km'lik yürüyüşle sona erecek bir ziyareti göze almanız gerekiyor. Ama yukarıda da dikkat çektiğimiz gibi aslında en uzun 5 km süren bu mesafede aslında 125 yıllık bir zaman dilimini geride bırakıyor, küresel bir markanın tarihine canlı şahitlik ediyorsunuz.

Yaklaşık 2 saatinizi alan müzeyi ziyaretinize ilk olarak zaman

KIRMIZI
BEYAZ

85

otomobil

kapstülünün en üst tabakasından yani 1886'da Mercedes-Benz'in hikayesinin giriş paragrafından başlıyorsunuz. Burası adeta "Geleceğe Dönüş" yaşayacağımız nokta. Yolculuğunuz spiral olarak şekillenen ve tüm müze koleksiyonunu ziyaret ederek sizi çıkış kapısına kadar götüren bir rotayı takip ediyor. Tur burada iki bölüme ayrılıyor. Ziyaretçiler dilediği bölümden başlama imkanına sahip. Müze turunun ilk kısmında "Efsane" adlı bölümü ziyaret ederek markanın kronolojik olarak tarihçesine dokunuyorsunuz. İkinci grup "Koleksiyon-Arabaların Zenginliği" adlı bölümü oluşturuyor ve beş farklı "Koleksiyon Odası" ki burada, markanın portfolyosunu ve çeşitliliğini tematik olarak izleyebilirsiniz. Ziyaretçilerin diledikleri zaman bu iki tur arasında değişiklik yapabilme imkanına sahip olduğunu da unutmadan söyleyelim. İki turun bitiş noktasını "Gümüş Ok" olarak adlandırılmış ve Mercedes markasının katıldığı yarışmalarda elde ettiği dereceleri ve rekorların bulunduğu bölümü oluşturuyor. Bu bölümde, Mercedes markasının teknoloji alanındaki yatırımlarını ve attığı adımlar paylaşırken, otomobil'in geleceği ile ilgili gündemde olan maddeleri de birinci elden öğrenmemiz sağlanıyor.

EFSA NE BÖLÜMÜ

Mercedes-Benz müzesindeki bu bölüm Efsane Odalar ve Koleksiyon Odaları olarak ikiye ayrılıyor. Her efsane odası merkezinde bir tema ile oluşturulan belirli bir dönemden oluşuyor. Bu bölümlerde bir markanın nasıl ete kemiğe büründüğünü otomobilin ilk icadından itibaren gözlemleme imkanına sahipsiniz. Şimdi dilerseniz efsaneler bölümündeki 7 sergiyi tanıyalım.

EFSA NELER BÖLÜMÜ SERGİLERİ

Öncüler – Otomobilin icadı 1886-1900

Mercedes – Bir Markanın Doğuşu, 1900-1914

Değişim zamanı – Dizel ve Süpercharger, 1914-1945

Savaş sonrası Mucizesi – Form ve Çeşitlilik, 1945-1960

Vizyonerler – Güvenlik ve Çevre, 1960-1982

Yeni Başlangıç – Emisyon Sıfır Mobiliteye Doğru

Gümüş Oklar – Yarışlar ve Rekorlar

KOLEKSİYON ODALARI: TEMATİK DÜZLEM

Koleksiyon odaları zengin içeriği ve temalara göre ayrılmış bölümler için yapılmış geniş background çalışmalar ile gezmesi keyif verici ve aynı zamanda bilgilendirici bir ziyaret vaat ediyor. Burada otomobilin kullanım alanlarıyla ilgili birbirinden farklı temalar sizi karşılıyor. Toplu taşıma, taksi, mal taşıma ve dağıtım vb. birçok alanda kullanılan Mercedes üretimi motorlu araçlarla ilgili bilgileri burada alabiliyorsunuz. Her bölümde bulunan "mini sinema" ise temaları görsel bir şekilde ziyaretçilere aktarmakla görevli. Müze'deki koleksiyon odaları şu şekilde sıralanıyor:

KOLEKSİYON GALERİLERİ

Seyyahlar Galerisi

Taşıma araçları Galerisi

Yardımcılar Galerisi

Ünlüler Galerisi

Kahramanlar Galerisi

Müzeden çıkmadan önce ise sizi duygusal bir veda bekliyor. Tüm otomobil sevdalılarının özellikle Mercedes hayranlarının ayrılmak istemeyeceği bu bölümde, çeşitli dönemlerde başarılar kazanmış Mercedes modelleri ile geçmişten bugüne tasarlanmış deneysel Mercedes modellerini görmemiz mümkün hale geliyor. Kısacası sizi Mercedes dünyasına alıp götürren ve adeta bir zaman yolculuğu yaptıran 2 saatlik gezide, bir otomobil markasının civatasından, dikiz aynasına, direksiyonundan, lastik jantına kadar nasıl evrim geçirdiğine tek tek şahit oluyorsunuz.

19 Ocak 1886'da Carl Benz ilk otomobil için patent hakkını kazandığında, 125 yıl sonra dev bir otomobil markasının doğuşuna imza attığını biliyor muydu, bunu asla bilemeyeceğiz ama bıraktığı eser bugün milyonlarca kişi tarafından zevkle kullanılıyor. Carl Benz'in ruhu belki de şimdi müzenin köşelerinde geziniyor. Unutmadan söyleyelim, Mercedes-Benz müzesi bugüne kadar 4,4 milyon kişi tarafından ziyaret edilmiş durumda. Siz de bir otomobil meraklıysanız, yolunuz Stuttgart'a düştüğünde mutlaka bu müzeye uğrayın. Sıfırdan bir markanın doğuşuna ve onla birlikte gelişen vizyonu yakından tanıma fırsatı edinin.

2012’NİN “EN PARLAK” TÜRK BİLİM İNSANI:

AYDOĞAN ÖZCAN

10 dolara üretilen bir cihaz sıradan bir cep telefonunu hassas tahliller yapan bir mikroskoba çevirebiliyor. Bu gelişmiş cihazı icat eden ise bir Türk: Prof. Dr. Aydoğan Özcan... Maliyeti sadece 10 dolar olan cihazın kolayca cep telefonuna monte edilmesiyle, her yere taşınması mümkün olmayan pahalı aletlere ve uzun süre gerektiren kan tahlillerine gerek kalmıyor. Bunun yerine hastalıklar her yerde, kısa sürede ve ucuz yolla teşhis edilip sonuçlar bir tuşla tıbbi bir merkezdeki veri tabanına yüklenebiliyor.

Cep telefonunun kamera merceğine takılan küçük bir aparatın üzerine yerleştirilen kan örneklerinden anında yüzbinlerce hücreyi analiz edilebiliyor. Analiz etmekle kalmıyor telefona yüklenen özel bir sistemle de teşhisi koyuyor dilediği sağlık örgütüne veya doktora mesajla sonuçları iletebiliyor.

Üçüncü dünya ülkelerinde yeni bir umut ışığı doğuran buluş doktora ihtiyaç kalmadan birçok bulaşıcı hastalığı Google Maps desteğiyle teşhis edebilecek ve telefonlarından toplanan test sonuçları bulaşıcı hastalıkların tüm dünyadaki yayılımının takibini yapmaya yarayacak.

Genç yaşta büyük başarılar

ABD’nin en çok okunan dergilerinden Popular Science, “tüm dünyada 2012 yılının en parlak 10 bilim adamı” arasında Özcan’a yer verdi. Aydoğan Özcan kendine özgü buluşlarıyla 2012 yılına damga vuran bilim adamları arasına adını yazdırmayı başaran en genç bilim insanlarından biri... Genç yaşına rağmen tıpta devrim niteliği taşıyan buluşlara imza atmış Özcan hâlâ Kaliforniya Üniversitesi (UCLA) Elektrik Mühendisliği Bölümü’nde görev yapmakta ve 14 Amerikan, 1 İngiliz ve 9 başvuru olmak üzere 24 patente sahip.

2000 yılında Bilkent Üniversitesi Elektrik Elektronik Mühendisliği’nden, 2005 yılında Stanford Üniversitesi Elektrik Elektronik’ten doktorasını alan Özcan, 2006 yılında Harvard Üniversitesi Tıp Fakültesi’ndeki Wellman Işıksal Tedavi Merkezi’nde araştırmacı öğretim üyesi pozisyonuna getirildi. Lifeboat Foundation’da bilimsel danışma kurulu üyesi, SPIE Fotonik Batı Konferansı’nda program komite üyesi, NSF ve Harvard-MIT Innovative Technology for Medicine programları için panel üyesi ve hakemlik yapan Özcan’ın sahip olduğu 24 patenti

ABD'nin dev sanayi şirketlerinden Northrop Grumman Corporation satın aldı.

2008 yılında merceksiz gözleme ve belirme teknolojisini geliştirdiği için 2008 yılı Okawa Foundation Research Ödülünü kazanan Özcan, ayrıca 2009 yılında 2009 ONR Genç Araştırmacı Ödülü ile 2009 IEEE Fotonik Derneği (LEOS) Genç Araştırmacı Ödüllerine de layık görüldü.

Prof. Dr. Aydoğan Özcan'ı tüm dünyada meşhur eden buluş ise 2012 yılında kendi laboratuvarında ekibiyle icat ettiği kan tahlili yapan gelişmiş özelliklere sahip cep telefonuydu. Türk Profesör Özcan, Beyaz Saray'ın geçen yıl 94 genç bilim adamı ve mühendise verdiği 'Başkanlık Kariyer Başlangıç Ödülü'ne layık görülmüştü. Son yıllarda sık sık ABD medyasında yer alan Özcan, kısa süre içinde ABD'nin en çok tanınan bilim adamlarından birisi haline geldi.

LINCOLN

Kölelere Özgürlük

Yönetmen: Steven Spielberg

Senaryo: Tony Kushner

Oyuncular: Joseph Gordon-Levitt, Tommy Lee Jones, Daniel Day-Lewis, Lee Pace, Sally Field

Yapım: 2012 - ABD

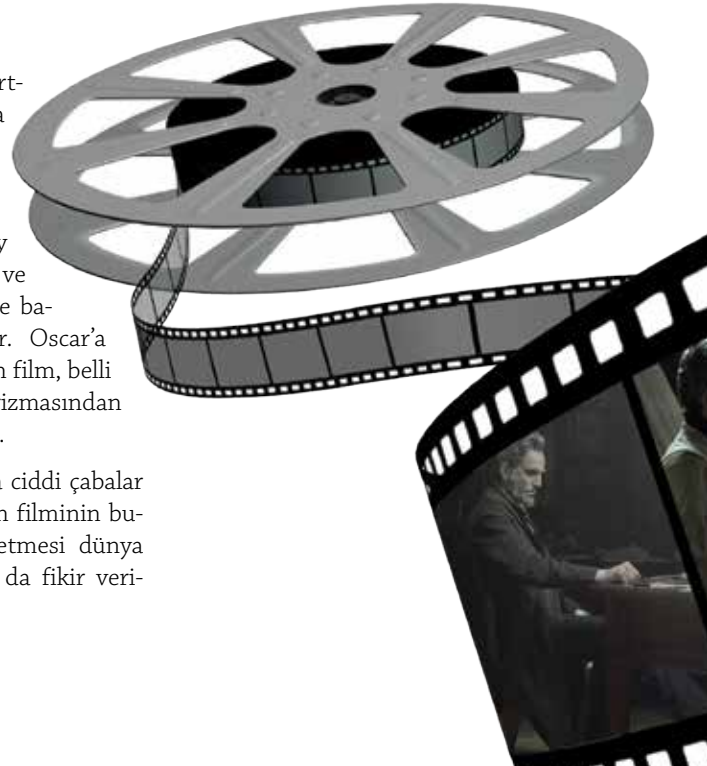
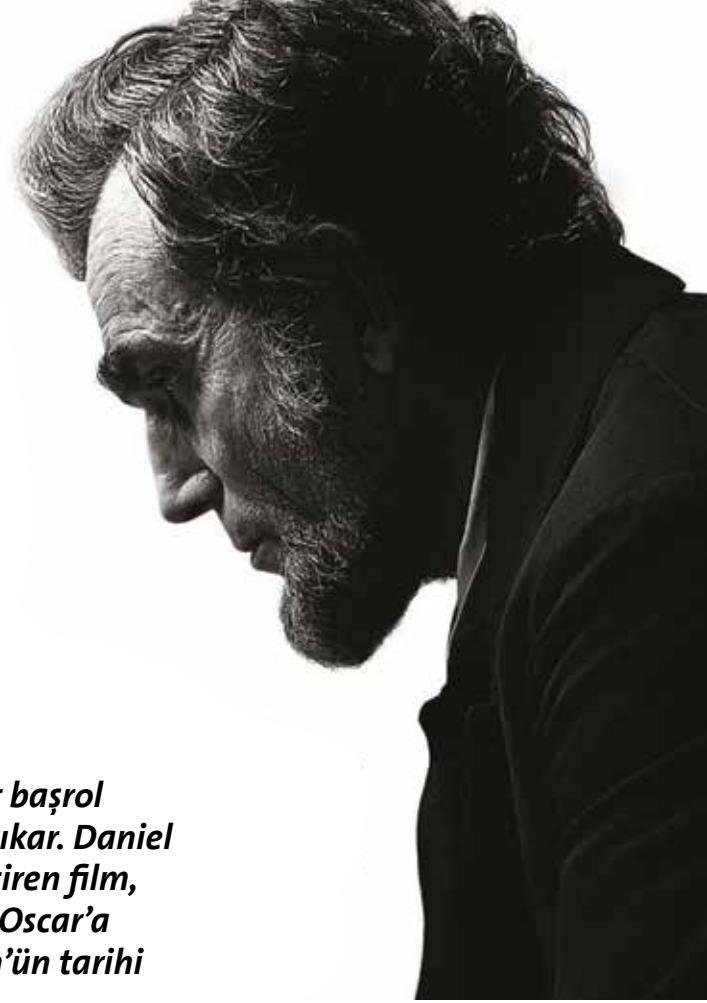
Oscar ödüllü bir yönetmenle Oscar ödüllü bir başrol oyuncusu bir araya gelince Oscarlık bir film çıkar. Daniel Day-Lewis ve Steven Spielberg'i bir araya getiren film, ışıkları Abraham Lincoln'ün üzerine tutuyor. Oscar'a 12 dalda aday gösterilen film, belli ki Lincoln'ün tarihi karizmasından nasiplenmeyi amaçlıyor.

Tarihi kişiliklerin filme konu olması sık rastlanan bir durum. Ancak tarihi kişiliklerin beyaz perde de başarılı bir şekilde yansıtılmasına aynı sıklıkla rastlamıyoruz. Bunda elbette herkesin zihninde farklı imgelere sahip olmaları önemli rol oynuyor. Bu türdeki kimi filmlerde makyaj kiminde kostümler kiminde ise konuşmalar tonlamalar öne çıkar. Binbir emek verilen tarihi kişilik filmleri neticede birçok kişiyi memnun etmekten uzak eserler olarak yerlerini alırlar.

Steven Spielberg imzasını taşıyan Lincoln filmi uzun diyaloglarla öne çıkan tarihi filmlerden birisi. Hikaye anla-

tım tekniğiyle standartların ötesinde bir iddia ortaya koyamayan film kadrosunda Daniel Day-Lewis, Joseph Gordon-Levitt, Tommy Lee Jones, Lee Pace ve Sally Field gibi isimlerle başarıya aday görünüyor. Oscar'a 12 dalda aday gösterilen film, belli ki Lincoln'ün tarihi karizmasından nasiplenmeyi amaçlıyor.

Köleliği kaldırılmasında ciddi çabalar ortaya koyan Lincoln'ün filminin bugünlerde arzı endam etmesi dünya konjonktürü hakkında da fikir veri-

yor. ABD'nin ilk zenci başkanı Barack Obama görevinin başında ve Lincoln filmi de gişelerde aynı başarıyı bekliyor ve hatta Oscar için en önemli adaylardan biri haline girmiş durumda. Filmin sinematografik iddiasını bir kenara koyacak olursak verdiği mesajlarla ABD'nin zayıflamakta olan yumuşak gücüne önemli bir katkı sağlayacağını söyleyebiliriz. İnsan hikâyeleri üzerinden dünya ile iletişim kurmayı benimseyen Amerikan devlet aklı Lincoln ile bu fırsatı tepe tepe kullanacak gibi görünüyor.

Lincoln filmi farklı gözlüklerle izlememiz mümkün. Bunlardan biri de liderlik gözlüğü... Abraham Lincoln savunduğu görüşleri hayata geçirmek adına zorlu mücadelelere girmekten kaçınmamış biri isim. Daniel Day-Lewis'in bu tarihi karakteri oynaması bir açıdan başarılı diğer açıdan ise riskli bir durum. Başarılı, çünkü aldığı Oscarlarla kalitesi tescil edilmiş bir oyuncu ve yine Oscarlı bir yönetmenle başarıyı kısa yoldan kazanabilmeyi hedefliyor. Riskli, çünkü her ne kadar tarihi bir kişiliği hem de tüm dünyanın bildiği bir tarihi figürü ortaya koysa da gündemi belirleyecek iddiadan uzak. Day-Lewis'in daha önce New York Çeteleri filminde sergilediği performans bu filmi izlerken hemen akıllara geliyor. Sally Field ise Abraham Lincoln'un karısı rolüyle izleyicilerin karşısına çıkıyor. Steven Spielberg'in imza attığı önceki filmleri bir gösterge olarak kabul edersek Lincoln tüm ihtişamına karşın diğer filmlerinin gölgesinde kalıyor.

Yaşanan çalkantılı günler hareketli sahneler yerine uzun konuşmalarla yansıtılmaya çalışılmış. Bu da filmde büyük beklentiler içinde olan kişiler için hayal kırıklığı anlamına gelebilir.

Tarihi filmlerin temel handikaplarından gerçeklere sadık kalma endişesi kurgusal olmayan bir tarzın daha çok öne çıkmasına neden olmuş. Tüm çekincelere karşın Lincoln'u ihtişamlı bir şekilde merkeze alan film tarihe geçecek nitelikler barındırıyor.

Filmin konusuna gelecek olursak: Amerika Birleşik Devletleri'nin 16. Başkanı olan ve 1861-1865 yılları arasında yaşanan iç savaşa öncülük eden Lincoln'un son dönemlerine ışık tutuluyor. İç Savaş'ın zorlu günleri geride kalınca, Abraham Lincoln ile yönetim ekibi arasında fikir ayrılıkları da su yüzüne çıkıyor. En ciddi görüş ayrılığı ise kölelik konusunda yaşanır. Film bir liderin en yakınındaki kişilerle yaşadığı gerilimleri ve ilkeler etrafında sürdürülen mücadeleyi gözler önüne getiriyor.

Filmin senaryosunu Pulitzer ödüllü tarihçi Doris Kearns Goodwin'in çok satan kitabından ödüllü senarist Tony Kushner'in uyarlamış.

KIRMIZI
BEYAZ

91

sinema

iŞ YAŞAMINDA YENİ TEKNOLOJİLER

Bildiğiniz iPad, sadece daha da küçük: İPAD MINI

Bildiğiniz iPad, sadece daha da küçük: iPad mini iPhone'dan daha büyük ama iPad'den daha küçük bir Apple ürünü isteyenlerin sesi yönetim katına ulaşmış olacak ki, iPad mini tüm dünyada ve tabii Türkiye'de de kullanıcılarla buluşmaya başladı. Şık bir ekran, güçlü A5 çip, FaceTime HD kamera, 1080 p HD video kayıt özellikli iSight kamera, ultra hızlı kablosuz bağlantı ve Apple Store'dan indirilmeye hazır yüzbinlerce uygulama. iPad mini, tüm özellikleri ve tasarımıyla eksiksiz bir iPad tecrübesi vaat ediyor. iPad mini'nin 7.9 inç ekranıyla eksiksiz bir iPad deneyimi sunmak için tasarlanmış. iPad mini'de, mükemmel görüntü sunmak için iPad ile aynı LED arkadan aydınlatma teknolojisi kullanılmış. Ayrıca iPad'e özel tasarlanan yüzbinlerce uygulamayla birlikte çalışmak için mükemmel boyutta. iPad mini, bir iPad'i iPad yapan her şeyi farklı bir boyutta sunuyor. Sadece 7,2 milimetrelilik kalınlığıyla, bir kalem kadar ince ve oldukça hafif. Avcun içinde kolayca tutulabilen cihaz en küçük çantalara bile kolayca yerleşerek ve her zaman el altında bulunuyor.

Güçlü işlemci, uzun pil ömrü

iPad'deki hız ve akıcı performans, iPad mini'de de kendini gösteriyor. Güçlü ve enerji verimli A5 çiple gelen iPad mini, uygulamalar veya sayfalar arasında geçiş yapmak gibi küçük şeylerden, fotoğrafları düzenlemek,

film izlemek ve oyun oynamak gibi büyük işlemlere kadar hız ve kullanım kolaylığı sunuyor. Uzun pil ömrü iPad mini'yi vazip kılan özellikler arasında bulunuyor. Cihaz tek bir şarjla 10 saate kadar dayanıyor. Böylece konforlu bir kullanım imkanı sağlıyor. Farklı bir beklenti türüne cevap vermek için tasarlanan iPad mini, iş hayatında da orta boyutlu cihaz ihtiyacı duyanlar için en iyi seçenekler arasında yerini alıyor.

Yüksek performanslı SAMSUNG 7 SERİSİ CHRONOS

Samsung, Las Vegas'ta yapılan Tüketici Elektroniği Fuarı'nda (CES) yüksek performanslı 7 Serisine katılan ince ve hafif formuyla yüksek performansı bir arada sunan 7 Serisi Chronos'u kullanıcılara tanıttı. Daha ince ve hafif formuyla dikkat çeken 7 Serisi Chronos, kullanıcılara gelişmiş işlem gücü ve mevcut bellekten faydalanarak uygulamalara göz atmayı ve çalıştırmayı sağlayan hızı %150 oranında artırabilen yeni yazılım çözümüyle sunuluyor. Tamamen alüminyum bir gövdeye sahip Samsung Yeni 7 Serisi Chronos; 20,9 mm (0,82 inç) 'lik ince gövdesinde yer alan özel 2 GB harici grafik, 1 TB'ye kadar depo ve 16 GB'ye kadar bellek ve güçlü bir Intel quad-core işlemciyle çalışıyor. Cihaz, artan etkinlik ve verimliliği ile her zaman ve her yerde profesyonel kullanıma yönelik detaylı içeriklerin oluşturulmasına olanak sağlıyor. Yüksek çözünürlük, Full HD ekran (1920 x 1080), 300nit parlaklık, optimize edilmiş JBL hoparlörlerle zengin ses kalitesi, zorlu işlerin üstesinden gelmek için geliştirilmiş grafikler ve 11 saat batarya ömrü gibi üstün özellikleri ile de profesyonel kullanıcılara gelişmiş bir kullanıcı deneyimi yaşıyor. Cihaz iki saniyede açılırken ön yükleme işlemi on iki saniyeden kısa sürede gerçekleşiyor, böylece kullanıcıların ciddi işler için ihtiyaç duyduğu tüm işlemlere saniyeler içinde erişebilmesi sağlanıyor.

Renkli ve kompakt bir seçenek: NOKIA LUMIA 820

Nokia, Windows Phone 8 işletim sistemli cihaz ailesinin ülkemizde piyasaya sürülen ilk üyelerinden olan Nokia Lumia 820 kullanıcılarla buluştu. Nokia Lumia 820 akıllı telefonlar yüksek performansı, renkli tasarım hikâyesi ve kompakt yapısı ile dikkat çekiyor. Üst versiyon Lumia akıllı telefonlarla aynı tek parça görünümü ve en son teknolojiye sahip olan Nokia Lumia 820, değiştirilebilir kapak tasarımıyla birlikte geliyor. Değiştirilebilir kapaklar sadece pek çok renk arasından seçim yapmanızı sağlamanın yanı sıra telefonun kablosuz şarj edilmesini de mümkün kılıyor. Kapağın altında micro SD hafıza kartı yerleştirebileceğiniz bir alan bulunuyor.

Dokunmatik dünyaya akıcı navigasyon: ZONE TOUCH MOUSE T400

Windows 8 kullanıcılara yeni özelliklerle etkilemeye çalışırken donanım üreticileri de bu tempoya ayak uyduruyor. Windows 8 rüzgarına en hızlı refleksleri veren firmalardan biri de Logitech. Şirket Zone Touch Mouse T400 ile hızlı, akıcı ve doğal navigasyon deneyimi sunuyor. Bu yeni dokunmatik cihaz Windows 8'in gücünü görünür kılıyor. Zone Touch Mouse T400 işaret etme ve tıklatma işlemleriyle basit ve kolay dokunmatik gezinme sağlıyor. Touch Mouse T620'nin geniş ve pürüzsüz dokunmatik yüzeyi kusursuz kontrol ve maksimum performans sunuyor. Wireless Rechargeable Touchpad T650, geniş dokunmatik cam yüzeyi ile daha fazla hareket alanı sağlıyor. Daha hızlı yanıt veriyor ve yeniden şarj edilebiliyor.

KÜLTÜR-SANAT AJANDA:

KIRMIZI
BEYAZ

94

kültür-sanat

Tatil Kavramı Üzerine Bir Sergi
7 Şubat - 7 Nisan 2013

Sergi: "LÜTFEN RAHATSIZ ETMEYİN"

İstanbul Modern, Vitra ve Türk Serbest Mimarlar Derneği'nin düzenlediği Vitra Çağdaş Mimarlık Dizisi'nin ikinci sergisine ev sahipliği yapıyor. İlki ticari yapılara odaklanan proje, farklı yapı türlerini eksen alarak, Türkiye çağdaş mimarlık ortamını belgelemeyi, tartışmayı ve yeni çalışmalar için zemin oluşturmayı hedefliyor. Yeni teması "turizm yapıları" olarak belirlenen projenin "Lütfen Rahatsız Etmeyin" başlığını taşıyan sergisi tatil mekanlarına gönderme yaparken turizm yapılarıyla ilişkiyi soyut bir düzlemde kuruyor. Sergi için İstanbul Modern'in Pop-up alanı odalara bölünüyor ve yalıtılmış atmosferlerin birbirini takip ettiği bir kurgu oluşturuluyor.

Dizi kapsamında, Türkiye'de 2000 sonrasındaki mimari yaklaşımların tipolojiler üzerinden aktarılması amacıyla bir de kitap yayımlanıyor. Projenin yeni teması çerçevesinde hazırlanan Turizm ve Rekreasyon Yapıları isimli kitapta, otel, tatil köyü, pansiyon, lokanta, kafe, bar, misafirhane, eğlence merkezi, sosyal tesis, kamp, yol üstü tesisleri gibi turizme yönelik projeler yer alıyor.

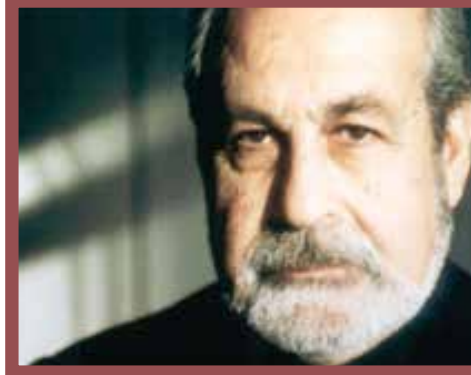

İstanbul Kongre Merkezi
18 - 21 Nisan 2013

İstanbul'un Yepyeni Sanat Fuarı: ALL ARTS İSTANBUL

İstanbul, 2013 Nisan ayında çok farklı bir konseptle tasarlanan yepyeni bir fuara kavuşuyor. İstanbul Kongre Merkezi Fuar alanında 18 - 21 Nisan 2013 tarihleri arasında ilk kez sanatseverlerle buluşacak olan All Arts İstanbul fuarı, sanat dünyasında geçmiş ve güncel, geleneksel ve modern tüm üretimi kuşatacak ve kavrayacak; klasik Türk sanatları, antika, modern ve çağdaş sanat örnekleri ile İstanbul'un ve bölgenin sanat hayatına farklı bir boyut getirecek.

Bölge ülkelerden uzmanlar, kanaat önderleri, koleksiyonerler, akademisyenleri davet ederek İstanbul'un geniş bir bölgede izlenen ve yeni açılımlara olanak tanıyan bir platform haline gelmesi vizyonu ile hareket eden fuar; Türkiye'de sanata, sanat nesnesine yatırım yapan her kesimden insanı ve kurumu bir araya getirecek bir zemin olmayı hedefliyor.

Cemal Reşit Rey Konser Salonu
30 Mart 2013 Saat: 20:00

Etkinlik: AVLUDAKİ SES "BİR SANATÇININ ANI DEFTERİ"-İHSAN ÖZGEN

"...Yaşam, bisikletin hızla çevrilen pedalında. Elma şekeri tutan ellerin yapışkan kırmızısı, yalın, sert biçimler, sesler, renkler, kelimeler gramersiz cümleler içinde yuvarlanan kavramlara dönüşür. Dansçılar el ele tutuşmuş çocuklar, Mevleviler, dervişler, etekleri halka halka, atlıkarıncalar, yarış pistinde koşucular peşi sıra birbirinin, daireler çizen simitçi tablaları, araba lastiklerinin yuvarlak karanlığına doğan ay, evrenin ışıktan küreleri, coşku çemberi içinde sevgililer, sanatın ilham perileri Ziya Osman Saba'nın başında dolaşır, Maçka Parkı'nda.

Bu âlemdaki her şeyi kavramak, yanınızdaki sessizce giden nice insanı tanımak mümkün değil. İçlerinden kim bilir kaçınız sizin gerçek dostunuz, can yoldaşınız, arkadaşınız olabilecekti. Bir selam bile vermeden karşı köşeden dönüp ıssız sokağın başında kaybolacaklar, okunmamış kitaplar gibi. Bilemezsiniz..."

İhsan Özgen'in "Sanatı Yaşamak" ve "Avludaki Ses" adlı kitaplarından seçilmiş yazılar eşliğinde; edebiyat, müzik ve dans CRR sahnesinde buluşuyor...

Konser: KERVANSARAY HALKLARIN MÜZİKLERİ VE DANSLARI

İş Sanat Orta Asya'dan Orta Avrupa'ya müzik ve danslarla dolu bir yolculuğa davet ediyor. Bugüne kadar çok sayıda projede Türk müziğindeki ritim olgusunu Uzakdoğu, Latin Amerika ve Hindistan'ın melodi ve ritimleriyle harmanlayan Yarkın Ritim Grubu'nun bu yolculuğu Uygurlardan başlayıp Azerbaycan, Ermenistan üzerinden gelip tüm Anadolu'yu kuzey, güney, doğu ve batısından geçerek İstanbul'a varıyor, oradan da Trakya üzerinden Makedonya'ya kadar uzanıyor.

Perküsyonist ve aranjör Fahrettin Yarkın ile Ferruh Yarkın'ın çeşitli müzik geleneklerini ve farklı kültürler arasındaki bağlantıları araştırarak geliştirdikleri bu heyecan verici proje Yarkın Ritim Grubu'nun 19 yıllık perküsyon geleneğinin ve çok yönlülüğünün bir göstergesi.

Klasik gitar alanında dünya çapında yakaladığı başarılı kariyeri ile yeni klasik gitaristler için bir rol model olan Yang, "yaşım ilerledikçe hayat daha yeni başlıyormuş gibi hissediyorum" diyor. Yoğun konser takvimi ve seyahatleri arasında yazdığı yeni düzenlemeler ile aynı zamanda klasik gitar repertuarının gelişmesine de katkıda bulunuyor.

İş Sanat Kültür Merkezi
08 Mart 2013 20:00

Müze: PERA MÜZESİ

Pera Müzesi, Suna ve İnan Kıraç Vakfı'nın nitelikli ve geniş ölçekli kültür-sanat hizmeti vermek amacıyla 8 Haziran 2005'te açıldı. 2003-2005 döneminde restoratör mimar Sinan Genim'in hazırladığı proje çerçevesinde Tepebaşı'ndaki tarihi Bristol Oteli'nin cephesi korunarak çağdaş ve donanımlı bir müze olarak inşa edilen binasında faaliyet gösteriyor.

Pera Müzesi, Suna ve İnan Kıraç Vakfı'na ait "Oryantalist Resim", "Anadolu Ağırılık ve Ölçüleri" ve "Kütahya Çini ve Seramikleri" koleksiyonlarını ve bu koleksiyonların temsil ettiği değerleri, sergiler, yayıncılık ürünleri, sözlü etkinlikler, eğitim etkinlikleri ve bilimsel çalışmalar aracılığıyla kamuya paylaşmakta, gelecek kuşaklara aktarmayı amaçlıyor.

Kuruluşundan günümüze gerçekleştirdiği etkinliklerle Türkiye'nin en nitelikli, öncü ve sevilen müzelerinden biri olmayı amaçlayan Pera Müzesi çağdaş bir müze-kültür merkezi olarak hizmet veriyor.

Meşrutiyet Caddesi No.65 Tepebaşı
Beyoğlu - İstanbul

Konser: FARKLI BİR FETİH COŞKUSU

İstanbul'un fetih yıldönümü kapsamında Boşnak sanatçı Zeyd Şoto ve Mehteran, tarihin seyrini değiştiren Osmanlı Devleti'nin ihtişamını yeni bir konseptle sahneleyecek. Moral Prodüksiyon tarafından organize edilen ve 28 Mayıs Cumartesi günü saat 20.00'da Küçükçekmece Belediyesi Cennet Kültür ve Sanat Merkezi'nde, 29 Mayıs Pazar günü ise saat 14.00'de Bahçelievler Belediyesi Yeni Sahne'de yapılacak olan kutlamalarda Bosnalı Sanatçı Zeyd Şoto ile Mehteran birlikte konser verecek. Etkinlikte Zeyd Şoto ve Mehteran hem ayrı ayrı konser verecek hem de bazı parçaları Türkçe ve Boşnakça seslendirecek.

Küçükçekmece Belediyesi Cennet Kültür ve Sanat Merkezi
28 Mayıs Cumartesi günü saat 20.00'da

Budalalığın Keşfi / Hilmi Yavuz

Yayınevi: **Timaş Yayıncılık, 2012**

'Son kitabı Budalalığın Keşfi'nde Hilmi Yavuz denemelerini dile, düşünceye, belleğe, yere, mekâna ve aidiyete ait düşüncelerini modernleşme ile ilişkili bir sistematığe dayandırarak kaleme alıyor. Sosyolojiden, sanata, edebiyattan siyasete kadar geniş bir yelpazede "gülen düşünce" diye nitelendirdiği denemelerle bir yolculuğa çıkıyor. Yavuz'un şiirle felsefeyi adeta bütünleştirdiği denemelerinde okurunu yükselten bir üslup kullandığı da dikkatlerden kaçmıyor. Budala diye isimlendirdiği keşfi ise yazar şöyle açıklıyor:

"Bayağı, yerleşik, harcıâlem, düşünceler veya şık sıradanlık! Flaubert'in kavurucu bir öngörü ile ortaya koyduğu gibi, budalalık, önceden verilmiş, çiğnene çiğnene sakız olmuş, alelade sloganlarla dünyayı, toplumu ve insanları anlamaya çalışma çabasıdır. Bouvard ile Pécuchet, Homais ile Bournisien! Onlar, çevremizde ne kadar çok varlar! Elleri kendilerinin derledikleri 'yerleşik düşünceler sözlüğü' ile konuşan, düşün- nen(!) ve yazan Bouvard'lar, Pécuchet'ler! TV ekranlarında, edebiyat dergilerinde, gazete köşelerinde, politikada... Her yerde!"

Doğudan Uzakta / Amin Maalouf

Yayınevi: **Yapı Kredi Yayınları, 2012**

Lübnan asıllı Fransız yazar Amin Maalouf'un uzun bir aradan sonra merakla beklenen yeni romanı Doğudan Uzakta, kaderin ve tarihin acımasız kıskacında terk ettikleri yurtlarına dönen bir grup arkadaşın hikâyesini anlatıyor.

Doğudan Uzakta, gençliklerinin en güzel dönemlerini bir arada geçiren, hayalleri ve umutları olan bir grup insanın, eski ülkelerinde patlak veren iç savaştan sonra farklı yerlere dağılmasını ve yıllar sonra, eski arkadaşlarından birinin cenazesi dolayısıyla tekrar ülkelerine dönmeleriyle başlayan 16 günlük bir yüzleşmenin romanı. Romanın başkahramanı Adam, tıpkı Maalouf gibi, savaştan sonra Fransa'ya yerleşmiş ancak doğduğu topraklara sevgisi ve bir dönem içinde yaşadığı çok kültürlü ve çok dinli bu coğrafyayı anlama çabası hiçbir zaman küllenmemiştir. Ancak uzun bir aradan sonra giriştiği eve dönüş yolculuğu ve eski arkadaşlarını bulma düşüncesi sanıldığı gibi kolay olmayacaktır. Çünkü ne insanlar ne de doğup büyüdüğü topraklar aynı kalmıştır.

Efsane / İskender Pala

Yayınevi: **Kapı Yayınları, 2012**

Etkileyici üslubu ve Divan Edebiyatına olan hâkimiyeti ile kitapseverlerin gönlünde taht kuran İskender Pala son romanı Efsane'de Barbaros Hızır Hayrettin Paşa'nın hayatı etrafında denizden gelen aşkı konu ediniyor. İstanbul, Gırnata, Madrid, Roma, ve Akdeniz'e Aşk diliyle seyahat etmek isteyen okuyucular mutlaka bu romanı okumalıdır. Roman küçük Hayrettin'in denizci olmadan önceki hayatı ile kısa bir giriş yapıyor. Daha sonra İspanya'da Müslümanlara yapılan katliamlar detayları ile okuyucuya aktarıyor. Dönemin Osmanlı- Avrupa ilişkileri, Osmanlı'nın İslam Dünyası'nda bulduğu siyasi karşılık, Osmanlı'nın açık denizlerde kurmaya çalıştığı hâkimiyet ve Barba-Rossa Paşa'nın hikâyesi... Hayatını son anda bir rahibin onu sahiplenmesi ile kurtaran Sidi Alcalá isimli Müdjecen ile Müslüman Türk kızı Beatrix nam-ı diğer Billûre'nin trajik aşk hikâyesi denizlerden gelen Efsane Barbaros romanında okuyucuyla buluşuyor.

"Yüce Tanrım!.. Ya ona azıcık merhamet ver, ya bana çokça dayanma gücü... Ya bendeki sevginin birazını ona ver; ya ondaki vurdumduymazlığın birazını bana. Tanrım!.. Ya onu bana ver ya beni ona!.."

KIRMIZI
BEYAZ

96

Kitap

Tüm bildikleriniz tarih olacak!

Derin Tarih okuyun, tarihi gerçekten öğrenin.

Gazetenizin e-hali şimdi iPad ve iPhone'da!

Yeni Şafak'tan bir ilk daha. Yeni Şafak e-gazete App Store'da.

1 AY
ÜCRETSİZ

iPhone

iPad

Bilgisayar

Yeni Şafak